

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIEDLCE

NA LATA 2016-2026

Załącznik do Uchwały Nr XX/154/2016 Rady Gminy Siedlce
z dnia 25 lutego 2016 roku

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Część I. Założenia metodologiczne	4
1. Definicja strategii.....	4
2. Podstawy prawne strategii	4
3. Harmonogram prac i organizacja procesu tworzenia.....	5
4. Źródła informacji	6
Część II. Diagnoza obszaru objętego strategią	8
1. Położenie geograficzne i administracyjne	8
2. Przestrzeń i środowisko	9
3. Charakterystyka sieci osadniczej	12
4. Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne	12
5. Zasoby kulturowe - zabytki.....	15
6. Demografia	19
7. Oświata	25
8. Ochrona zdrowia	31
9. Pomoc społeczna	31
10. Kultura	37
11. Sport i rekreacja.....	40
12. Bezpieczeństwo publiczne.....	41
13. Podmioty gospodarcze i podstawowe branże.....	43
14. Sieć komunikacyjna – drogi	51
15. Wodociągi i kanalizacja.....	58
16. Ciepłownictwo i gazyfikacja.....	61
17. Energetyka.....	61
18. Gospodarka odpadami	62
19. Mienie komunalne i zasoby mieszkaniowe	67
20. Zagospodarowanie przestrzenne	72
21. Możliwości budżetowe gminy (dochody, struktura wydatków)	72
22. Promocja gminy.....	94
23. Organizacje pozarządowe.....	96
Część III. Analiza SWOT.....	105
Część IV. Kryteria Strategii Rozwoju.....	110
1. Misja gminy.....	110
2. Wizja	111
3. Obszary strategiczne.....	112
4. Synteza potrzeb i uwarunkowań rozwojowych.....	114
5. Źródła finansowania, programy operacyjne.....	124

6.	System wdrażania i monitorowania	125
7.	Finalne wskaźniki osiągnięć Strategii Rozwoju.....	126
8.	Cele i zadania priorytetowe (w sołectwach)	130
	Załącznik nr 1 Sprawozdanie z konsultacji społecznych (ankiety)	140

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 jest ważnym dokumentem samorządu lokalnego, określającym obszary, cele i kierunki polityki rozwoju. Jest narzędziem wspierania pozytywnych zmian w całej przestrzeni gminnej oraz niwelowania barier pojawiających się w otoczeniu. Jest także dokumentem - wyrażającym wspólną wizję rozwoju oraz wyznacza drogę do osiągnięcia celów strategicznych.

Zadaniem władz samorządowych gminy jest zapewnienie zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy przy możliwych do wykorzystania środkach finansowych, zmieniających się uwarunkowaniach ekonomicznych, demograficznych i technologicznych. Wybór kierunków rozwoju gminy podmiejskiej jest bardzo trudny: z jednej strony osiedlają się tu mieszkańcy Siedlec, którzy oczekują ciszy i spokoju, z drugiej zaś,- przedsiębiorcy wymagają dostępu do nowych terenów dla rozwijania swoich firm. Wszyscy chcą korzystać z dobrodziejstwa infrastruktury, poruszać się po wygodnych lokalnych drogach, oraz posyłać dzieci do nowoczesnych, dobrze wyposażonych szkół, zapewniających wszechstronny rozwój.

Jednakże aktualna sytuacja gospodarcza kraju powoduje, że żadna gmina ze względu na ograniczoną ilość środków budżetowych – w szczególności dotyczy to gmin wiejskich - nie może pozwolić sobie na rozpraszanie środków finansowych na nieefektywne lub chybione inicjatywy. W związku z tym pojawia się konieczność opracowania dokumentu o charakterze strategicznym, który ukierunkuje realizację zadań pod kątem określenia najpilniejszych potrzeb wspólnoty gminnej, ustalenia kolejności ich wdrażania i kierunków zaangażowania środków finansowych, zarówno własnych, jak i tych pozyskanych z zewnątrz. Spełnienie tych oczekiwań jest trudnym ale i ambitnym wyzwaniem dla władz samorządowych. Wyznaczenie kierunków rozwoju, które zapewnią stabilne i przewidywalne warunki następnym pokoleniom, jest zadaniem wieloletniej strategii rozwoju gminy.

Strategia na poziomie gminy określa nadrzędny cel rozwojowy i odpowiada na podstawowe pytania: **Do czego zmierzamy? Co chcemy osiągnąć?** Dokument powinien stanowić odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać gmina, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju gminy w perspektywie najbliższych lat.

Strategia Rozwoju Gminy Siedlce jest dziełem zbiorowym społeczności lokalnej. Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, pracowników Urzędu Gminy, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 stanowi nie tylko element prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową.

Strategia Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 jako element planowania rozwoju lokalnego, powinna mieć charakter dynamiczny. Przyjęcie tego założenia spowoduje, że strategia będzie dokumentem przystającym do otaczającej nas i zmieniającej się rzeczywistości oraz efektywnym narzędziem trwałego rozwoju.

dr inż. Henryk Brodowski
Wójt Gminy Siedlce

Część I. Założenia metodologiczne

1. Definicja strategii

Strategia rozwoju określana jest jako „...koncepcja działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju, przedstawiona w formie zwartego dokumentu zawierającego procedury osiągania zamierzonych celów. Dokument taki powinien składać się z następujących elementów: diagnozy stanu istniejącego, analizy słabych i mocnych stron, celu strategicznego i celów pośrednich, części dotyczącej sposobu realizacji założonych celów, z wyszczególnieniem roli poszczególnych podmiotów, mechanizmu monitorowania i korygowania wdrażanej strategii”.

Strategia - w znaczeniu ogólnym oznacza naczelną orientację gospodarczą, społeczną, która wyraża dominujący kierunek działania. Ta naczelną orientacją jest główną linią i zarazem wytyczną postępowania kierownictwa systemu w związku z sytuacjami, jakie zachodzą w otoczeniu i przy uwzględnieniu własnego potencjału kadrowego, organizacyjnego, finansowego i techniczno-produkcyjnego. Należy jednak podkreślić, że strategia w wymiarze podstawowym ma zawsze charakter kompleksowy, ponieważ jest projektem przyszłej organizacji i funkcjonowania całego systemu.

Strategia jest dokumentem, którego zapisy powinny mieć wpływ na kształt przyszłego rozwoju przez określenie długookresowych procesów rozwojowych w gminie. Przez strategię rozumie się wybór takiej drogi rozwoju i wynikających z niej działań, aby osiągnąć w maksymalnym stopniu realizację celu, uznanego w danej strategii za nadrzędny (główny). Następnym tego powinno być zdynamizowanie procesu rozwoju i modernizacji gospodarki gminy, prowadzące do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców. Jednym z elementów strategii jest określenie właściwych dla gminy rozwiązań, a tym samym wskazanie działań, które najlepiej mogą przygotować gospodarkę i społeczeństwo gminy do potrzeb i wyzwań przyszłości.

Strategia powinna być zatem wyborem tych zadań, które należy w pierwszej kolejności wykonać, aby w największym stopniu wspomóc przyszły rozwój gminy. Jest ona swoistą mapą dla władz samorządowych, wyznaczającą kierunek rozwoju, umożliwiającą osiągnięcie założonych celów i urzeczywistnienie wizji rozwoju gminy.

2. Podstawy prawne strategii

Strategie rozwoju lokalnego uzyskały usankcjonowanie prawne w ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz.1649 z późn. zm.).

„**Strategiami rozwoju są:**

- 1) strategia rozwoju kraju;
- 2) strategię sektorowe,
- 3) strategię rozwojowe województw, o których mowa w art.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r.

o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1392, z późn. zm.),

- 4) strategię rozwoju lokalnego, w tym strategię rozwoju powiatów oraz **strategie rozwoju gmin.**”

Politykę rozwoju ustawa definiuje jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali

krajowej, regionalnej lub lokalnej. Do prowadzenia polityki rozwoju zobowiązano także samorząd gminny, przy czym wskazano, że politykę prowadzi się na podstawie strategii rozwoju. Na strategię wskazuje ustawa z dnia 20 lutego 2009 roku o funduszu sołeckim. Początkowy artykuł tej ustawy stwierdza, że środki funduszu sołeckiego przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

Podstawą prawną uchwalenia strategii rozwoju gminy jest też ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz.1515 z późniejszymi zmianami). Strategia rozwoju lokalnego jest narzędziem niezbędnym do profesjonalnego zarządzania jednostką samorządową oraz warunkiem koniecznym przy ubieganiu się o środki unijne w nowym okresie finansowania do 2020 roku.

3. Harmonogram prac i organizacja procesu tworzenia

Proces budowy Strategii Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 przebiegał wieloetapowo, począwszy od planowania wstępnego (organizacja procesu), poprzez analizy statystyczne i strategiczne (diagnoza sytuacji), określenie misji i wizji oraz wybór obszarów priorytetowych i celów strategicznych, po budowę planu operacyjnego i wdrażanie Strategii wraz z systemem jej monitoringu. Prace nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 przebiegały zgodnie z prezentowanym harmonogramem:

Etap I: Prace przygotowawcze

1. Spotkanie Zespołu z Wójtem Gminy o charakterze wprowadzającym;
2. Prezentacja zakresu prac warsztatowych planowanych w gminie oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Siedlce;
3. Ustalenie terminów prac i spotkań;
4. Zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania raportu diagnostycznego.

Etap II: Opracowanie raportu diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Siedlce

1. Diagnoza stanu zasobów Gminy Siedlce oraz tendencji rozwojowych zachodzących w ostatnich latach w sferze gospodarczej, infrastrukturalnej i społeczno-kulturowej.

Etap III: Analiza strategiczna Gminy oraz budowa planu operacyjnego Strategii na lata 2016-2026

1. Prezentacja wniosków płynących z diagnozy społeczno-gospodarczej stanu zasobów Gminy i tendencji rozwojowych zachodzących w ostatnich latach;
2. Przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron Gminy Siedlce oraz identyfikacja szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – analiza SWOT;
3. System wdrażania i monitorowania.

Niniejszy dokument został przygotowany przez zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Siedlce na lata 2016-2026 powołany Zarządzeniem Nr W.0050.2015/2015 Wójta Gminy Siedlce z dnia 23 września 2015 r. W jego skład weszli m.in. przedstawiciele władz samorządowych, urzędnicy samorządowi i przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej. Prace Zespołu prowadzono metodami interaktywnymi z użyciem narzędzi i technik treningowych, pozwalających uczestnikom

indywidualnie

i grupowo identyfikować, a następnie analizować i proponować możliwe rozwiązania. Każde spotkanie warsztatowe prowadzone było urozmaiconymi technikami, m.in. prace z ankietą, techniki pracy zespołowej oraz moderowana dyskusja. Planując procedury związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Siedlce uznano, że jej budowa powinna być przede wszystkim procesem społecznym. Wynikało to z dotychczasowego doświadczenia w zakresie planowania strategicznego gminy, na bazie którego stwierdzono, że warunkiem opracowania skutecznej strategii jest dominujący udział w pracach lokalnych liderów gminnej społeczności (radnych, sołtysów, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych).

Horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Siedlce sięga 2026 roku, czego bezpośrednim uzasadnieniem jest przyjęcie okresu obejmującego kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020), a także zbieżnego z horyzontem Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Ponadto, opracowanie Strategii na lata 2016-2026 zapewnia spójność z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.

4. Źródła informacji

Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano wszystkie dostępne źródła informacji dotyczące samej gminy Siedlce jak i jej otoczenia zewnętrznego. Korzystano tutaj przede wszystkim z danych GUS dostępnych na oficjalnej stronie internetowej tego urzędu: www.stat.gov.pl. Uwzględniono przede wszystkim dane statystyczne, a w przypadku rolnictwa wykorzystano wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. Ponadto, zakres badań został poszerzony o dane przekazane w formie ankiet.

Natomiast w części niniejszego dokumentu, dotyczącej rynku pracy i bezrobocia, istotne były informacje Powiatowego Urzędu Pracy. Podkreślić należy, iż analiza pozyskanych danych prowadzona była przy ścisłej współpracy pracowników jednostek gminy i w trakcie konsultacji z jej władzami. Tak określona metoda pracy miała na celu uniknięcie nadinterpretacji informacji oraz wyciągania wniosków niezgodnych ze stanem faktycznym.

W dokumencie zostały wykorzystane materiały oraz informacje uzyskane z komórek organizacyjnych Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, GUS-u i innych jednostek z terenu gminy. Materiały te stanowiły wytyczne do zdiagnozowania stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w odniesieniu do możliwości wykorzystania jej potencjału. Strategia jest kompatybilna ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siedlce, gdzie problemy społeczne i sposoby ich rozwiązywania zostały opracowane metodą partycypacyjną z udziałem lokalnych liderów, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego. Przygotowanie Strategii poprzedził proces konsultacji w postaci wypełnionych ankiet przez mieszkańców gminy. **Wyniki ankiet stanowią załącznik do niniejszej Strategii.**

Opracowany dokument w zasadniczej konstrukcji zawiera:

- ogólną charakterystykę społeczno-gospodarczą gminy,
- bilans strategiczny (analiza SWOT),
- 3 obszary zamierzeń strategicznych, oraz skonkretyzowaną wizję i misję, a także cele operacyjne, zadania i kierunki działań,
- uwarunkowania realizacyjne,

➤ system monitorowania i wdrażania.

Biorąc pod uwagę 11-letni horyzont czasowy Strategii oraz złożoność zjawisk społeczno - gospodarczych oraz uwarunkowań ekonomicznych i politycznych, dopuszcza się możliwość modyfikacji zapisów Strategii, po uprzednio dokonanej ewaluacji.

Część II. Diagnoza obszaru objętego strategią

1. Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Siedlce leży na Wysoczyźnie Siedleckiej na obszarze Niziny Południowo Podlaskiej w powiecie siedleckim, we wschodniej części województwa mazowieckiego. Obejmuje teren wokół granic administracyjnych miasta Siedlce. Gmina otacza miasto Siedlce stanowiące powiat grodzki. Powierzchnia obszaru wynosi 141 km², co stanowi 8,8% powierzchni powiatu siedleckiego. Centrum władz samorządowych znajduje się w mieście Siedlce.

Do zewnętrznych granic gminy Siedlce przylegają: od północy gmina Suchożebry, od wschodu gminy: Mordy i Zbuczyn, od południa gmina Wiśniew i Skórzec oraz od zachodu gminy: Kotuń i Mokobody. Gmina Siedlce powołana została w 1973 roku decyzją Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie [Uchwała z dnia 1 grudnia 1972 roku, Nr XX/93/72, Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie w sprawie powołania Gminy Siedlce].

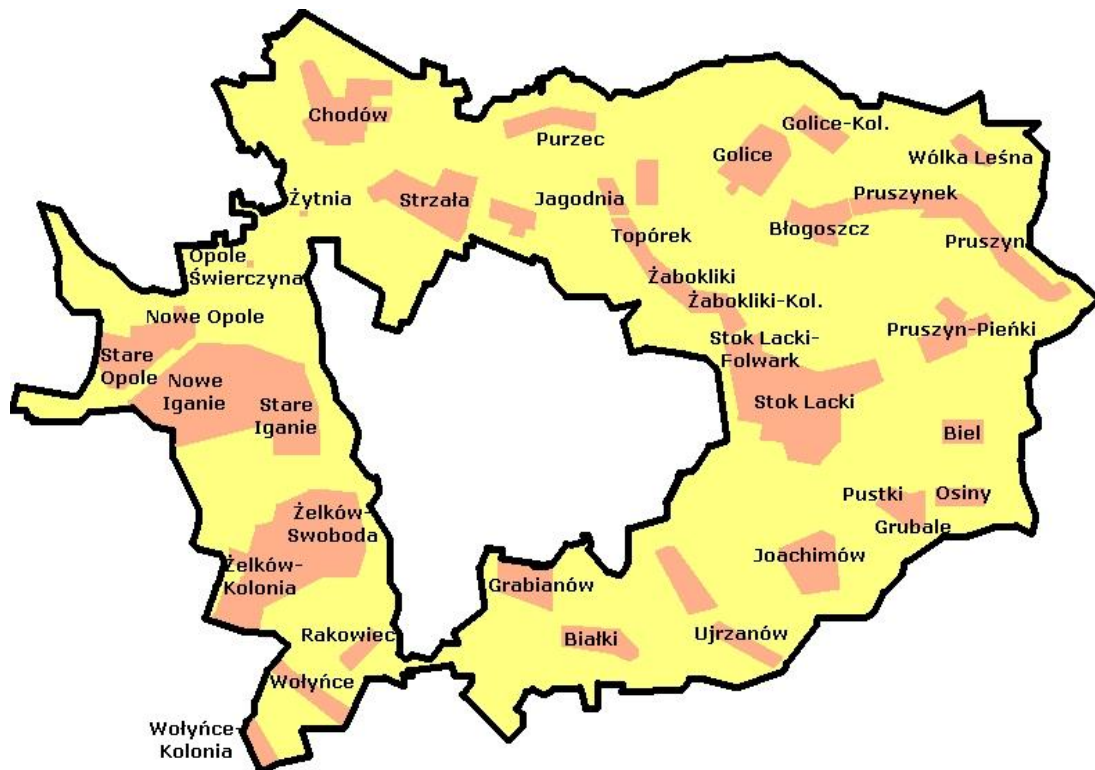
W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Rysunek 1. Położenie Gminy Siedlce na tle województwa mazowieckiego i powiatu siedleckiego (Źródło: www.archiwum.zpp.pl)

W gminie znajduje się 35 sołectw: Białki, Biel, Błogoszcz, Chodów, Golice – Kolonia, Golice, Grabianów, Grubale, Jagodnia, Joachimów, Nowe Iganie, Nowe Opole, Opole-Świerczyna, Osiny, Pruszyń, Pruszynek, Pruszyń – Pieńki, Pustki, Purzec, Rakowiec,

Stare Iganie, Stare Opole, Stok Lacki-Folwark, Stok Lacki, Strzała, Topórek, Ujrzanów, Wołyńce – Kolonia, Wołyńce, Żabokliki Kolonia, Żabokliki, Żytunia, Żelków – Kolonia, Swoboda, Wólka Leśna.

Największymi obszarowo są sołectwa Stok Lacki, Chodów i Żelków-Kolonia.

Rysunek 2. Struktura Gminy Siedlce (Źródło: Opracowanie własne)

Powierzchnia gminy rozcięta jest dolinami rzek Muchawki, Liwca i Helenki. Dolina Liwca łącznie ze stawami siedleckimi została zaliczona do obszarów przyrodniczych o randze krajowej, a ochrona różnorodności biologicznej spowodowała wyznaczenie tu obszaru Natura 2000. Fragmenty doliny Muchawki (z rezerwatem Gołobórz) i uroczysko leśne Chodów należą do obszarów o randze regionalnej.

2. Przestrzeń i środowisko

Środowisko geograficzne w olbrzymim stopniu wpływa na możliwości rozwoju gminy. Według danych GUS, użytki rolne obejmują ponad 80% ogólnej powierzchni Gminy. Wśród nich dominują grunty orne – ponad 61,9% przestrzeni rolniczej. Gmina odznacza się niską lesistością – 11,9 % ogólnej powierzchni, podczas gdy lesistość powiatu siedleckiego wynosi 19,3%, natomiast lesistość województwa mazowieckiego wynosi 24,5%.

Tabela 1 Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Siedlce w 2014 r.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Udział %
Użytki rolne, w tym:	11 373	80,5 %
- Grunty orne	7 039	61,9
- Sady	182	1,6
- Łąki	1 880	16,5
- Pastwiska	1 025	9,0
- Grunty rolne zabudowane	882	7,8
- Grunty pod stawami	305	2,7
- Grunty pod rowami	60	0,5
Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	1 813	12,8
Pozostałe grunty i nieużytki	253	1,8
Grunty pod wodami	41	0,3
Grunty zabudowane i zurbanizowane	655	4,6
RAZEM	14 135	100 %

Źródło: Dane GUS, Podział terytorialny, 2014 r.

Na terenie Gminy Siedlce głównymi kierunkami rolnictwa są uprawa zbóż, uprawa ziemniaków oraz warzyw gruntowych.

Szansą rozwojową dla obszarów wiejskich jest ich wielofunkcyjny rozwój: rzemiosło, przetwórstwo rolno-spożywcze, usługi dla rolnictwa oraz dobrze prosperująca wokół miasta produkcja warzywnicza i produkcja drobiarska.

Liczba gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą w gminie Siedlce w 2010 r. wynosiła 1504.

Tabela 2 Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą wg obszarowych użytków rolnych

Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw (szt)
Do 1 ha włącznie	151
Powyżej 1 ha w tym:	1353
od 1 ha do 5 ha	906
od 5 ha do 10 ha	318
Od 10 ha do 15 ha	80
15 ha i więcej	49
RAZEM	1504

Źródło: Dane GUS, Powszechny spis rolny, 2010 r.

Na terenie gminy głównymi kierunkami rolnictwa są uprawa zbóż, uprawa ziemniaków oraz warzyw gruntowych, co prezentują dane zawarte w tabeli 3.

Tabela 3. Wykaz upraw na terenie Gminy Siedlce z podziałem na liczbę gospodarstw rolnych oraz ich powierzchnię.

Uprawy	Liczba gospodarstw rolnych	Powierzchnia zasiewów ogółem (ha)
ogółem	1 181	4 096,10
zboża razem	1 043	3 663,08
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	1 033	3 599,01
ziemniaki	432	173,47
uprawy przemysłowe	12	19,52
buraki cukrowe	6	2,96
rzepak i rzepik razem	6	16,56
warzywa gruntowe	41	49,21

Źródło: Dane GUS, Powszechny spis rolny, 2010 r

W gminie Siedlce dominuje produkcja trzody chlewnej i drobiu, co prezentuje szczegółowo tabela 4.

Tabela 4. Wykaz pogłowia zwierząt gospodarskich z podziałem na liczbę gospodarstw na terenie gminy Siedlce

Zwierzęta gospodarskie	Liczba gospodarstw	Liczba zwierząt gospodarskich (szt.)
Bydło razem	188	1197
Bydło krowy	140	507
Trzoda chlewna razem	230	5 632
Trzoda chlewna lochy	143	469
Konie	50	118
Drób ogółem razem	341	1 398 035
Drób kurzy	312	1 223 959

Źródło: Dane GUS, Powszechny spis rolny, 2010 r.

Lasy są elementem przyrodniczym mającym istotny wpływ na stan środowiska. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskowe, krajobrazowe, ochronne, społeczne i produkcyjne. Zapewniają równowagę ekologiczną w skali wojewódzkiej i lokalnej.

Ze względu na odległość do 10 km od granic administracyjnych miasta Siedlce wszystkie lasy na terenie gminy są lasami ochronnymi. Gmina Siedlce należy do obszarów słabo zalesionych. Największy kompleks lasów państwowych liczący około 240 ha znajduje się między Golicami, Żaboklikami i Błogoszczą. Mniejsze kompleksy leśne (głównie prywatne) położone są w rejonie Chodowa, Starego Opola, Rakowca, Grabianowa oraz między miejscowościami takimi jak: Osiny i Pruszyn. Łączna powierzchnia lasów wynosi 1 686 ha, z czego większość 1268 ha należy do prywatnych właścicieli. Pod względem siedliskowym w lasach gminy Siedlce dominują siedliska borowe. Największą powierzchnię zajmują bory mieszane świercze. Lokalnie, na małych powierzchniach występują bory suche oraz bagienne. W uroczyskach Golice i Chodów

oraz w rejonie Pruszyzna znaczne powierzchnie zajmują lasy liściaste – głównie grądy, a w dolinie Liwca olchy. W drzewostanach gatunkiem dominującym jest sosna. Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują drzewostany olchowe, brzozowe i dębowe.

3. Charakterystyka sieci osadniczej

Na terenie gminy brak jest wyraźnego ośrodka, który mógłby w zakresie obsługi mieszkańców gminy pełnić funkcję wiodącą. Dlatego też głównym ośrodkiem usługowym w zakresie usług komercyjnych i publicznych jest miasto Siedlce wyposażone w pełny zakres usług o znaczeniu lokalnym i regionalnym: usługi oświaty, kultu sakralnego, zdrowia, sportu, administracji (siedziba urzędu gminy), handlu i gastronomii oraz usługi z zakresu transportu. Wsiami wyróżniającymi się na tle innych są te, w których zlokalizowano szkoły, kościoły, GOK. Wyraźnie na tle innych miejscowości wybijają się Pruszyń, jednak jego wiodąca rola ogranicza się jedynie do wschodniej części gminy.

Lokalizacja zakładów przemysłowych, usług rzemiosła oraz składów naturalnie skoncentrowała się w miejscowościach okalających Siedlce, dodatkowo dobrze z nimi skomunikowanych w Żelkowie-Kolonii, Żaboklikach, Stoku Lackim, Nowym Opolu, Starym Opolu, Nowych Iganiach, Starych Iganiach, Strzale.

Na terenie gminy Siedlce można wyodrębnić następujące typy zabudowy:

- zagrodową,
- jednorodzinną,
- pensjonatową.

Dla każdego typu zabudowy dopuszcza się lokalizowanie usług o charakterze nieuciążliwym. Najczęściej spotykanym typem zabudowy jest zabudowa mieszkaniowa mieszana - zagrodowa i jednorodzinna z towarzyszącą funkcją usług nieuciążliwych, co jest konsekwencją zabudowywania wolnych działek budowlanych przez nie rolników w obrębie zwartej zabudowy we wsiach, do niedawna typowo rolniczych. W ostatnim czasie ze względu na bliskość miasta Siedlce oraz dynamiczne zjawisko suburbanizacji gminy, w szczególności miejscowości graniczące bezpośrednio, zmienia charakter na podmiejski, co powoduje zacieranie historycznych układów wsi.

4. Warunki przyrodnicze i zasoby naturalne

Na obszarze Gminy Siedlce występuje 7 obszarowych form ochrony przyrody. Zachodnia część Gminy znajduje się na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Siedlecko-Węgrowskiego. Dodatkowo fragmenty Gminy objęte są obszarami Natura 2000: Gołobórz PLH140028, Dolina Liwca PLB140002 i Ostoja Nadliwiecka PLH140032. Na terenie Gminy znajdują się także dwa rezerваты: Stawy Siedleckie i Gołobórz.

Obszar Chronionego Krajobrazu Siedlecko-Węgrowski ustanowiony został Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach Nr VII/32/77 z dnia 10 czerwca 1977 r., nowelizowany Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach Nr

XVII/99/86, oraz Rozporządzeniem Nr 31/98 Wojewody Siedleckiego z 10.06.1998 r. Obszar ten obejmuje teren Wysoczyzny Siedleckiej Między Siedlcami a Węgrowem o powierzchni 35 800 ha. Na obszarze tym leżą m.in. rezerваты przyrody „Gołobórz” i „Stawy Broszkowskie”, a także pomniki przyrody. Przez prawie cały obszar przepływa rzeka Liwiec. Krajobraz terenu ma charakter rolniczy.

Obszary Natura 2000 wyznaczane są na podstawie dwóch dokumentów: **Dyrektywy ptasiej** (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) oraz **Dyrektywy siedliskowej** (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Obszary Natura 2000 wyznaczane są w celu zachowania określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy, a także ochrony różnorodności biologicznej.

Obszar Natura 2000 Dolina Liwca (KOD: PLB140002) jest obszarem specjalnej ochrony ptaków (OSO; Dyrektywa Ptasia) o powierzchni 27 431,5 ha. Położony jest w rejonie ostrołęcko-siedleckim i obejmuje dolinę rzeki Liwiec od źródeł do ujścia rzeki do Bugu wraz z łąkami i zalewowymi pastwiskami utworzonymi na zmeliorowanych bagnach. Odcinki rzeki mają charakter naturalny, ale w niektórych miejscach jest ona uregulowana. Brzegi rzeki Liwiec są zróżnicowane – od wysokich skarp po płaskie mielizny. W krajobrazie obszaru przeważają łąki i pastwiska, lokalnie występują także łągi olchowe i olchowo-jesionowe oraz niewielkie kompleksy leśne, z przeważającym udziałem sosny. Na przedmiotowym terenie występują gleby mineralne. Ponadto obszar obejmuje trzy kompleksy stawów rybnych. W Dolinie Liwca występuje ok. 20 cennych gatunków ptaków wodno-błotnych, takich jak: cyraneczka, cyranka, czerinca, czajka, kulik wielki, rybitwa białowąsa, brodziec piskliwy, rycyk, perkoz rdzawoszyi, bocian biały, krzyżówka, błotniak stawowy, derkacz, sieweczka rzeczna, kszczyk, rybitwa czarna, podróżniczek, strumieniówka, ortolan, gęś zbożowa, gęś białoczelna. Jest to ważna ostoja szczególnie w okresie lęgowym.

Ostoją Nadliwiecka jest to obszar siedliskowy o całkowitej powierzchni 13 622,7 ha znajduje się we wschodniej części województwa mazowieckiego. Na terenie Ostoi Nadliwieckiej występuje wysoka różnorodność biologiczna, koncentracja stanowisk chronionych i ginących gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz różnorodność siedlisk przyrodniczych. Obszar pełni także funkcję korytarza ekologicznego o węzłowym znaczeniu ponadregionalnym. Stanowi łącznik pomiędzy elementami sieci ekologicznej Natura 2000, do której należą: dolina Bugu, dolina Kostrzynia, a także obszar Rogoźnica. Ponadto dzięki swoim dopływom łączy w jeden ekologiczny system kompleks Lasów Łukowskich oraz Kantor Stary. Krajobraz obszaru charakteryzują lasy łąkowe. Największą część powierzchni zajmują łągi olszowo-jesionowe, a w środkowym i dolnym odcinku Liwca występują łągi wierzbowe. Dodatkowo znaczący udział w krajobrazie stanowią łąki reprezentujące wyższe jednostki syntaksonomiczne (półnaturalne i antropogeniczne darniowe zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe na bogatych w materię organiczną niezabagnionych glebach mineralnych i organiczno-mineralnych lub na zmineralizowanych i podsuszonych murszach z torfu niskiego). Obszar jest istotną ostoją dla fauny, w szczególności dla ptaków i ichtiofauny. Na jego terenie występują m.in.: różanka, koza, wydra, bóbr, starodub błotny, poczwarówka zwieżona, poczwarówka jajowata, skójka gruboskorupowa oraz zatoczek łamliwy. Ostoją Nadliwiecka ma również znaczenie dla ochrony brzozy niskiej, której populacja liczy ok. 200 osobników. Ponadto na jej terenie występuje ważka lecicha białoznaczna, ważka łątkowa wiosenna, chrząszcz oraz pająk *Tetragnatha reimoseri*. Należy również podkreślić, że w obrębie obszaru występuje pijawka lekarska.

Gołobórz jest to rezerwat przyrody obejmujący część kompleksu leśnego o powierzchni 65,88 ha, w południowej części Wysoczyzny Siedleckiej, 4 km na południe od Siedlec. Położony

jest w leśnictwie Siedlce, w gminie Siedlce, na terenie wsi Grabianów. Na jego obszarze występują siedliska przyrodnicze reprezentujące bardzo różne wymagania ekologiczne. Ubogie, suche, piaszczyste gleby porasta roślinność związana z naturalnym procesem utrwalania wydm śródlądowych. Największą część pod względem powierzchni zajmują murawy szczotlichowe, ponadto występują też suche wrzosowiska z dominującym wrzosem zwyczajnym. Krajobraz stanowią malownicze zarośla jałowca pospolitego, a także suchy bór chrobotkowy, w którego runie występują chronione gatunki roślin tj. goździk piaskowy, paprotka zwyczajna, widłak goździsty i ukwap dwupienny. Ponadto gatunki chronione występujące na terenie obszaru to m.in.: buławnik czerwony, pluskwia europejska, lilia złotogłów, miodownik melisowaty, orlik pospolity, przylaszczka pospolita, wawrzynka wilczyko, włostka brązowa, płucnica islandzka, plamiec jasny, mąkla tarniowa, otwornica szkarłatna, złotlinka jaskrawa. Ponadto obszar stanowi miejsce występowania jaszczurki zwinki.

Rezerwat Stawy Siedleckie został powołany Rozporządzeniem nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008 r. w celu ochrony cennego biotopu łąkowego, żerowisk i miejsc odpoczynku rzadkich gatunków ptaków oraz siedlisk rzadkich gatunków roślin chronionych i bezkręgowców. Położony jest na gruntach wsi Topórek. Obszar obejmuje 11 stawów oddzielonych groblami. Na jego terenie występują ptaki wodno-błotne, znajdują się 3 siedliska przyrodnicze oraz ponad 100 gatunków zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną lub uznanych za zagrożone wyginięciem. Rezerwat znajduje się w granicach dwóch obszarów Natura 2000 – Doliny Liwca i Ostoi Nadliwieckiej.

Pomniki przyrody wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.) „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”.

Na terenie Gminy Siedlce występuje siedem pomników przyrody.

Tabela 5 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Siedlce

Miejscowość	Zarządca, właściciel	Nazwa	Ilość	Obwód (cm)
Żelków-Kolonia	Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt, aleja łączy parki	Aleja 17 modrzewi	17	118-214
Żelków-Kolonia	Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt, zabytkowy park	Lipa drobnolistna	1	290
Żelków-Kolonia	POM, zabytkowy park	Lipa drobnolistna	1	375
Żelków-Kolonia	Adela Żukowska,	Groszek wschodnio karpacki	1	-

	pn-zach część działki			
Stok Lacki	Zdzisław Matłacz, obok zabudowań	Dąb szypułkowy	1	430
Białki	Szkoła Podstawowa, Skarb Państwa	Grupa składająca się z: dębu szypułkowego, wiązu	1	252,195
Białki	Szkoła Podstawowa, Skarb Państwa	Grupa jesionów wyniosłych	6	105-151

Źródło: Dane UG Siedlce

Tereny zieleni urządzonej definiuje się jako tereny wraz infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Znaczenie zieleni dla funkcjonowania Gminy jest nieocenione, zwłaszcza że są to tereny ubogie w lasy. Zieleń nie tylko modyfikuje lokalne warunki klimatyczne, ale także oczyszcza atmosferę z zanieczyszczeń stałych i gazowych, reguluje stosunek CO₂ i O₂ w atmosferze, wytłumia hałas oraz stanowi miejsce wypoczynku i rekreacji. Rola terenów zielonych wiąże się także ze zwiększaniem różnorodności biologicznej Gminy oraz wpływem na walory estetyczne krajobrazu.

Na terenie Gminy Siedlce znajdują się cztery obiekty o charakterze parkowym, które podlegają ochronie łącznie z obiektami zabytkowymi, dla których są otoczeniem:

- Ostrówek – park wokół dworu z 1923 r. o powierzchni 2,7 ha z drzewostanem o zróżnicowanym składzie gatunkowym,
- Stok Lacki – bardzo zniszczony park wokół pałacu z 1875 r. o powierzchni 4,0 ha o zróżnicowanym składzie gatunkowym z aleją wjazdową i stawikiem,
- Żelków-Kolonia – mocno zniszczony park dworski o powierzchni 1,07 ha z pomnikami przyrody (aleja modrzewiowa, lipy, dęby).

Surowce mineralne

Na terenie Gminy Siedlce występują dwa złoża kruszywa naturalnego: Białki i Białki II, jednak złoża są zaniechane, a ich obszar przeznaczony do rekultywacji. Ponadto w miejscowościach Chodów i Nowe Opole występują złoża piasku.

Wg Rejestru Obszarów Górniczych, dostępnego na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Gminy Siedlce nie występują obszary eksploatacji górnictwa.

5. Zasoby kulturowe - zabytki

Zabytki są ważnym elementem tożsamości narodowej i świadectwem chlubnych dzieł naszych przodków. Mogą mieć też wpływ na rozwój danego obszaru, a w

szczegółności turystyki. Te z nich, które przetrwały do naszych czasów stanowią dobrą wizytówkę i świadczą o znaczącym dorobku kulturowym mieszkańców tych ziem. Na terenie gminy zachowały się tylko cztery, bardzo interesujące zabytkowe obiekty. Należą do nich między innymi kościoły, pałace i dworki, takie jak:

Kościół św. Mikołaja w Prusznynie. Parafię erygowano w 1430 r. przy drewnianym kościele wybudowanym przez Jana Pruszyńskiego. Kościół wraz z wieżowymi dzwonicami ustawionymi w narożach cmentarza przykościelnego stanowi tzw. założenie dwuwieżowo-przestrzenne. W środku warte uwagi XIX-wieczne ołtarze wykonane wg projektu Jakuba Kubickiego.

Pałac Wyszomirskich w Stoku Lackim – zabytkowy neorenesansowy pałac wzniesiony w roku 1875 przez Bolesława Podczaszyńskiego dla Józefa Wyszomirskiego. Pałac wzniesiono częściowo na sklepionych krzyżowo piwnicach pozostałych po istniejącym

poprzednio w tym miejscu drewnianym dworze, należącym w I połowie XIX wieku do Rostworowskich. Z tego też okresu pochodzi zabytkowy park, którego pierwotna powierzchnia wynosiła 4 hektary. W 1858 roku majątek nabyli Wyszomirscy – wówczas to zburzono pozostałości dawnego dworu i podjęto decyzję o zbudowaniu nowego pałacu; zaangażowany w tym celu został znakomity architekt – Bolesław Podczaszyński, specjalizujący się w projektowaniu dworów i pałaców. W chwili obecnej w budynku pałacu mieści się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.

Cennym pod względem historycznym jest murowany **dwór w Nowych Iganiach**, wzniesiony w 1828 r dla Antoniego Cedrowskiego. Jest przykładem architektonicznego rozwiązania siedziby , którego schemat ustalił klasycyzm, tj. parterowy, z portykiem lub gankiem na osi oraz salonem, z którego wyjście na taras jest przy elewacji ogrodowej.

Pomnik Bitwy pod Iganiami

Pomnik został wzniesiony w 1931 r. dla uczczenia bitwy , jaka rozegrała się tu 10 kwietnia 1831 r. pomiędzy wojskami polskimi a rosyjskimi, uważanej przez historyków za największy sukces militarny wojny polsko - rosyjskiej 1831 r. Wojska polskie liczące ok. 7.000 żołnierzy stoczyły zwycięską bitwę z dwukrotnie silniejszymi oddziałami korpusu rosyjskiego. Straty Rosjan wyniosły ok. 45000 poległych, rannych i wziętych do niewoli. Głównym dowódcą wojsk polskich był generał Ignacy Prądzyński , natomiast artylerią dowodził Józef Bem, który za szczególną odwagę i brawurę został awansowany na pobojuwisku przez gen. J. Skrzyneckiego do stopnia podpułkownika.

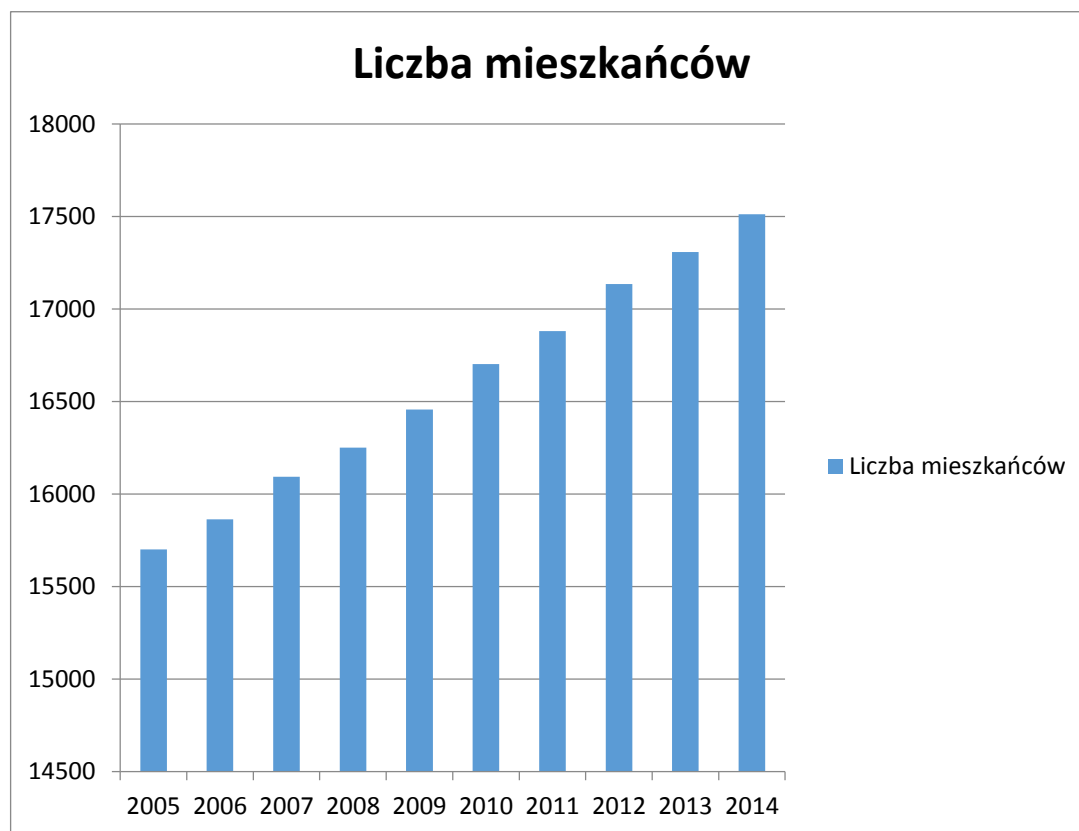

Podsumowując tą część diagnozy należy stwierdzić, iż dziedzictwo kulturowe oraz jakość zachowanych tu nielicznych pamiątek przeszłości jest wysokiej klasy. W związku z tym należy założyć, iż dziedzina ta powinna mieć istotne znaczenie w najbliższej przyszłości, przy określaniu strategicznych kierunków rozwoju gminy w zakresie kultury.

6. Demografia

Obszar Gminy Siedlce według danych Urzędu Gminy na dzień 31.12.2014 roku zamieszkiwało **17512 osób**, co stanowiło 21,46 % mieszkańców powiatu siedleckiego i 0,33 % ludności Województwa Mazowieckiego. Gmina Siedlce jest największą gminą pod względem liczby mieszkańców powiatu siedleckiego. W ciągu ostatnich lat zaobserwowano stały wzrost liczby mieszkańców Gminy Siedlce. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat ludność gminy zwiększyła się o 1812 osób, co stanowiło wzrost mieszkańców o 11,54% (wykres 1.1). Społeczność lokalna gminy jest raczej zrównoważona pod względem płci tzn. w niewielkim stopniu przeważa liczba kobiet nad mężczyznami (K-8862; M-8650).

Wykres 1. Ludność Gminy Siedlce w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Siedlce

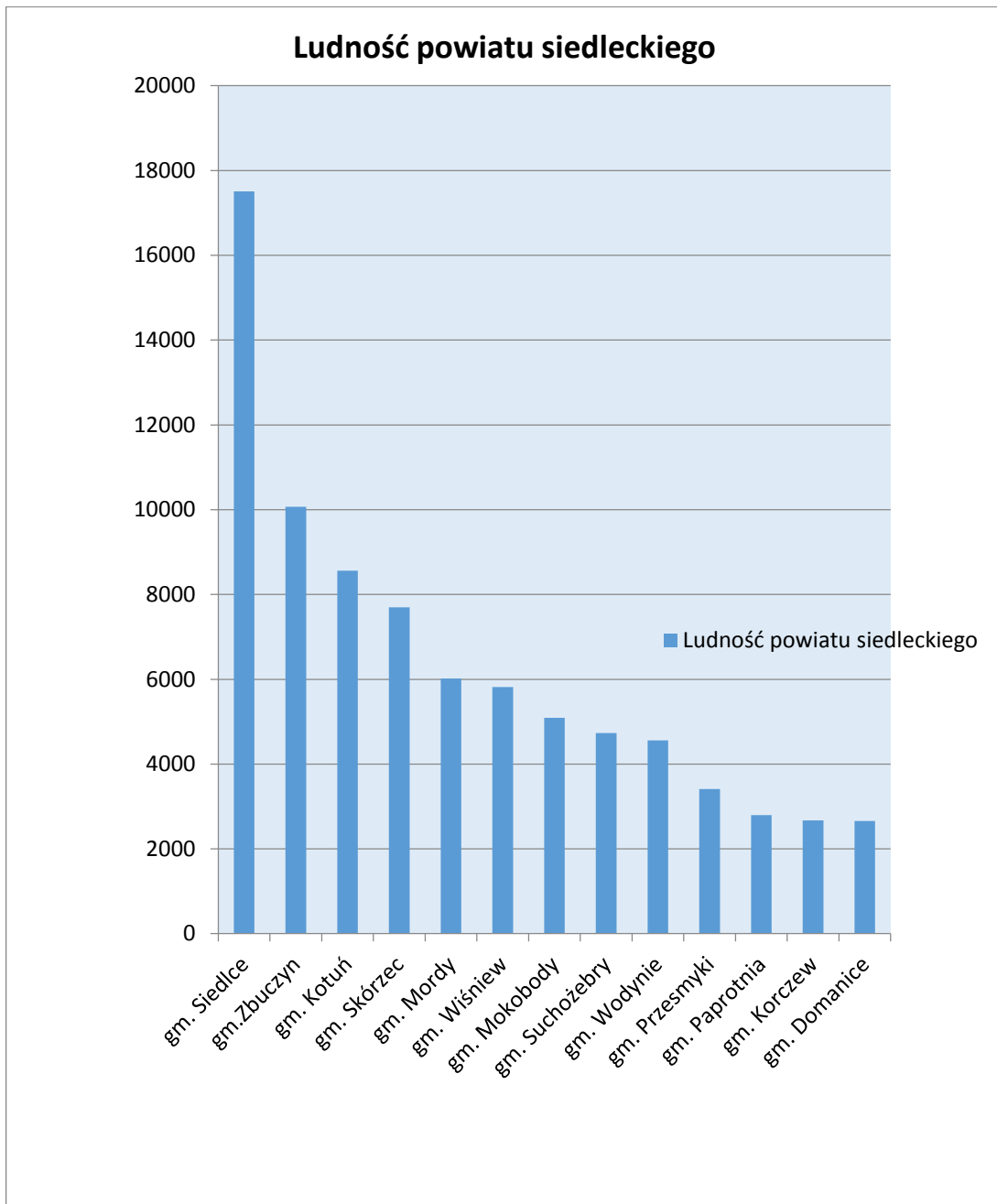
Największe pod względem liczby ludności są miejscowości: Żelków-Kolonia, Nowe Iłganie, Chodów, Stok Lacki-Folwark, Strzała i Grabianów liczące ponad tysiąc mieszkańców, zaś najmniejsze miejscowości to: Biel, Opole-Świerczyna, Ostrówek, Osiny i Żytunia liczące poniżej 100 mieszkańców.

Tabela Nr 6. Statystyka mieszkańców Gminy Siedlce w poszczególnych miejscowościach Gminy Siedlce (wg stanu na dzień 26.11.2015 roku).

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI		
	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	OGÓŁEM
BIAŁKI	361	398	759
BIEL	23	21	44
BŁOGOSZCZ	93	107	200
CHODÓW	602	615	1217
GOLICE-KOLONIA	54	54	108
GOLICE	252	300	552
GRABIANÓW	526	524	1050
GRUBALE	121	142	263
JAGODNIA	56	75	131
JOACHIMÓW	63	41	104
NOWE IGANIE	679	666	1345
NOWE OPOLE	444	469	913
OPOLE- ŚWIERCZYNA	30	24	54
OSINY	38	41	79
PRUSZYN	207	214	421
PRUSZYNEK	120	139	259
PRUSZYN-PIEŃKI	189	188	377
PUSTKI	52	73	125
PURZEC	116	97	213
RAKOWIEC	172	178	350
STARE IGANIE	207	195	402
STARE OPOLE	462	446	908
STOK LACKI- FOLWARK	599	590	1189
STOK LACKI	485	501	986
STRZAŁA	555	589	1144
TOPÓREK	119	128	247
UJRZANÓW	385	398	783
WOŁYŃCE-KOLONIA	107	93	200
WOŁYŃCE	212	214	426
ŻABOKLIKI- KOLONIA	94	87	181
ŻABOKLIKI	316	336	652
ŻYTANIA	42	49	91
ŻELKÓW-KOLONIA	831	847	1678
OSTRÓWEK	26	28	54
WÓLKA LEŚNA	99	88	187
OGÓŁEM	8737	8955	17692

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Siedlce

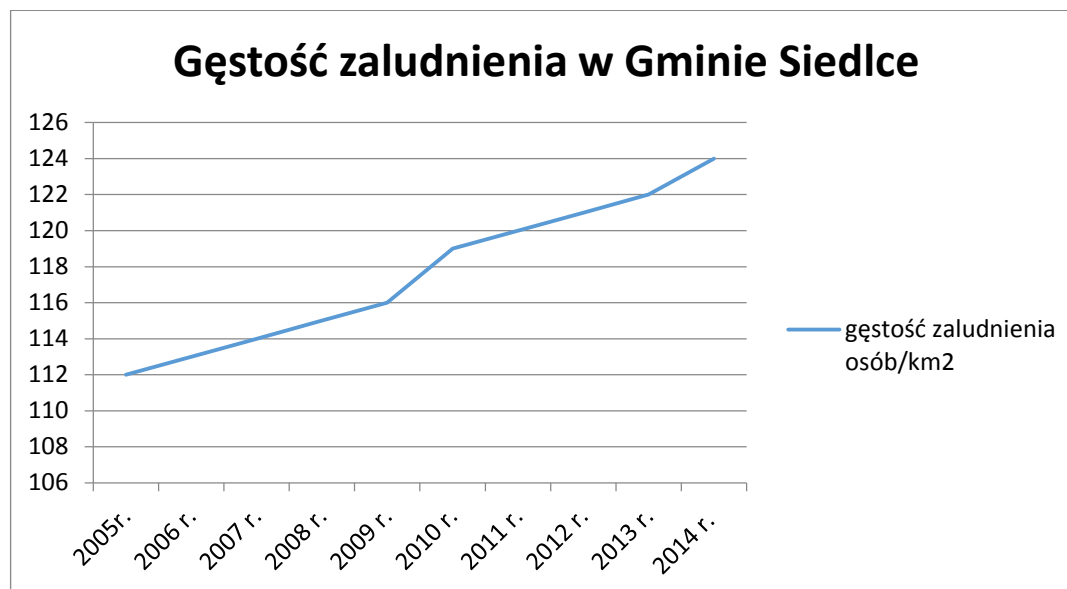
Wykres 2. Ranking gmin powiatu siedleckiego wg liczby ludności w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL stan na 31.12.2014 r.

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Siedlce w roku 2014 wynosiła 124 osoby/km², zaś w roku 2005 – 112 osób/km². Dla porównania średnia gęstość zaludnienia w województwie mazowieckim w roku 2014 kształtowała się na poziomie 150 mieszkańców na 1 km², zaś w powiecie siedleckim 51.

Wykres 3. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Siedlce w latach 2005 – 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Stała tendencja wzrostowa mieszkańców Gminy Siedlce jest głównie wynikiem napływu ludności z miasta Siedlce.

Tabela 7. Migracje ludności na pobyt stały w Gminie Siedlce w latach 2005-2014

		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Zameldowania ogółem		406	335	409	280	339	390	312	372	363	330
zameldowani a	z miast	307	231	310	223	254	293	226	288	271	226
	z wsi	98	104	97	56	82	96	85	84	91	82
	z zagranicy	1	0	2	1	3	1	1	0	1	2
Wymeldowania ogółem		251	253	237	181	199	254	215	217	270	216
wymeldowan ia	do miast	195	168	156	139	126	176	161	159	198	164
	na wieś	56	82	78	40	70	77	54	58	72	51
	za granicę										

Saldo migracji	1 5 5	8 2	1 7 2	9 9	1 4 0	1 3 6	9 7	1 5 5	9 3	9 4
----------------	-------------	--------	-------------	--------	-------------	-------------	--------	-------------	--------	--------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Saldo migracji w Gminie Siedlce utrzymuje się na stałym – dodatnim poziomie. Powyższe zestawienie pokazuje, że najwięcej mieszkańców przybyło w roku 2007 (172), zaś najmniej w 2006 roku (82). Należy pamiętać także o ukrytej migracji, którą tworzą osoby długotrwale przebywające za granicą, lecz wciąż zameldowane na terenie Gminy Siedlce. **Dodatnie saldo migracji jest główną przyczyną stale zwiększającej się liczby mieszkańców naszej gminy, co wpływa korzystnie na rozwój demograficzny Gminy.** W 2014 roku na terenie Gminy zameldowało się 310 osób, natomiast wymeldowało się 216 osób.

Pozytywnym zjawiskiem w Gminie Siedlce jest dodatni i dość wysoki przyrost naturalny, w porównaniu do pozostałych gminy powiatu siedleckiego, jednak wartość ta cechuje się nieregularnym trendem. W roku 2010 wyniósł on 100, natomiast w roku 2007 wyniósł 27. Zmiany wielkości przyrostu naturalnego na przełomie ostatnich dziesięciu lat prezentuje tabela Nr 2.

Tabela 8. Ruch naturalny ludności w Gminie Siedlce w latach 2005-2014.

	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.
Małżeństwa	87	123	105	107	127	107	115	100	84	94
Urodzenia żywe	173	185	173	193	159	225	182	226	208	216
Zgony	136	116	146	152	131	125	123	135	142	122
Przyrost naturalny	+37	+69	+27	+41	+28	+100	+59	+91	+66	+94
małżeństwa na 1000 ludności	5,5	7,7	6,5	6,6	7,7	6,4	6,8	5,9	4,9	5,4
urodzenia na 1000 ludności	11	11,6	10,8	11,9	9,7	13,5	10,8	13,2	12,1	12,4
zgony na 1000 ludności	8,65	7,25	9,07	9,34	7,96	7,51	7,30	7,90	8,25	7,02
przyrost naturalny na 1000 ludności	2,4	4,3	1,7	2,5	1,7	6,0	3,5	5,3	3,8	5,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

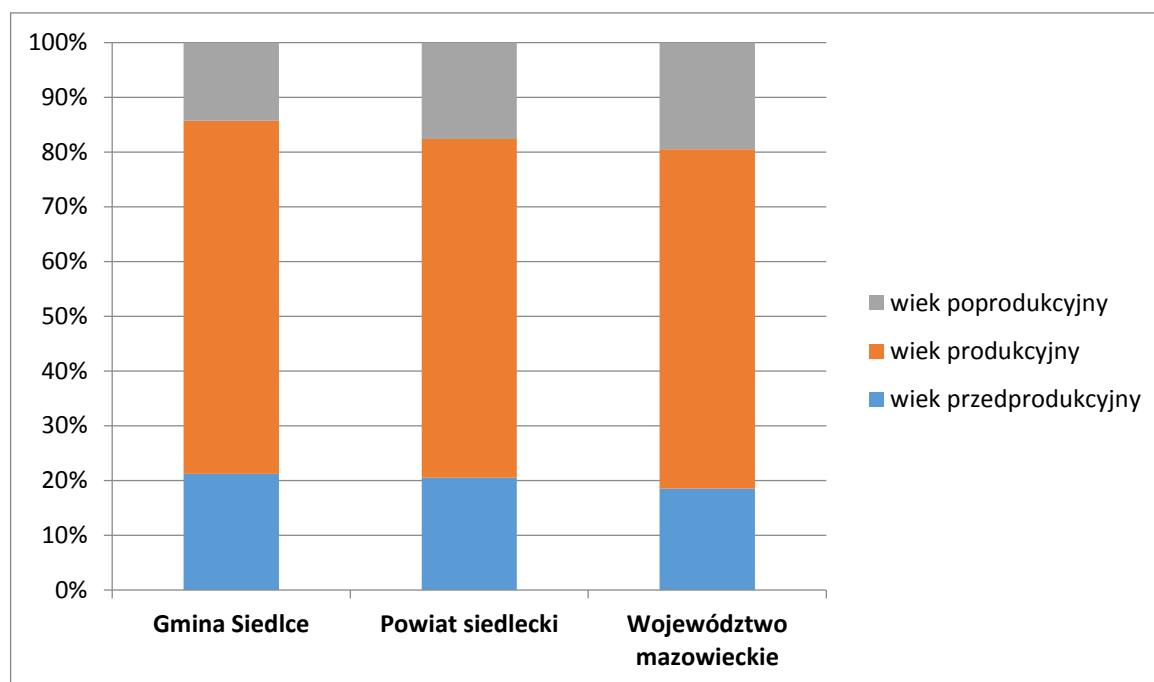
Jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności, oddziałującym na przebieg procesów demograficznych, jest wiek ludności. Gmina Siedlce charakteryzuje się relatywnie korzystnym udziałem poszczególnych ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności. Na terenie Gminy dostrzec można niewielki spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz niewielki wzrost udziału ludności zarówno w wieku produkcyjnym jak i poprodukcyjnym (Tabela 3). Zmiany liczebności poszczególnych grup wiekowych stanowią niezwykle ważne uwarunkowania rozwoju gminy, gdyż ściśle wiążą się z realizacją zadań własnych – różne ich rodzaje adresowane są do poszczególnych grup wiekowych. Analiza zjawiska w Gminie Siedlce w ujęciu dynamicznym wskazuje na stosunkowo stabilny udział poszczególnych grup wiekowych w kolejnych latach, co jest korzystnym czynnikiem w kontekście tworzenia oraz realizacji gminnej polityki i strategii rozwojowej.

Tabela 9. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Siedlce

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem										
Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
W wieku przedprodukcyjnym	24,5	23,8	23,2	22,5	21,9	22,2	21,8	21,7	21,6	21,2
W wieku produkcyjnym	63,0	63,5	64,1	64,6	65,1	64,8	65,0	64,6	64,5	64,4
W wieku poprodukcyjnym	12,5	12,7	12,7	12,9	13,0	13,0	13,3	13,6	14,0	14,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wykres 4. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Siedlce na tle powiatu siedleckiego i województwa mazowieckiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

7. Oświata

Edukacja rozumiana, jako wychowanie i kształcenie jest jednym z najważniejszych elementów wpływających na rozwój człowieka. Jak najwcześniej rozpoczęta i odpowiednio prowadzona jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu rozwoju gospodarczego i stopy życia społeczeństwa. W diagnozie zaprezentowane zostanie wychowanie przedszkolne oraz szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne, ze względu na to, iż podlega ono władzom gminnym.

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w Gminie Siedlce realizują placówki oświatowe zlokalizowane w Białkach, Golicach, Nowych Iganiach, Pruszyń, Stoku Lackim, Strzale oraz Żelkowie-Kolonii.

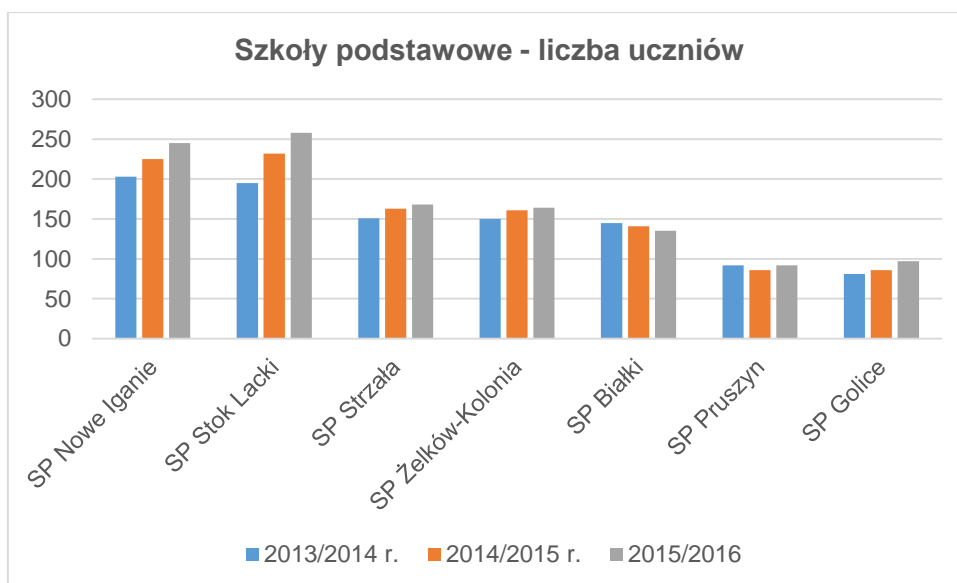
Tabela 10. Obecnie sieć placówek oświatowych w Gminie Siedlce oraz ich struktura przedstawia się następująco (stan na 30.09.2015 r.):

Lp	Nazwa zespołu	Placówka	Liczba oddziałów	Liczba oddziałów razem	Liczba uczniów
1.	Zespół Oświatowo-Wychowawczy w Białkach	Przedszkole	2	13	41
		Oddział przedszkolny w SP	2		41
		Szkoła Podstawowa	6		135
		Publiczne Gimnazjum	3		71
2.	Zespół Oświatowy w Golicach	Oddział przedszkolny w SP	1	11	23
		Szkoła Podstawowa	7		97
		Publiczne Gimnazjum	3		39
3.	Zespół Oświatowy w Nowych Iganiach	Przedszkole	3	25	69
		Oddział przedszkolny w SP	3		55
		Szkoła Podstawowa	13		245
		Publiczne Gimnazjum	6		114
4.	Zespół Oświatowy w Pruszyń	Oddział przedszkolny w SP	2	11	36
		Szkoła Podstawowa	6		92
		Publiczne Gimnazjum	3		43
5.	Zespół Oświatowy w Stoku Lackim	Przedszkole	3	24	71
		Oddział przedszkolny w SP	3		55
		Szkoła Podstawowa	13		258
		Publiczne Gimnazjum	5		91
6.	Zespół Oświatowo-Wychowawczy w Strzale	Przedszkole	2	15	48
		Oddział przedszkolny w SP	2		46
		Szkoła Podstawowa	8		168
		Publiczne Gimnazjum	3		81
7.	Zespół Oświatowy w Żelkowie-Kolonii	Oddział przedszkolny w SP	2	15	50
		Szkoła Podstawowa	9		164
		Publiczne Gimnazjum	4		85

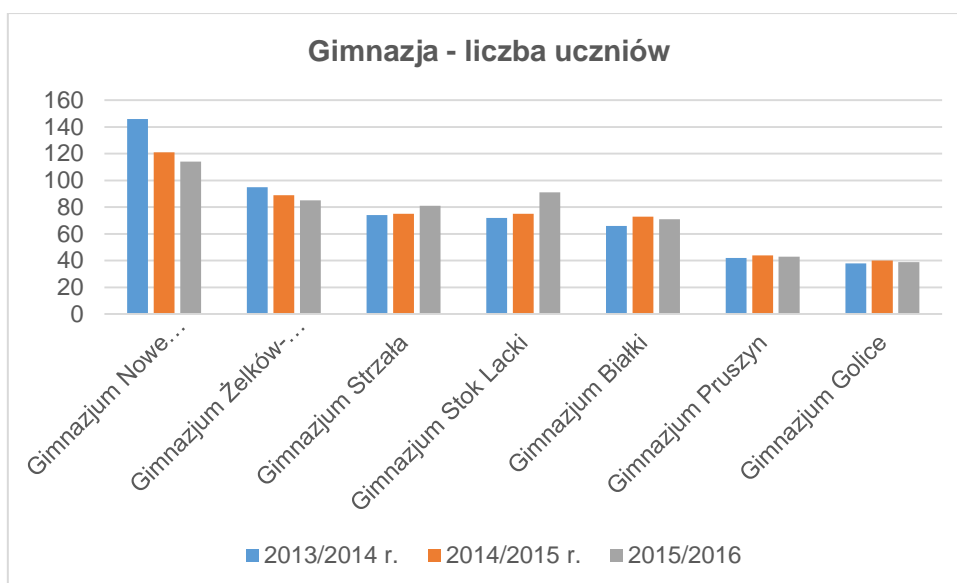
Uczniowie w szkołach

Wg stanu na dzień 30 września 2015 r. do szkół podstawowych uczęszcza 1159 uczniów, do gimnazjów 524. Przeciętna liczebność oddziału szkoły podstawowej i gimnazjum od lat utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 19-20 uczniów.

Wykres 5.

Wykres 6.

Najbardziej licznymi zespołami oświatowymi są: Zespół Oświatowy w Nowych Iganicach oraz Zespół Oświatowy w Stoku Lackim.

Choć liczba uczniów uczęszczających do poszczególnych szkół nie uległa w ostatnich latach zasadniczym zmianom, to jednak daje się zauważyć przewaga tendencji spadkowej w szkołach gimnazjalnych i odwrotnej – tj. rosnącej w większości szkół podstawowych, co może być konsekwencją obniżenia wieku szkolnego.

Gmina Siedlce charakteryzuje się dość niską wartością **współczynnika skolaryzacji netto**¹ dla szkół podstawowych (87,58% w 2012 r., 91,93% w 2014 r.) oraz

¹ Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie

gimnazjalnych (84,62% w 2012 r., 84,2% w 2014 r.). Wartość tego współczynnika w gminie Siedlce wynika z faktu, że pewna część uczniów korzysta z edukacji w placówkach miasta Siedlce.

Wychowanie przedszkolne

Wspieranie rozwoju małego dziecka to przede wszystkim kształtowanie optymalnych warunków dla jego rozwoju, stymulowanie jego rozwoju psychofizycznego, rozwijanie potencjalnych zdolności, możliwie najlepsze korygowanie dysharmonii rozwojowych lub nieprawidłowości. Najlepsze warunki do realizacji tego celu zapewnia przedszkole, które jest pierwszym etapem kształcenia w systemie oświaty. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej przyczynia się do możliwie wczesnej identyfikacji barier edukacyjnych i wyrównania szans dzieci na początkowym etapie edukacji. Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci w wieku 3-5 lat i na terenie gminy Siedlce realizowane jest w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.

Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat (bez spełniających obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego) był dla gminy Siedlce bardzo niski i wynosił na koniec grudnia 2012 roku tylko 16,5%. Po uruchomieniu w 2013 roku dwóch trzyoddziałowych przedszkoli publicznych wskaźnik ten na dzień 31 grudnia 2014 roku wzrósł do 38,05 %. Pomimo poprawy sytuacji w tym zakresie i zwiększeniu liczby miejsc w przedszkolach gminnych z poziomu 100 w 2012 roku do 250 miejsc obecnie, możliwości gminnych przedszkoli wciąż jeszcze nie odpowiadają rosnącemu zapotrzebowaniu mieszkańców na opiekę przedszkolną. Duży odsetek dzieci korzysta z przedszkoli położonych poza gminą; zwłaszcza z niepublicznych przedszkoli na terenie Siedlec.

Baza oświatowa

Wszystkie zespoły oświatowe w Gminie Siedlce dysponują dobrze rozwiniętą bazą dydaktyczną, każda ze szkół posiada pełnowymiarową salę gimnastyczną. W ostatnich latach przy trzech zespołach oświatowych powstały nowoczesne boiska sportowe, a w sąsiedztwie Zespołu Oświatowo-Wychowawczego w Strzale wybudowano kompleks sportowy „Orlik”. Wszystkie placówki wyposażone są w zewnętrzne place zabaw dla najmłodszych dzieci, niemniej jednak niektóre z nich wymagają rozbudowy i modernizacji. We wszystkich gminnych szkołach funkcjonują świetlice szkolne, których czas pracy uwzględnia aktywność zawodową rodziców, ale z uwagi na brak odpowiednich pomieszczeń dysponują one zbyt małą liczbą miejsc i nie zapewniają opieki wszystkim chętnym.

W pięciu zespołach oświatowych działają pełne bloki żywieniowe przygotowujące obiady dla uczniów. Uczniowie Zespołów Oświatowych w Golicach i Pruszyńcu korzystają z posiłków przygotowywanych w kuchni ZO w Żelkowie-Kolonii.

Szkoły są dobrze wyposażone w nowoczesny sprzęt dydaktyczny: w wielu pracowniach nauczyciele mają do dyspozycji tablice interaktywne, projektory multimedialne. Każda ze szkół ma dostęp do Internetu, ale nie wszystkie pracownie

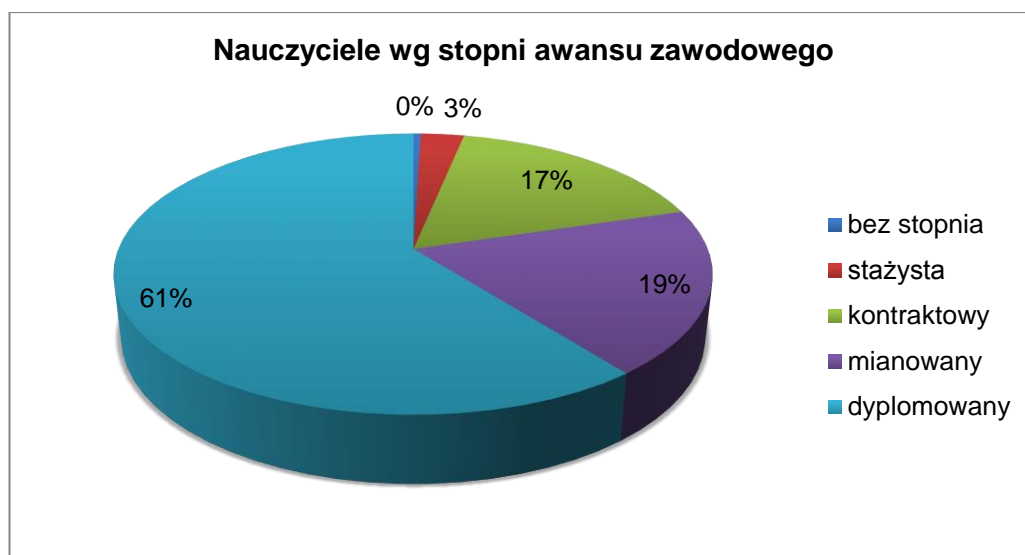
wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania; miernik ten odzwierciedla odsetek uczniów pobierających naukę w szkołach zlokalizowanych na obszarze poszczególnych jednostek terytorialnych. Wartość współczynnika skolaryzacji netto powyżej 100% oznacza, iż w placówkach edukacyjnych położonych na terenie określonej gminy naukę pobiera więcej uczniów niż wynikałoby to z ewidencji ludności.

komputerowe (przede wszystkim ze względu na ich wielkość) dysponują ilością komputerów odpowiadającą liczbie uczniów w klasie.

Kadra pedagogiczna

Podstawowym fundamentem, na którym może się oprzeć edukacja w gminie Siedlce jest niewątpliwie wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna. Nauczyciele o najwyższym stopniu awansu zawodowego stanowią ponad 60% kadry zatrudnionej w szkołach gminnych, a blisko 20% stanowią nauczyciele mianowani. Znakomita większość nauczycieli legitymuje się dwiema, bądź trzema i więcej specjalnościami.

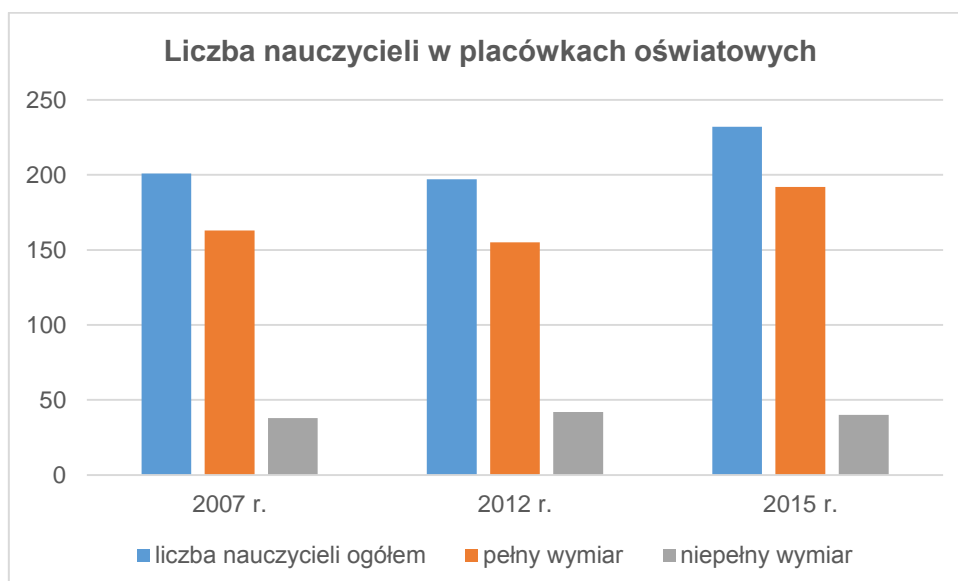
Wykres 7.

Nauczyciele korzystają z różnych form dokształcania i doskonalenia, co przekłada się na nowoczesne metody pracy i interesujące formy prowadzenia zajęć.

Wg stanu na dzień 30 września 2015 roku w placówkach oświatowych gminy Siedlce na 212 etatach pracuje 232 nauczycieli, z czego 192 w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wykres 8.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba nauczycieli znacząco wzrosła. Jest to konsekwencją utworzenia nowych przedszkoli, ustawowego ograniczenia liczebności uczniów w klasach I i II szkoły podstawowej a także zatrudnienia pedagogów wspierających.,

Polityka edukacyjna

Najważniejsze obszary polityki edukacyjnej w latach 2012-2014:

- Poszerzenie i pogłębienie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów zdolnych przy wykorzystaniu dodatkowych źródeł finansowania.
- Wprowadzenie systemu motywowania uczniów zdolnych poprzez wdrożenie lokalnego Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.
- Stwarzanie odpowiednich warunków do edukacji przedszkolnej dla dzieci poprzez: uruchomienie nowych przedszkoli, objęcie dzieci pomocą logopedyczną oraz prowadzenie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością w wieku od 0 do 5 roku życia.

Dobra szkoła i przedszkole powinny dostrzegać indywidualnego ucznia, w porę usuwać deficyty bądź rozwijać talenty. Dzieci uczęszczające do szkół i przedszkoli gminnych objęte są pomocą specjalistów: pedagoga i logopedy. Dzięki wczesnemu rozpoznaniu deficytu i systematycznej terapii udaje się uchronić wiele dzieci z zaburzeniami rozwojowymi od zagrażających im trudności szkolnych.

Uczniowie ambitni, zdolni, pracowici muszą mieć szansę rozwoju niehamowanego przez rówieśników przeciętnych, niezainteresowanych nauką. Szkoły zapewniają bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych, zgodną z potrzebami oraz możliwościami edukacyjnymi i rozwojowymi uczniów. Zajęcia te, podnoszą jakość pracy szkoły, przyczyniają się do twórczego i wszechstronnego rozwój osobowości uczniów. W latach 2012-2014 szkoły gminne realizowały interesujące projekty edukacyjne finansowane ze środków UE ukierunkowane na wszechstronny indywidualny rozwój ucznia. Były to projekty edukacyjne oparte na realizacji zajęć pozalekcyjnych zwiększających i wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. Największe z nich to „Indywidualizacja z Gminą Siedlce”, „Dziecięca Akademia Przyszłości”, „Szkoła startu do kariery”. Uczniowie uczestniczyli w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu: kreatywności, rozwijania kompetencji kluczowych, odbywały się zarówno zajęcia wyrównawcze, jak i rozwijające oraz zajęcia zindywidualizowane.

W celu promowania i motywowania do aktywności uczniów zdolnych, posiadających znaczące osiągnięcia naukowe lub artystyczne Gmina Siedlce wdrożyła lokalny program wspierania tych uczniów poprzez stypendia, które są nie tylko formą nagrody, ale też niezbędnym wsparciem finansowym, pozwalającym na rozwój osobisty i realizację zamierzeń edukacyjnych.

W kolejnych latach należy kontynuować prowadzoną politykę edukacyjną skierowaną upowszechnianie edukacji przedszkolnej oraz indywidualizację pracy z uczniem. Podnoszenie jakości procesu kształcenia, wspieranie indywidualnych zainteresowań i zdolności każdego ucznia jest inwestycją, która zaprocentuje udanym startem w dorosłość.

8. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

w Siedlcach z filią Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Pruszyńcu.

W filii w Pruszyńcu opiekę medyczną świadczy 2 pielęgniarki, lekarz internista, lekarz pediatra, lekarz stomatolog i pomoc dentystyczna. Ośrodek posiada EKG, rentgen stomatologiczny i punkt pobrania materiałów do badań laboratoryjnych. Pod stałą opieką ośrodka w zakresie profilaktyki i pomocy doraźnej są dzieci z Zespołów Oświatowych w Stoku Lackim i Pruszyńcu. Najczęstszymi pacjentami są mieszkańcy wsi Pruszyń, Pruszynek, Błogoszcz, Wólka Leśna, Pruszyń Pieńki, Grubale, Osiny, Biel i Stok Lacki (około 2 tys.).

Ze specjalistycznych usług medycznych wszyscy mieszkańcy gminy korzystają w przychodniach w Siedlcach. Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące służby zdrowia pozostawiają pacjentom dowolność w wyborze lekarza i miejsca leczenia. Mieszkańcy gminy mają do dyspozycji: Szpital Miejski, Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy i Hospicjum. W strukturach ochrony zdrowia funkcjonują również niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Transport sanitarny oraz ratownictwo medyczne zabezpiecza SPZOZ „RM – Meditrans”, który m.in. dzięki Centrum Powiadamiania Ratunkowego szybko i skutecznie świadczy pomoc oraz zapewnia koordynację działań pozostałych służb ratowniczych. SPZOZ „RM – Meditrans” udziela również pomocy nocnej i w dni świąteczne.

9. Pomoc społeczna

Aktualny system prowadzenia polityki społecznej postrzegany jest jako interwencyjny. Przypisywane są mu cechy, takie jak: zachowawczość, pasywność, bierność, reaktywność i aktywność. Lokalna polityka społeczna prowadzona w duchu aktywnej polityki społecznej może stanowić etap pośredni pomiędzy interwencyjną polityką społeczną, a polityką społeczną opartą na profilaktyce. Zmiana polegać może na gospodarowaniu zasobami (finansowymi i rzeczowymi) w taki sposób, aby umożliwić stopniowe zmniejszanie skali działań interwencyjnych na rzecz prowadzenia działań prewencyjnych.

Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno-społecznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształcaniu - od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego, wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności radzenia sobie z problemami.

Poziom życia ludności.

Źródłem informacji na temat poziomu życia ludności stanowią wypowiedzi badanych mieszkańców udzielone podczas ankiety przeprowadzonej w związku z opracowywaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Siedlce na lata 2015-2020, z których aż 93% dostrzegło problem bezrobocia, 73% - alkoholizmu oraz 53% respondentów wskazało na ubóstwo i niepełnosprawność jako najbardziej zauważalne problemy. Powyższe, w zestawieniu z danymi za 2014 r. wg których niespełna 8%

mieszkańców korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, daje możliwość określenia w pewnym uproszczeniu poziomu życia ludności. Poziom ten szacunkowo wydaje się zadowalający w kontekście ogółu mieszkańców gminy a uzyskiwane przez nich dochody są wystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Działania w ramach pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

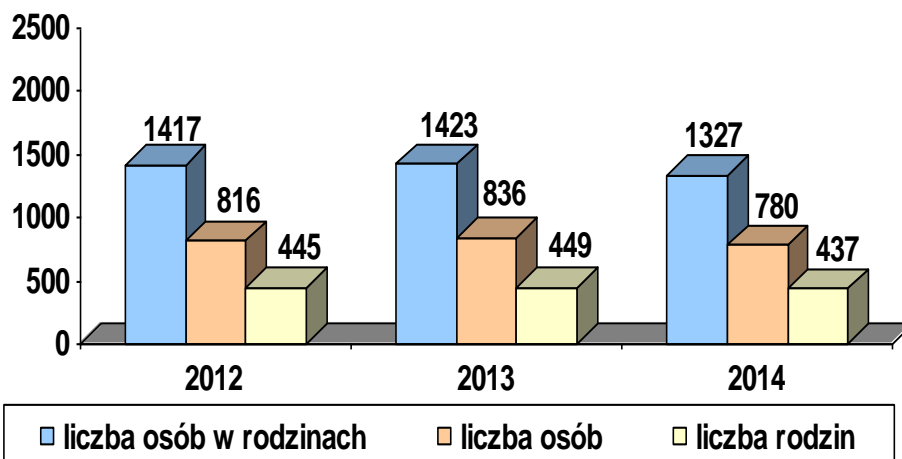
- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje ustawowe zadania gminy z zakresu pomocy społecznej oraz inne działania z upoważnienia Wójta. Jest wyodrębnioną organizacyjnie jednostką budżetową gminy finansowaną ze środków budżetu gminy, przy wsparciu dotacji celowych z budżetu państwa. Podstawę gospodarki finansowej Ośrodka stanowi plan finansowy opracowywany na każdy rok budżetowy.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ma tendencje malejącą. Przyczyną tego może być utrzymywane od 2012 r. do września 2015 r. na jednym poziomie kryterium dochodowe uprawniające do pomocy oraz wzrastające najniższe wynagrodzenie i świadczenia rodzinne.

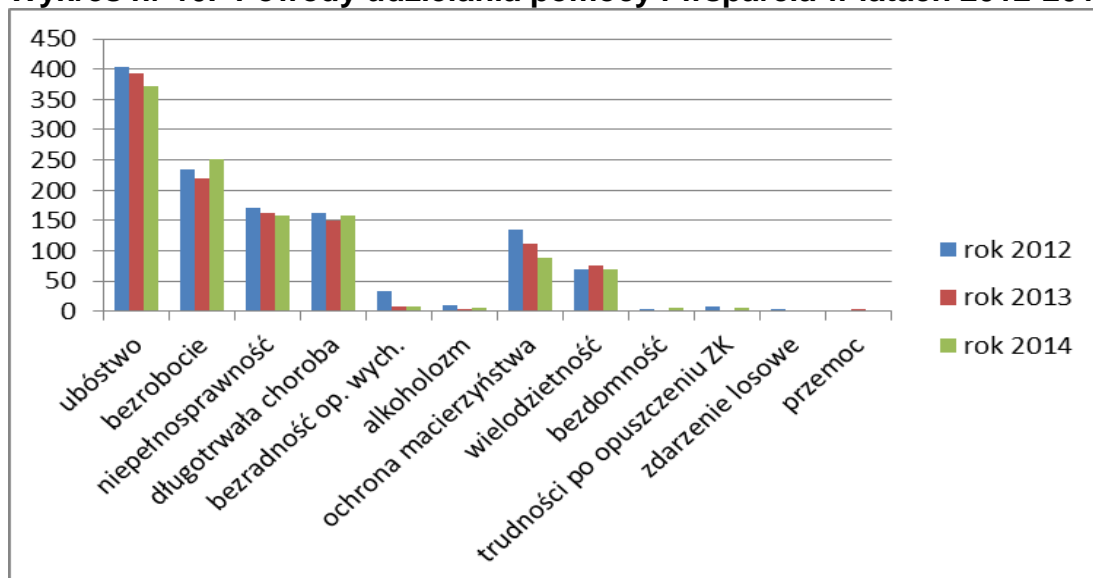
Wykres nr 9. Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2012-2014

Źródło: GOPS.

Ustawa o pomocy społecznej katalogowo definiuje powody, które w szczególności wskazują i uprawniają osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Zalicza się do nich: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wykres nr 10. Powody udzielania pomocy i wsparcia w latach 2012-2014

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż dominującą przyczyną korzystania z pomocy jest ubóstwo, następnie bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub przewlekła choroba, następnie potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietność. Duża grupa

odbiorców pomocy społecznej to osoby bezrobotne, niepełnosprawne lub chore, co powoduje, że automatycznie znajdują się w gorszym położeniu.

Zadania własne i zlecone

Ustawa o pomocy społecznej określa realizację zadań pomocy społecznej jako zadania własne gminy i zadania zlecone. Zasady przyznawania świadczeń pieniężnych z zakresu zadań własnych są takie same jak przy zadaniach zleconych, tzn. spełnienie jednocześnie dwóch warunków: kryterium dochodowego oraz występowania powodu udzielenia pomocy wymienionego w art.7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 11. Realizacja zadań zleconych realizowanych w gminie Siedlce w latach 2012 -2014

Lp.	Rodzaj świadczenia	Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014	
		l. rodzin	Kwota zł	L. rodzin	Kwota zł	l. rodzin	Kwota zł
1.	Usługi specjalistyczne	3	24 600	3	24 600	4	25 200
2.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń rodzinnych	17	8 337	22	7 826	17	8 882
3.	Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	41	43 200	52	78 600	49	107 800

Tabela 12. Realizacja zadań własnych w latach 2012 - 2014 z wyszczególnieniem dotacji wojewody

Lp.	Rodzaj świadczenia	2012		2013		2014	
		l. osób	Kwota zł/ w tym dotacja	l. osób	Kwota w zł w n dotacja	l. osób	Kwota w zł w n dotacja
1.	Świadczenia z programu: "Pomoc Państwa w zakresie żywienia"	442	172 395 83 261	429	183 846 75 342	503	162 792 94 000
2.	Usługi opiekuńcze	18	114 155	24	119 006	19	135 026
3.	Zdarzenia losowe	4	6 400	0	0	2	10 000
4.	Sprawienie pogrzebu	0	0	2	4 106	0	0
5.	Zasiłki celowe	305	189 751	303	209 505	336	262 620
6.	Zasiłki okresowe	131	167 726 84 400	178	269 310 146 500	170	210 821 160 976
7.	Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	13	310 684	15	318 219	15	362 218
8.	Zasiłki stałe	88	321 856 321 856	89	391 739 391 739	95	401 595 401 595
.	Składka zdrowotna od zasiłków stałych	8	2 4 486	8	3 0 312	8	3 0 312

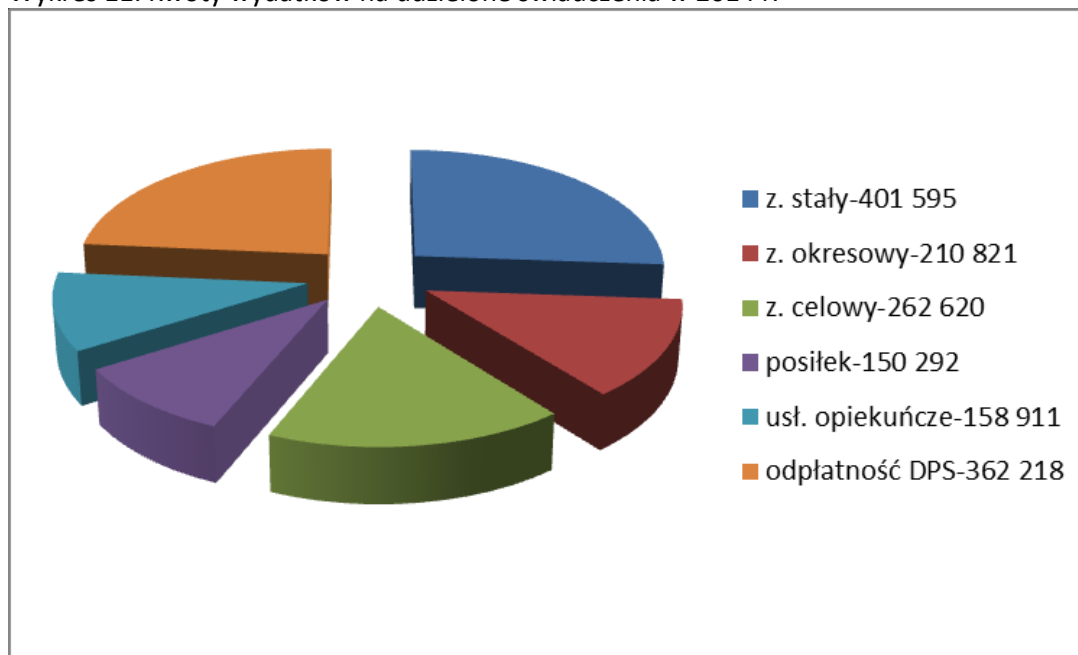
Średnia kwota zasiłku celowego w 2014 roku wyniosła 781,61 zł, w roku 2013 – 691,43 zł, a w 2012- 622,13 zł.

W 2014 r. średni miesięczny koszt ponoszony przez gminę za pobyt jednej osoby w domu pomocy społecznej wyniósł 2 012,32 zł, w 2013 r. – 1 767,88 zł, a w 2012-

1991,56 zł i jest uzależniony od wysokości opłaty wnoszonej przez mieszkańca oraz osoby obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt.

Najobszerniejszą pozycję w wydatkach na świadczenia stanowi koszt wypłat zasiłków stałych, do których uprawnione są osoby całkowicie niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Tą formą pomocy w 2014 r. objęto 95 osób na kwotę 401 595 zł. Kolejną obszerną pozycję stanowi odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, która w 2014 r. za 15 osób wyniosła 362 218 zł. Kwoty te systematycznie wzrastają. Wydatki na zasiłki celowe w ostatnim roku wyniosły 262 620 zł, a z tej formy pomocy skorzystało 336 osób.

Wykres 11. Kwoty wydatków na udzielone świadczenia w 2014 r.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014.

Tabela 13. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012-2014 r.

KATEGORIE		LATA		
		2012	2013	2014
1.	Pomoc społeczna ogółem	1 298 722	1 515 303	1 541 895
	w tym zadania własne gminy inansowane ze środków gminy	782 867	868 464	860 124
2.	Świadczenia Rodzinne	4 376 077	4 392 092	4 406 267
3.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekt „Prosto przed siebie”	111 836	141 610	138 181
	w tym środki gminy:	11 743	14 869	14 656

Źródło: GOPS

W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mieszkańcom gminy świadczona jest pomoc w formie żywienia dzieci i dorosłych jak również wypłacania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku. Świadczenie przyznawane jest rodzinom, w których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego. Pomoc w formie posiłków realizowana jest przede wszystkim w szkołach podstawowych i gimnazjach. W 2014 r. z pomocy w formie posiłku skorzystało 372 osoby, w tym 370 dzieci, ich koszt wyniósł 150 292 zł.

Dane dotyczące wydatków na pomoc społeczną jednoznacznie wskazują, iż znacznym obciążeniem dla budżetu są koszty związane z niepełnosprawnością. Poza wsparciem finansowym osoby niepełnosprawne mogą korzystać z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Realizacja usług opiekuńczych.

Z usług opiekuńczych w latach 2012-2014 ogółem korzystało 61 osób.

Usługami objęte były przede wszystkim osoby samotne, niezdolne do samodzielnej egzystencji, które z powodu wieku, wymagają pomocy osób drugih.

Ogólny koszt usług wyniósł: w 2012 r. - 114 155,00 zł, w 2013 r. – 119 006 zł, w 2014 r. - 135 026 zł. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi wyniosły: w 2012 r. – 8 648 zł, w 2013 r. – 13 979 zł, w 2014 r. - 13 907 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są dla osób z zaburzeniami psychicznymi i realizowane jako zadanie zlecone. W latach 2012 -2014 usługi te świadczone były dla osób z autyzmem. Z tej formy pomocy korzystały w kolejnych latach 4 osoby. Koszt realizacji zadania wyniósł 74 400 zł i w całości został sfinansowany ze środków wojewody.

Skromne są zasoby instytucjonalne w zakresie pomocy społecznej w gminie i powiecie siedleckim. Środowiskowe domy samopomocowe oraz warsztaty terapii zajęciowej znajdują się poza terenem gminy, brak jest również mieszkań chronionych. Na terenie miasta Siedlce funkcjonuje dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych, do którego w większości kierowani są mieszkańcy gminy, ze względu na położenie najbliższej ich miejsca zamieszkania. Problemem jest jednak wysoki i wciąż rosnący koszt pobytu w tej placówce.

Realizacja projektów.

W latach 2008-2014 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt „Prosto przed siebie”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII promocja integracji społecznej. Potrzeba realizacji programu wynikała z konieczności wyrównania szans zatrudnienia i ułatwienia wejścia lub powrotu na rynek pracy osobom korzystającym ze wsparcia GOPS. Celem głównym Projektu był wzrost umiejętności, kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych łącznie 81 uczestników projektu, mieszkańców Gminy Siedlce do 31.12.2014 r.

W latach 2008 – 2014 ogólna wartość wydatków poniesionych na realizację Projektu wyniosła 946 551,88 zł, z czego 99 387,95 zł stanowiło wkład własny Gminy, natomiast 847 163,93 zł - dotacja. Udział w projekcie rozpoczęło 85 osób, zakończyło 83 (w tym 8 mężczyzn). W ramach Projektu realizowane były działania z zakresu aktywnej integracji obejmujące między innymi: trening umiejętności społecznych; doradztwo zawodowe indywidualne i grupowe; doradztwo wizerunkowe; poradnictwo indywidualne i wsparcie psychologiczne; kurs komputerowy; kurs prawa jazdy kat. B; szkolenia zawodowe dla każdego uczestnika, zgodnie z indywidualnym planem działania.

Dodatkową korzyścią z realizacji Projektu było współfinansowanie stanowiska pracy - pracownika socjalnego, upowszechniającego instrumenty aktywnej integracji oraz świadczącego pracę socjalną wobec uczestników Projektu, jak również wobec klientów Ośrodka.

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Od 01.05.2004 r. Ośrodek realizuje zadania w ramach systemu świadczeń rodzinnych. System ten obejmuje wypłatę świadczeń rodzinnych oraz świadczeń alimentacyjnych, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne są obligatoryjnymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe.

Do ustawowego katalogu świadczeń rodzinnych należą:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,

- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Od 1 października 2008 r. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustawa ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów przy jednoczesnym działaniu zmierzającym do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Profilaktyka uzależnień

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w ramach gminnego programu. Profilaktyka uzależnień to ogół działań zmierzających do zapobiegania, opóźniania lub redukcji używania substancji psychoaktywnych i/lub związanych z tym negatywnych skutków. Dlatego też realizowany jest jeden wspólny program dla problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Biorąc pod uwagę również fakt powstania na terenie miasta, w tym na jego obrzeżach dużych sklepów/ hipermarketów oferujących alkohol oraz znaczny wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy w okresie ostatnich siedmiu lat, należy stwierdzić, że w naszym środowisku wzrasta dostępność alkoholu dla mieszkańców gminy. Ponadto w ostatnich kilku latach w naszej gminie zwiększony został limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych, który od kwietnia 2015 roku ustalony jest na poziomie 47 punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym 12 w miejscu sprzedaży i 35 poza miejscem sprzedaży.

Uzależnienie powoduje dezorganizację życia społecznego osób nim dotkniętych i ich rodzin. Istnieje wysoka zależność między uzależnieniem od alkoholu a bezrobociem, niższym statusem socjoekonomicznym, wypadkami i przemocą interpersonalną.

Z pomocy psychologicznej w Punkcie Konsultacyjnym działającym w Urzędzie Gminy Siedlce w 2012 roku skorzystało 30 osób, natomiast w 2013 r.- 37 osób, w tym 20 osób z powodu alkoholizmu w rodzinie, a 6 osób z powodu alkoholizmu i przemocy, w 2014 r.- 51 osób. Większość osób korzystających z pomocy psychologicznej zgłosiła się z powodu uzależnienia od alkoholu – własnego lub członka rodziny. Z monitorowania przebiegu trzeźwości korzystały 3 osoby, które podjęły terapię uzależnienia w Poradni Uzależnień.

10. Kultura

Instytucją odpowiedzialną za prowadzenie działalności kulturalnej w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury w Siedlcach z/s w Chodowie, powołany 28 kwietnia 1985 roku Uchwałą Nr VII/34/85 Gminnej Rady Narodowej. Zadania realizowane przez ośrodek mają na celu stworzenie jak najlepszych warunków do harmonijnego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców poprzez edukację kulturalną i sztukę.

Podstawowym celem działania ośrodka jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy

Siedlce poprzez organizowanie i stymulowanie życia kulturalnego w naszym regionie. Ponadto celem działalności ośrodka jest upowszechnianie, promocja lokalnej kultury, przy współpracy z radami sołeckimi, lokalnymi grupami działania, szkołami, przedszkolami, fundacjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami gospodarczymi w dziedzinie działań kulturalnych.

Poza budynkiem głównej siedziby ośrodka w Chodowie, bazą do działań kulturalnych są **światlice wiejskie w:** Białkach, Golicach, Grabianowie, Grubalach, Pruszyń - Pieńkach, Rakowcu, Ujżanowie, Stoku Lackim, Strzale, Wołyńcach, Żaboklikach, Starym Opolu oraz **remizo – światlice w:** Błogoszczy, Nowym Opolu, Pruszyń, Pruszyńku.

Obecnie w każdej z w/w obiektów odbywają się stałe zajęcia w ramach sekcji, grup artystycznych i kół zainteresowań funkcjonujących przy GOK, w tym też zajęcia rekreacyjne, sportowe, sekcje sztuk walk, itp. Dodatkowo, kilka razy w roku, w każdej z nich organizowane są wydarzenia kulturalne, przy czym w okresie letnim imprezy te odbywają się często w warunkach plenerowych.

Światlice pełnią też funkcje społeczne (zebrania sołeckie, spotkania mieszkańców, wynajmy na imprezy rodzinne i okolicznościowe, itp.).

W strukturach ośrodka funkcjonuje również **Biblioteka Publiczna w Stoku Lackim** wraz z filiami w: Białkach, Pruszyń, Nowym Opolu, Wołyńcach oraz punktem bibliotecznym w Chodowie, która także prowadzi działalność kulturalną, głównie w oparciu o literaturę i upowszechnianie czytelnictwa. Nie jest ona więc tylko miejscem gdzie przychodzi się po książkę. Odbywają się tu także warsztaty twórcze, spotkania z pisarzami, akcje i konkursy związane z literaturą i językiem ojczystym.

Charakterystyka Biblioteki Publicznej w Stoku Lackim i pozostałych bibliotek

Biblioteka Publiczna w Stoku Lackim istnieje od 1960 roku. Biblioteka obecnie jest włączona

w strukturę Gminnego Ośrodka Kultury w Siedlcach z /s w Chodowie. Posiada cztery filie: w Białkach, Opolu Nowym, Pruszyń i Wołyńcach oraz punkt biblioteczny w Chodowie. Lokal przeznaczony na bibliotekę składa się z dwóch pomieszczeń o łącznej powierzchni 32 m². W jednym pomieszczeniu znajduje się księgozbiór oraz jest wyodrębniony kącik czytelniczy, a w drugim mieści się czytelnia internetowa i księgozbiór podręczny. Księgozbiór biblioteki liczy 11377 woluminów książek oraz 128 jednostek zbiorów specjalnych. W bibliotece pracuje 1 osoba w pełnym wymiarze czasu pracy.

Filia Biblioteczna w Opolu Nowym

Filia Biblioteczna w Opolu Nowym istnieje od 1959 roku. Filia ma swoją siedzibę w budynku światlicy i zajmuje pomieszczenie o powierzchni 50m². Księgozbiór liczy 8944 vol.(przybyło w 2009 - 247 vol , na kwotę –3948,16zł); Biblioteka posiada 1 komputer pozyskany z Programu Rozwoju Bibliotek.

Filia Biblioteczna w Białkach

Rok założenia to 1957, powierzchnia biblioteki 32 m². Biblioteka mieści się w budynku światlicy wiejskiej. Jest możliwość adoptowania poddasza dla potrzeb biblioteki. Zbiory: 9839 wol.; 5 zbiorów specjalnych; 3 tytuły czasopism bieżących. Przy bibliotece działa koło teatralne, bibliotekarka jest także opiekunem zespołu tanecznego.

Filia Biblioteczna w Pruszyń – znajduje się w światlicy wiejskiej, rok założenia to 1949r., powierzchnia biblioteki stanowi 36m². Zbiory :10519 vol.

Biblioteka wyposażona jest w 4 komputery.

Filia Biblioteczna w Wołyńcach

Najmłodszą biblioteką funkcjonującą w budynku prywatnym jest Filia Biblioteczna w Wołyńcach. Została założona w 2000 roku . Posiada 2177 vol. Z Programu Rozwoju Bibliotek biblioteka pozyskała 1 komputer. Przy bibliotece działa kółko plastyczne.

Obecnie na terenie gminy działają następujące sekcje rekreacyjno-sportowe, artystyczne i zespoły:

- taneczny „Murena” – Strzała (2 grupy)
- taneczny „Puls” – Białki
- studio tańca dla dzieci – Nowe Opole, Wołyńce, Stok Lacki
- teatralny – szkolno-biblioteczny – filia biblioteczna w Białkach
- muzyczny Silk Ensemble – GOK Chodów
- pracownia plastyczna – GOK Chodów
- sekcje plastyczne – Pruszynek, Błogoszcz, Żabokliki, Golice, Ujrzanów, Wołyńce
- zajęcia artystyczne (plastyka, teatr) – świetlica w Grabianowie
- studio piosenki – Chodów, Pruszyn, Golice, Stok Lacki
- zespół śpiewaczy "Białki"
- zespół śpiewaczy "AleBabki" (Pruszyn – Pieńki)
- zespół śpiewaczy „Chodów”
- zespół wokalny – teatralny przy OSP Nowe Opole
- fitness – Rakowiec, Żabokliki, Grubale
- sekcje aikido i judo – Strzała
- latino aerobic – Strzała
- aerobic multimedialny – Nowe Opole
- gminna miniszkoła muzyczna - Chodów i świetlice
- język angielski - Ujrzanów, Strzała
- Gminny Uniwersytet Trzeciego Wieku (spotkania cykliczne w różnych świetlicach)

Mieszkańcy mają dostęp nie tylko do zajęć stałych, ale także do imprez plenerowych, w organizację których włączają się również rady sołeckie, zespoły oświatowe oraz organizacje pozarządowe. Wszystko to sprzyja integracji społeczności lokalnej i pokoleń oraz pozwala zachować trwałość tradycji i zapobiegać osamotnieniu rodzin i osób narażonych na wykluczenie społeczne.

11. Sport i rekreacja

Każda ze szkół posiada pełnowymiarową salę gimnastyczną. W ostatnich latach przy trzech zespołach oświatowych powstały nowoczesne boiska sportowe, a w sąsiedztwie Zespołu Oświatowo-Wychowawczego w Strzale wybudowano kompleks sportowy „Orlik”. Wszystkie placówki wyposażone są w zewnętrzne place zabaw dla najmłodszych dzieci, niemniej jednak niektóre z nich wymagają rozbudowy i modernizacji.

Cele i zadania z zakresu kultury fizycznej realizują kluby sportowe istniejące na terenie gminy:

- Wojewódzki Ludowy Klub Sportowy w Nowych Iganiach,
- Klub Piłki Nożnej Ruch Chodów w Chodowie,
- Uczniowskie Kluby Sportowe działające przy zespołach oświatowych.

Sport i rekreacja stanowią ważne elementy w życiu społecznym zarówno dzieci, jak i osób dorosłych. Ponieważ jest to istotna sfera życia należy dbać o ich rozwój. Działania samorządu należy ukierunkowywać na rozwój sportu w istniejącej bazie oświatowej ze szczególnym uwzględnieniem pomocy w tworzeniu uczniowskich klubów sportowych. W ramach możliwości finansowych wskazane jest podjęcie działań zmierzających do utworzenia ośrodka sportu i rekreacji na terenie gminy. W ramach funduszy sołeckich zasadne jest również przeznaczanie środków na doposażanie istniejących i nowych placów zabaw w urzędzenia do ćwiczeń sportowych w ramach zewnętrznych siłowni.

Turystyka

Uwarunkowania historyczne i przyrodnicze gminy i jego okolic sprawiają, że tereny te mają mniej do zaoferowania w sferze turystyki, niż w innych atrakcyjnych częściach kraju. Wymienione nieliczne zabytki architektury, niekiedy o unikatowym charakterze sprawiają, że dla turysty szukającego doznań estetycznych w tej sferze teren Gminy Siedlce może stanowić jedynie obszar licznych wycieczek pieszych i rowerowych.

Przez teren Gminy Siedlce powinien przebiegać wielokilometrowy oznakowany szlak rowerowy łączący się z już istniejącymi szlakami miasta Siedlce i sąsiednich gmin. Wyznaczony szlak powinien mieć znaczenie ponadgminne. Jednocześnie należy wskazać na kilka mankamentów ograniczających rozwój turystyki do których niewątpliwie należą: brak wyraźnie wydzielonych traktów pieszych, niedostateczne wyeksponowanie wiodących atrakcji i słabe ich oznakowanie oraz brak imprez o dużym znaczeniu turystycznym.

Na terenie gminy Siedlce jest niewielka oferta turystyczna. Istotna część bazy rekreacyjno-sportowej tworzą obiekty sportowe należące do Zespołów Oświatowych. Gmina nie ma ogólnodostępnych boisk, hal sportowych wielofunkcyjnych, kortów, lodowisk, wypożyczalni sprzętów sportowych.

Brak jest też oferty turystyczno-rekreacyjnej ze strony osób prywatnych. Rozwój turystyki w gminie opiera się w głównej mierze na stowarzyszeniach organizujących rajdy piesze i rowerowe, spływy kajakowe rzeką Liwiec lub wyjazdy rodzinne.

12. Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Siedlce jest jednostką administracyjną okalającą miasto Siedlce. Graniczy z gminami: Mordy, Zbuczyn, Wiśniew, Skórzec, Kotuń, Mokobody oraz Suchożebry. Obejmuje ona obszar 141 km², na których zamieszkuje ok. 17700 mieszkańców w 35 sołectwach. Teren gminy Siedlce w całości obsługiwany jest przez policjantów Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach, w tym przez 4 dzielnicowych.

Przestępczość na terenie Gminy Siedlce.

W roku 2014 na jej terenie stwierdzono ogółem 205 przestępstw (**w 2013r. – 291**) z czego wykryto 109. Ukształtowało to wskaźnik dynamiki na poziomie 70,4 oraz wskaźnik wykrywalności na poziomie 52,91% (**2013r. – 63,23%**).

Do najliczniejszych przestępstw w poszczególnych kategoriach należą:

Tabela 14. **Przestępstwa popełnione na terenie Gminy Siedlce** (w latach 2011-2014)

Kategorie przestępstwa	2011	2012	2013	2014
kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem	104	98	163	82
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	9	8	9	1
bójki lub pobicia	13	5	1	2
uszczerbek na zdrowiu	6	6	8	2
uszkodzenie mienia	7	4	25	12
inne	128	106	72	106
Ogółem	267	227	278	205

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji KMP w Siedlcach

Wykroczenia i interwencje:

W roku 2014 na terenie gminy Siedlce odnotowano 328 czynów (**w 2013r. 292**) w związku z którymi przeprowadzona czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia. Do Sądu Rejonowego w Siedlcach skierowano 130 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń (**w 2013r. 135**). W 42 przypadkach na sprawców wykroczeń nałożono mandaty karne (**w 2013r.47**). W przypadku zdarzeń o znamionach wykroczenia w 122 przypadkach czynności wyjaśniające zakończono odstąpieniem od kierowania wniosku o ukaranie do sądu. W roku 2013 w taki sposób zakończono 68 czynności wyjaśniających. Do najczęściej popełnionych wykroczeń, w których prowadzono czynności wyjaśniające należały wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji 194, (**w 2013r. – 160**) oraz wykroczenia przeciwko mieniu – 79 (**w 2013r. – 75**).

W policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach umieszczono 93 osoby zamieszkałe na terenie gminy Siedlce, z czego 46 osób do spraw karnych, 36 osób do wytrzeźwienia oraz 11 osób w innych celach.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

W 2014 r. na terenie gminy Siedlce zaistniało 7 wypadków drogowych (w 2013r. – 4), a 5 osób doznało obrażeń ciała (w 2013r. – 18). **Zauważalny jest znaczny spadek liczby wypadków jak również rannych.**

Mając na względzie bezpieczeństwo użytkowników dróg w 2014 r. policjanci KMP w Siedlcach prowadzili szereg akcji i działań kontrolnych takich jak: „PRĘDKOŚĆ” ukierunkowanych na ujawnienie osób naruszających dopuszczalną prędkość w obszarach zabudowanych, „ALKOHOL i NARKOTYKI” eliminujących z ruchu kierujących pod wpływem alkoholu lub podobnie działających środków, „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU” - ukierunkowanych na ochronę pieszych oraz szereg masowych kontroli trzeźwości w ramach akcji „TRZEŻWY PORANEK”.

Tabela Nr 15. Ilość wypadków drogowych na terenie Gminy Siedlce w porównaniu do sąsiednich gmin

Gmina	2011 r.			2012 r.			2013 r.			2014 r.			+/-	+/-	+/-
	W	Z	R	W	Z	R	W	Z	R	W	Z	R			
Siedlce	13	5	11	20	6	25	16	4	18	7	3	5	-9	-1	-13
Kotuń	8	4	17	10	2	12	9	5	7	8	2	9	-1	3	-4
Mokobody	2	1	1	6	0	12	6	0	10	3	1	1	-3	+1	-9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji KMP w Siedlcach

W – liczba wypadków drogowych

Z - liczba zabitych w wypadkach drogowych

R - liczba rannych w wypadkach drogowych.

Działalność profilaktyczna

W ramach przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości wśród nieletnich policjanci KMP w Siedlcach w roku 2014 prowadzili systematyczną działalność profilaktyczną w szkołach podstawowych

i gimnazjach gminy Siedlce. W trakcie prowadzonych pogadarek i prelekcji przybliżono słuchaczom zasady odpowiedzialności prawnej na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, bezpiecznego poruszania się po Internecie. Młodsze dzieci natomiast zapoznano z zasadami zachowania na drodze, na podwórku, podczas prac rolniczych i kontaktach z obcymi oraz z zadaniami i strukturą instytucji stojących na straży porządku prawnego w Polsce. Osobną grupą były osoby starsze, które uczulone były na wszelkiego rodzaju próby wyłudzeń i oszustw.

Ochotnicze Straże Pożarne

Ważną funkcję w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i gminy pełnią OSP. Na terenie gminy czynnie działa 4 jednostki OSP: w Błogoszczy, Pruszyńcu, Pruszyńku i Nowym Opolu. Trzy z nich w Pruszyńcu, Pruszyńku i Nowym Opolu, włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W jednostkach tych zarejestrowano 142 członków czynnych w

tym 120 mężczyzn i 22 kobiety w wieku od 18 do 50 lat, oraz 3 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze Chłopców i 2 MDP dziewcząt. Jednostki OSP uzbrojone są w 7 samochodów pożarniczych w tym 4 nowe zakupione w ostatnich 5 latach.

Głównym celem OSP jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk, wypadków i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, działania na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

Oprócz podstawowego sprzętu ochrony osobistej OSP posiadają również sprzęt specjalistyczny; aparaty podciśnieniowe z maskami, agregaty prądotwórcze, zestawy hydrauliczne do ratownictwa technicznego, radiostacje nasobne i stacjonarne, system selektywnego wywoływania, piły do drewna i betonu, zestawy do ratownictwa medycznego z tlenoterapią i systemy nagłaśniające na samochodach. Strażacy ochotnicy chętnie uczestniczą w szkoleniach specjalistycznych organizowanych przez KM PSP w Siedlcach, ćwiczeniach na obiektach i zawodach różnego szczebla. W ostatnich 11 miesiącach brali udział w 193 akcjach ratowniczo-gaśniczych i udzielaniu pierwszej pomocy przedlekarskiej osobom poszkodowanym w wypadkach drogowych, jednocześnie zabezpieczając wypadki drogowe.

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego

Organem pomocniczym wójta w zapewnianiu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Przewodniczącym GZZK jest Wójt Gminy Siedlce. Członkami GZZK są kierownicy wydziałów Urzędu Gminy, innych jednostek organizacyjnych oraz przedstawiciele zespolonych służb, społecznych organizacji ratowniczych i inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego Gminnego Zespołu. Zespół działa na podstawie ustawy o zarządzaniu kryzysowym z 26 kwietnia 2007r. oraz ustawy o stanie klęski żywiołowej z 18 kwietnia 2002r.

W skład Gminnego Zespołu wchodzi: Szef Gminnego Zespołu - Wójt Gminy, Zastępca Szefa Gminnego Zespołu - Sekretarz Gminy. Grupa robocza o charakterze stałym - 5 osób. Grupy robocze o charakterze czasowym: Grupa Operacji i Organizacji Zadań - 3 osoby. Grupa Zabezpieczenia logistycznego - 3 osoby. Grupa Opieki Zdrowotnej - 3 osoby.

W ramach zapobiegania i usuwania skutków klęsk żywiołowych na terenie gminy Siedlce powołane są **formacje Obrony Cywilnej** w oparciu o istniejące OSP.

13. Podmioty gospodarcze i podstawowe branże.

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy Siedlce charakteryzuje się dużą różnorodnością branż. Najwięcej firm jest z branż związanych z transportem, konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych, handlem, działalnością budowlaną oraz produkcyjną. Gmina Siedlce jest gminą atrakcyjną dla zewnętrznych Inwestorów chcących rozwijać działalność gospodarczą. Jej główne atuty to dogodny (w porównaniu z innymi) dojazd z Warszawy, położenie przy ważnej drodze krajowej A2, dużo wolnej przestrzeni, przyjazne, proinwestycyjne nastawienie władz gminnych i powiatowych.

Na terenie gminy Siedlce zlokalizowane są duże firmy polskie i zagraniczne. W miejscowości Żelków - Kolonia swoją siedzibę ma międzynarodowa firma ZENTIS

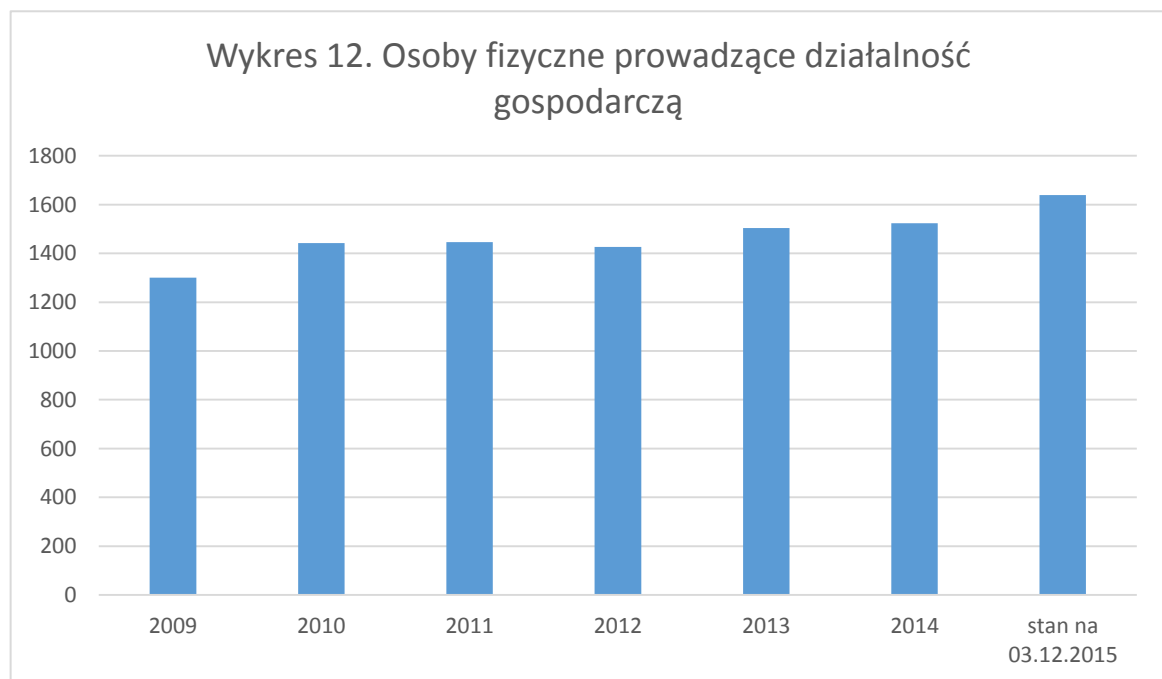
POLSKA Sp. z o.o. Marka Zentis znana jest większości konsumentów jako producent owocowych konfitur i wybornych specjałów marcepanowych. Produkty firmy wysyłane są na cały świat. Oprócz wielu filii posiada własne zakłady produkcyjne w Polsce, na Węgrzech i w USA. Marka Zentis zajmuje wśród producentów konfitur owocowych 2 miejsce na rynku niemieckim. W Ujrzanowie zlokalizowana jest firma APiS Sp. z o.o. będąca członkiem największej grupy sieci sanitarnych, grzewczych, instalacyjnych w Polsce "GRUPA SBS". Natomiast AGROFRUCT Sp. z o.o. Żabokliki – zaistniał na polskim i zagranicznym rynku w lipcu 1992 r. Oferuje szeroką gamę przetworów owocowo – warzywnych. Surowce do produkcji uzyskuje z ekologicznych regionów Podlasia. Wyroby firmy są doskonałej jakości, cieszą się wysoką pozycją na rynku krajowym jak również na bardzo wymagających rynkach zagranicznych np. Anglia, Francja.

Do największych pracodawców na terenie gminy Siedlce należą m.in.:

- Gmina Siedlce (wraz z jednostkami organizacyjnymi)
- ZENTIS POLSKA Sp. z o.o. Żelków-Kolonia ul. Przemysłowa 8
- ELMO S.A. Żelków-Kolonia ul. Akacyjowa 1
- AGROFRUCT Sp. z o.o. Żabokliki ul. Zakładowa 4
- OLAN Spółka z o.o. Żabokliki ul. Korczewska 57
- MET-SPOS R. Saks, A. Posiadała, Sp. J. Żelków-Kolonia ul. Stalowa 16
- Bozamet Sp. z o.o. Ujrzanów 282A
- APIS Sp. z o.o. Ujrzanów 175
- MARWER Przedsiębiorstwo Transportowe Grabianów ul. Kokosowa 33
- Nasz Drób Sp. z o.o. Ujrzanów 77
- PPH IWONEX Iwona Książopolska Ujrzanów 289
- EXPRESSLOGIC T.J. Czajka Sp. J. Stare Opole ul. Warszawska 24
- Centrum Logistyczne Produktów Świeżych TOPAZ Stare Opole
- PRZEDSIĘBIORSTWO OGÓLNOBUDOWLANE "BUDOSAN" Żabokliki

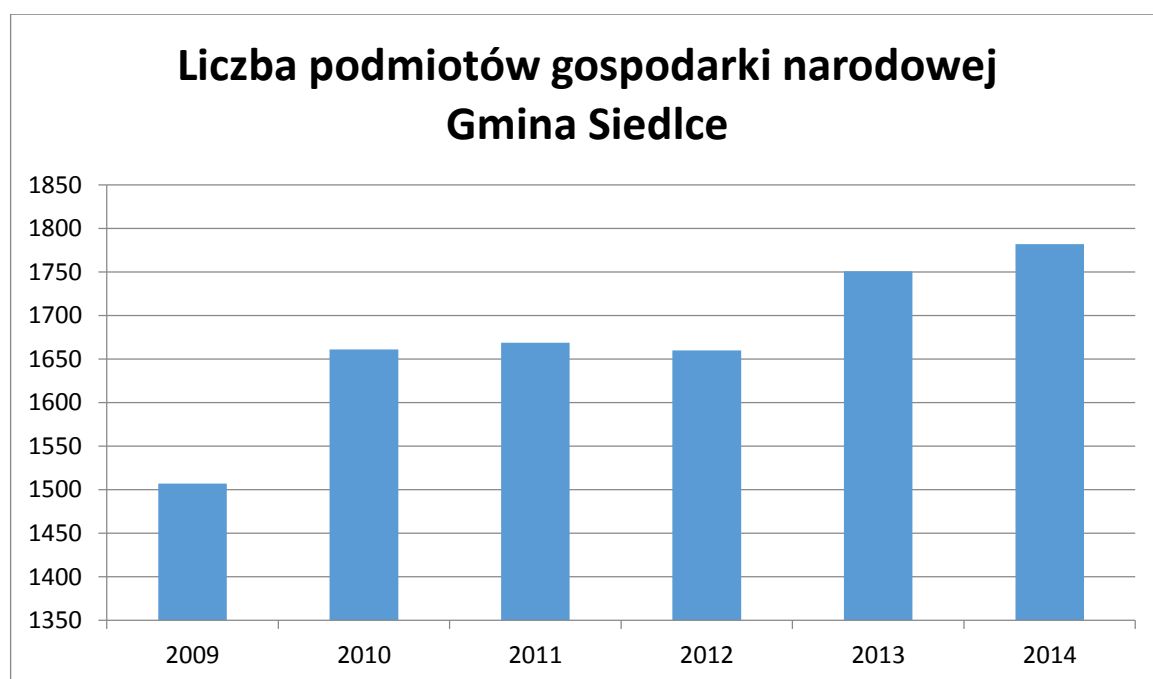
ul. Spacerowa 69

Poniższy wykres przedstawia ilość wpisów osób fizycznych z terenu gminy Siedlce prowadzących działalność gospodarczą. Źródło: CEIDG stan na 03.12.2015

Na dzień 3 grudnia 2015 r. w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na terenie gminy Siedlce zarejestrowanych było 1639 przedsiębiorców. Na przestrzeni ostatnich lat (od 2009 roku) jest to największy wzrost liczby wpisów do ewidencji działalności gospodarczej.

Wykres 13.

Źródło: Dane GUS BDL

Na dzień 31 grudnia 2014 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Siedlce wynosiła 1782. Na przestrzeni lat (od 2009 roku) największy wzrost odnotowano właśnie w 2014 roku. Natomiast w 2009 liczba ta wynosiła zaledwie 1507 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Tabela 16. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Siedlce w latach 2007-2014

Wyszczególnienie	Rok							
	007	008	009	010	011	012	013	014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	353	428	507	661	669	660	751	782
ogółem	0	0	0	0	0	0	2	2

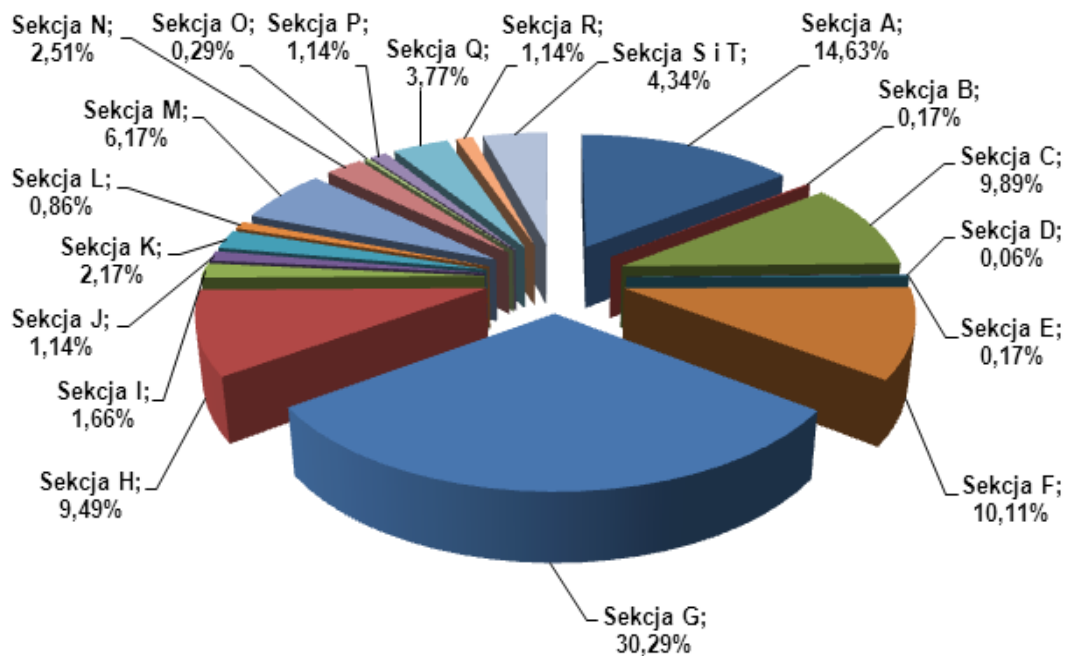
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	9	9	9	9	9	1	1
sektor prywatny	ogółem	323	398	477	631	639	630	719	750
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	155	232	300	442	446	427	504	524
	spółki handlowe	2	3	7	0	6	0	9	3
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego								
	spółdzielnie								
	fundacje								
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	6	8	0	1	2	5	5	6

Źródło: Dane GUS BDL

Według danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny w dniu 31 grudnia 2014r. w Gminie Siedlce zarejestrowanych było 1782 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne – 98,2%. Ilość podmiotów prowadzących indywidualną działalność gospodarczą to 1524. Taki stan rzeczy po części odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi znaczącą część Produktu Krajowego Brutto podmiotami są właśnie najmniejsze przedsiębiorstwa, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku. Wśród pozostałych zarejestrowanych tu firm, stwierdzono m.in.: 73 spółki prawa handlowego, 9 spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Struktura działalności gospodarczej w sektorze prywatnym na terenie Gminy Siedlce w 2014 r. wg sekcji PKD 2007 Źródło: Dane GUS BDL

Wykres 14.

Prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Siedlce koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym (Sekcja G), rolnictwie (Sekcja A), budownictwie (Sekcja F), przetwórstwie przemysłowym (Sekcja C) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (Sekcja H). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w sektorze prywatnym prezentuje poniższa tabela.

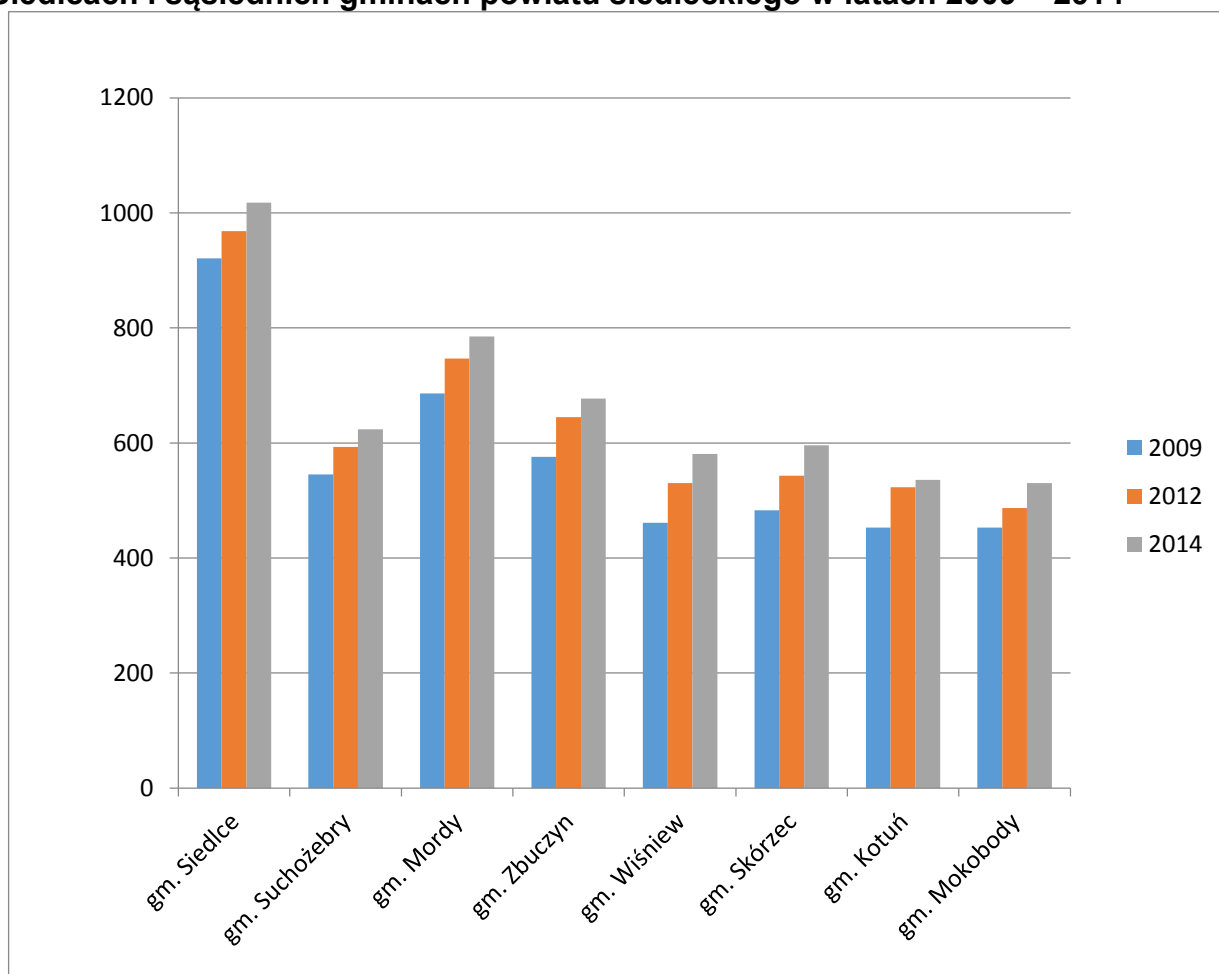
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej – sektor prywatny wg sekcji PKD w gminie Siedlce w latach 2009-2014

Nazwa	Przypis	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	299	313	304	286	273	256	-14,38%
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	1	1	3	3	3	3	200%
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	142	157	160	160	175	173	21,83%
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	1	1	1	100%
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	4	5	4	3	3	50%
Sekcja F	budownictwo	158	181	177	167	178	177	12,03%
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	463	492	488	495	519	530	14,47%
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	129	137	142	143	152	166	28,68%
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	20	21	25	23	29	81,25%
Sekcja J	informacja i komunikacja	10	17	18	19	20	20	100%
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33	32	32	34	43	38	15,15%
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	8	10	11	11	15	114,29%
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	57	74	81	87	103	108	89,47%
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	30	34	33	28	37	44	46,67%

Nazwa	Przypis	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	5	5	5	5	5	-16,67
Sekcja P	edukacja	19	20	21	21	21	20	5,26%
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	45	56	57	56	63	66	46,67%
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	19	18	16	18	20	100%
Sekcje S, T, U	Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników ; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	50	62	64	69	71	76	52%

Źródło: Dane GUS BDL

Wykres 15. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w Siedlcach i sąsiednich gminach powiatu siedleckiego w latach 2009 – 2014

Źródło: Dane GUS BDL

Z powyższego zestawienia wynika, że gmina Siedlce jest wyróżniającym się ośrodkiem przedsiębiorczości w powiecie siedleckim na tle sąsiednich gmin, odznacza się stałym i stabilnym wzrostem ilości podmiotów gospodarczych.

Bezrobocie

Bezrobocie jest czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę i rozszerza strefę ubóstwa. Wywołuje negatywne skutki społeczne – w sferze ekonomicznej i psychospołecznej, które wzrastają w miarę wydłużenia się okresu pozostawania bez pracy. Bezrobocie prowadzi do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, pogarsza stan zdrowia, staje się wynikiem utraty kwalifikacji zawodowych, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań patologicznych. Skutki zachodzących przemian systemowych i ich wpływ na zmiany w poziomie bezrobocia nie ominęły również siedleckiego rynku pracy.

Struktura bezrobocia na terenie gminy Siedlce wg danych na dzień 31.12.2014 Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach przedstawia się następująco:

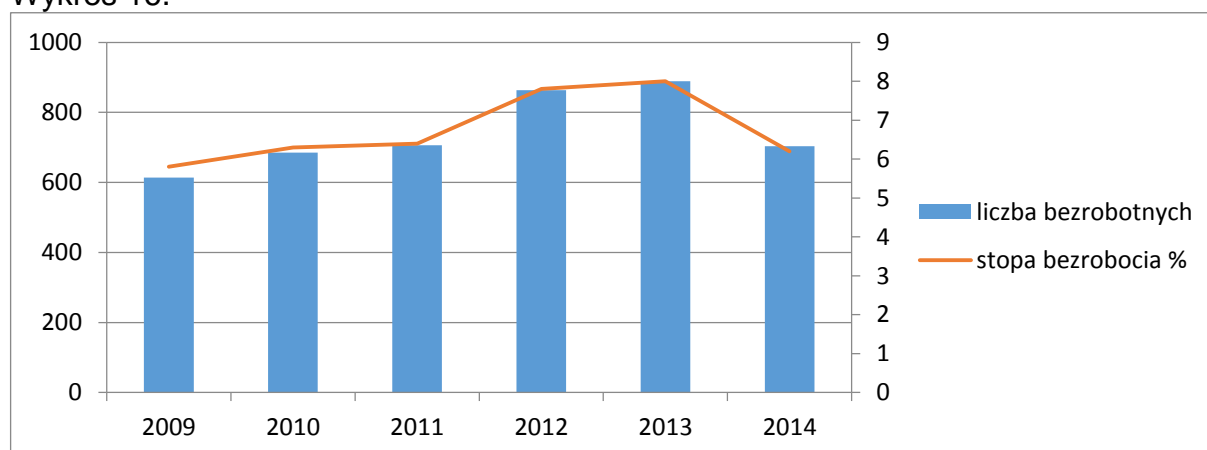
Tabela 18. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Siedlce w latach 2009 – 2014

Zarejestrowani bezrobotni	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kobiety	323	362	361	448	434	351
Mężczyźni	291	323	345	415	455	352
Ogółem	614	685	706	863	889	703
Stopa bezrobocia	5,8%	6,3%	6,4%	7,8%	8,0%	6,2%

Źródło: Dane GUS BDL

Analizując powyższą tabelę można stwierdzić że bezrobocie na terenie gminy Siedlce w ostatnim roku zmalało, a stopa bezrobocia spadła. Ilość kobiet i mężczyzn bezrobotnych jest wyrównana.

Wykres 16.

14. Sieć komunikacyjna – drogi

Dostępność komunikacyjna gminy jest jednym z najważniejszych czynników determinujących wielopłaszczyznowy rozwój społeczno – gospodarczy. Planowanie działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich powinno opierać się o upowszechnienie dostępu do dóbr i usług, które są podstawą egzystencji społeczności lokalnej. Dostępność komunikacyjna to także czynnik napędu gospodarczego stanowiącego kluczowy element poprawy jakości życia mieszkańców.

Gmina Siedlce posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg zapewniającą właściwe połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie.

Istotnym elementem układu drogowego regionu, a w tym gminy Siedlce w przyszłości, jest odcinek projektowanej autostrady A-2, Świecko – Poznań – Warszawa - Terespol. Droga ta pełnić będzie funkcję drogi międzynarodowej powiązanej z drogami krajowymi Nr 2 i 63, a także z drogą wojewódzką Nr 803.

Układ drogowy w gminie Siedlce tworzą:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe
- drogi gminne (lokalne, dojazdowe i wewnętrzne)

DROGI KRAJOWE:

- Nr 2
(GRANICA PAŃSTWA - ŚWIECKO - RZEPIN - POZNAŃ - KONIN – ŁÓDŹ –
WARSZAWA - SIEDLCE - TERESPOL - GRANICA PAŃSTWA)
- Nr 63
(GRANICA PAŃSTWA - WĘGORZEWO - GIŻYCKO - PISZ - KISIELNICA -
ŁOMŻA - ZAMBRÓW - CERANÓW - SOKOŁÓW PODLASKI - SIEDLCE - ŁUKÓW -
RADZYŃ PODLASKI - WISZNICE - SŁAWATYCZE - GRANICA PAŃSTWA)

Łączna długość dróg krajowych na terenie gminy Siedlce wynosi 23,1 km.

DROGI WOJEWÓDZKIE:

- Nr 696 Węgrów – Siedlce
- Nr 698 Siedlce – Mordy - Łosice
- Nr 803 Siedlce - Wodynie - Stoczek Łukowski

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy Siedlce wynosi 13,8 km.

DROGI POWIATOWE:

- Nr 3608W Nowe Opole – Kisielany
- Nr 3616W Strzała – Przygody
- Nr 3610W Nowe Opole – Wyłazy – Niwiski
- Nr 3617W Siedlec – Korczew
- Nr 3632W Mordy – Pruszyń – Golice
- Nr 3666W Stok Lacki – Olszanka
- Nr 3686W Od granicy miasta Siedlce – do ronda w Białkach
- Nr 3635W Siedlce – Domanice
- Nr 3644W Od drogi krajowej Nr 2 Nowe Iganie – Siedlce
- Nr 3685W Ujrzanów – granice miasta Siedlce
- Nr 3606W Żelków Kolonia – Chlewiska
- Nr 3631W Pruszynek – Mordy
- Nr 3634W Wołyńce- Mościbrody
- Nr 3609W Objazd awaryjny Nowe Opole
- Nr 3633W Błogoszcz – Borki Kosiorki
- Nr 3638W Zbuczyn – Czuryły – Wyczółki

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Siedlce wynosi 44 km.

DROGI GMINNE (lokalne, dojazdowe i wewnętrzne)

Na sieć dróg gminnych w Gminie Siedlce składają się drogi publiczne o łącznej długości – 97,59 km oraz drogi wewnętrzne - ogólnodostępne (nie podniesione do kategorii dróg publicznych).

Tabela 19. DROGI PUBLICZNE z podziałem na rodzaj nawierzchni (stan na dzień 31.12.2014 r.)

Lp.	Określenie Drogi Numer Drogi	Długość drogi	Nawierzchnia					
			Twarda				Gruntowa	
			Ulepszona			Nie – ulepszone	Wzmocniona żwirem, żuzłem	Naturalna (z gruntu rodzimego)
			Bitumiczna	Betonowa	kostka	bruk		
km	km	m	m	m	km	km		
1.	dr.krajowa nr.63- Kol. Chodów gr.gm.Suchożebry-Kopcie-dr. krajowa nr.63 360801W	1,62	1,36					0,26
2.	kol.Żeleków gr.gm. Skórzec-Teodorów-Gołąbek 360802W	0,60	0,60					
3.	Żelków-Rakowiec 360803W	2,52	2,52					
4.	Niwiski -gr.gm.Mokobody-Chodów 360804W	2,21	0,15	0,50			1,56	
5.	Ujrzanów -gr.gm.Wiśniew-Helenów-Borki Kosiorki 360805W	0,98	0,98					
6.	Ujrzanów-Białki 360806W	2,38	1,16					1,22
7.	Joachimów-Stok Lacki Kol. 360807W	1,93	1,93					
8.	Rakowiec -gr.gm.Siedlce-gr.gm.Wiśniew-Myrcha 360808W	0,80	0,80					
9.	dr.krajowa nr.63-Grabianów 360809W	1,99	1,99					
10.	Stok Lacki-Ujrzanów 360810W	3,26	3,26					
11.	Pruszyń Pieński-Pruszyń 360811W	2,20	2,20					
12.	Pruszyń Pieńki-Osiny-.dr.pow. 360812W	2,32	2,32					
13.	Grubale-Osiny 360813W	1,86	1,86					
14.	Stok Lacki-Kol.Żabokliki-Żabokliki 360814W	4,43	3,49					0,94
15.	Żabokliki -Topórek-Kol.Jagodnia 360815W	3,06	2,96					0,10
16.	Purzec-Golice 360816W	5,20	1,90					3,30
17.	Chodów-Żytnia-Opole Nowe 360817W	5,35	2,35				0,30	2,70

18.	Wołyńce-gr.gm.Skórzec- Teodorów-dr.wojewódzka nr.803 360818W	1,05	0,84				0,21	
19.	Ostrówek-Żytunia 360819W	0,44					0,34	0,10
20.	Żytunia-gr.miasta Siedlce 360820W	3,80	2,40				0,42	0,98
21.	Iganie Stare-Iganie Nowe- Opole 360821W	4,72	3,27	1,15	0,30			
22.	Rozkosz-Wygłędówka- dr.gminna 360822W	3,10	0,50				1,20	1,40
23.	dr.Wołyńce - Wołyńce Kolonia, od dr.pow. nr3635W w kierunku Teodorowa do granicy gminy Siedlce 360823W	1,00	1,00					
24.	dr. Żelków-Kolonia - Stare Iganie, od dr.woj. nr803 do dr.gm. nr360821W (do ul. Kwiatowej we wsi St. Iganie) 360824W	2,42	1,25	0,17		1,00		
25.	dr. Stok Lacki Folwark, od dr.woj.nr698 (ul.Dolina Helenki) w kier. wsi Żabokliki- Kol. do dr.gm. 360825W	1,19	1,19					
26.	dr. Stok Lacki Folwark,od dr.gm. nr360810W (ul.Wiosenna od ul. Majowej) do ul.Terespolskiej w Siedlcach 360826W	2,37	2,37					
27.	dr. Pruszyń Pieńki, od dr. woj.nr698 przez przejazd PKP w kier.wsi Cielemeń do granicy Gm. Siedlce 360827W	2,25	2,25					
28.	dr. Strzała - Żytunia, od dr. kr.nr 63 (przy szkole) w kier. wsi Żytunia 360828W	1,03	1,03					
29.	dr. Nowe Iganie - Opole Świerczyna, od dr.kr.nr2 do dr.gm.nr360817W z łącznikiem do dr.pow.nr 3606W we wsi Nowe Opole 360829W	2,08	2,08					
30.	dr.kraj.nr2-Stare Opole(ul.Jana Pawła II,ul.Mazowiecka)-dr.kraj.nr2 360830W	1,86	1,86					
31.	dr.pow.nr3617W- Golice(szkola)-Jagodnia- dr.gm.nr360815W 360831W	2,93	2,43	0,50				
32.	dr.gm.nr360810W(ul.Letnia)- Stok Lacki(ul.Chabrowa)- dr.pow.nr3666W(ul.Pałacowa) 360832W	1,09		1,09				

33.	dr.kraj.nr63-Strzała Kol.-tory PKP-dr.pow.nr3616W 360833W	1,92	1,92					
34.	dr.kraj.nr63-Strzała(ul.Piaskowa)-gr.miasta Siedlce(ul.Piaski Zamiejskie) 360834W	1,78	1,78					
35.	dr.kraj.nr2-Nowe Iganie(ul.Szkolna)-dr.lokalna(działka nr702) 360835W	1,10			0,56			0,54
36.	dr.kraj.nr63-Ujrzanów-gr.gminy Zbuczyn 360836W	4,27	4,07				0,20	
37.	dr.pow.nr3635-Wołyńce-gr.gminy Wiśniew 360837W	1,02	1,02					
38.	Od dr.pow.nr3666W-Stok Lacki –ul. Wzgórze 360838W (tymcz.)	1,73	1,20					0,53
39.	Stok Lacki –ul. Promienna 360839W (tymcz.)	0,63	0,63					
40.	Stok Lacki –ul. Gwiazdzista 360840W (tymcz.)	0,63	0,63					
41.	Białki – od dr. pow. 3686W do torów kolejowych 360841W (tymcz.)	0,86	0,86					
42.	Żabokliki – od dr. pow. 3617W - ul. Spacerowa i Truskawkowa 360842W (tymcz.)	1,45			0,64			0,81
43.	Żabokliki – Kolnia od ul. Truskawkowej 360843W (tymcz.)	1,78	1,34					0,44
44.	Nowe Iganie – ul. Wyględówka –ul. Zacisze – Żelków – Kolonia 360844W (tymcz.)	2,35	2,35					
45.	Stare Opole – ul. Osiedlowa 360845W (tymcz.)	0,49	0,49					
46.	Stare Opole – ul. Wiśniowa od dr. kr. Nr 2 do ul. J. Pawła II 360846W (tymcz.)	0,46	0,46					
47.	Żabokliki– ul. Spacerowa – od dr. pow.3617W do gr.miasta 360847W (tymcz.)	0,31		0,31				
48.	Wólka Leśna – od granicy gminy przez wieś. 360848W (tymcz.)	2,77	2,35				0,42	
RAZEM		97,59	73,40	3,72	1,50	1,00	4,65	13,32

Zadania związane z utrzymaniem i rozwojem sieci drogowej

W ramach bieżącego utrzymania sieci drogowej realizowane są zadania:

- a. bieżący monitoring i przeglądy stanu dróg,
- b. remonty nawierzchni dokonywane w cyklu wiosennych remontów cząstkowych nawierzchni bitumicznych,
- c. bieżące utrzymanie pasa drogowego / rowy, nawierzchnie gruntowe, pobocza /,
- d. zarządzanie infrastrukturą techniczną w pasie drogowym,
- e. realizacja funduszy sołeckich w zakresie bieżącego utrzymania dróg,
- f. stabilizacja gruntu cementem dla uzyskania podbudowy pod planowane w następnym etapie asfaltowanie.

W ramach zadań inwestycyjnych na drogach realizowane są zadania:

- a. budowa i modernizacji dróg,
- b. budowy systemów odwadniania dróg,
- c. budowy chodników dla pieszych,
- d. budowy ścieżek rowerowych,
- e. realizacja funduszy sołeckich w zakresie budowy dróg.

Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci drogowej stwarza warunki sprzyjające rozwojowi gospodarczemu i zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy zwiększając jednocześnie bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz poprawia jakość i wygodę podróżowania.

SIEĆ KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiegają następujące linie kolejowe:

- Magistralna linia dwutorowa o znaczeniu międzynarodowym Warszawa-Siedlce-Łuków-Terespol - granica państwa.
- Linia pierwszorzędna dwutorowa Siedlce – Czeremcha - Hajnówka-granica państwa (od Czeremchy linia jednotorowa) – na odcinku Siedlce-Mordy jako trakcja różna.
- Linia pierwszorzędna jednotorowa Siedlce – Sokołów Podlaski – linia nie zelektryfikowana

TRANSPORT PUBLICZNY

Gmina Siedlce obsługiwana jest przez komunikację autobusową i kolejową. W komunikacji autobusowej system transportu osób oparty jest na działaniu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Siedlcach, które obsługuje swym zasięgiem miasto Siedlce oraz sąsiednie gminy, w tym gminę Siedlce. Dodatkowym uzupełnieniem transportu lokalnego są prywatni przewoźnicy realizujący połączenia lokalne, i międzymiastowe, wśród których należy wymienić PKS Siedlce. Jakość realizowanych połączeń autobusowych zapewniających mieszkańcom gminy komunikację wewnątrz

gminy jak też z miastem Siedlce oraz z sąsiednimi gminami, należy ocenić na poziomie średnim.

15. Wodociągi i kanalizacja

Aktualny stan zaopatrzenia gminy w wodę.

Gmina Siedlce jest niemal całkowicie zwodociągowana. Do wsi położonych na jej terenie dostawa wody odbywa się z trzech ujęć wody, położonych na terenie gminy oraz miejskiego ujęcia wody Sekuła I/II w Siedlcach.

Wodociągi grupowe na terenie gminy w znacznej części powiązane są z miejską siecią wodociągową. Dotyczy to w szczególności systemu zaopatrzenia w wodę zachodniej i południowej części gminy. Wodociągi grupowe w części wschodniej i północnej stanowią odrębne systemy grupowe.

Źródło wody pitnej dla gminy Siedlce stanowią następujące ujęcia wodociągowe:

1. Ujęcie wody i stacja uzdatniania wody „Ujrzanów”.
2. Ujęcie wody i stacja uzdatniania wody „Purzec”.
3. Ujęcie wody i stacja uzdatniania wody w Stoku Lackim.
4. Miejskie ujęcia wody i stacje uzdatniania wody „Sekuła” w Siedlcach.

Gminne urządzenia gospodarki wodnej i ściekowej są zarządzane i eksploatowane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Siedlcach. Jakość uzdatnianej i tłoczonej do sieci wodociągowej wody odpowiada normom sanitarnym obowiązującym dla wody do picia i na potrzeby gospodarcze. Sieć wodociągowa na terenie całej gminy wykonana jest w nowoczesnej technologii, z rur PCV, natomiast przyłącza domowe z rur PE. Stan techniczny wodociągów jest bardzo dobry, a dostawa wody do gospodarstw domowych odbywa się w sposób nieprzerwany.

Wszystkie ujęcia wody posiadają pozwolenia wodno-prawne zezwalające na pobór wód podziemnych oraz eksploatację urządzeń ujęć wody i stacji wodociągowych wydanych przez Urząd Wojewódzki. W latach 2011-2012 Gmina Siedlce przeprowadziła gruntowną modernizację stacji uzdatniania wody w Stoku Lackim. W ramach inwestycji wykonano wymianę wszystkich urządzeń technologicznych służących do poboru wody ze studni głębinowych oraz do procesu jej uzdatniania. W wyniku modernizacji znacznie poprawiła się jakość wody pitnej dostarczanej odbiorcom. Remont SUW pozwolił także na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, gdyż wszystkie odbiorniki energii elektrycznej takie jak silniki pomp i sprężarek, nagrzewnice, punkty świetlne zostały zastąpione odbiornikami energooszczędnymi przez co zmniejszono koszty eksploatacyjne stacji. Wykonano termomodernizację budynku stacji. Dotychczasowe ogrzewanie obiektu z instalacją centralnego ogrzewania z piecem opalany węglem wymieniono na energooszczędne ogrzewanie elektryczne działające automatycznie w

zależności od temperatury. SUW nie wymaga stałej obsługi, gdyż procesy technologiczne związane z poborem, uzdatnianiem oraz tłoczeniem wody do sieci sterowane są automatycznie. Wartość modernizacji wyniosła 2 365 000 zł.

Tabela 19. **Zestawienie długości sieci wodociągowej na terenie miasta Siedlce i gminy Siedlce na dzień 31 grudnia 2014 roku**

	Gmina Siedlce	Miasto Siedlce
Sieć magistralna		14,8 km
Sieć rozdzielcza	172,5 km	162,6 km

Według danych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Siedlcach w 2014 r. średnie zużycie wody na 1 mieszkańca wyniosło:

- 92 l/dobę na mieszkańca miasta Siedlce
- 90/l dobę na mieszkańca gminy Siedlce

Aktualny stan gospodarki ściekowej.

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Siedlce, zarówno w zakresie istniejącym jak i projektowanym posiada silne powiązania z systemem odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków miasta Siedlce. Prowadzona jest w oparciu o miejską oczyszczalnię ścieków, eksploatowaną, podobnie jak wszystkie urządzenia wodociągowo – kanalizacyjne miasta przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Siedlcach, będące spółką Miasta Siedlce i Gminy Siedlce.

Większość ścieków z terenu gminy jest oczyszczana w urządzeniach miejskiej oczyszczalni ścieków w Siedlcach. Oczyszczalnia ta pracuje w nowoczesnej technologii zintegrowanego usuwania związków organicznych i biogenych z kompletną przeróbką osadów ściekowych i energetycznym wykorzystaniem biogazu. Efekty oczyszczania ścieków odpowiadają standardom Unii Europejskiej.

Zbiorcze systemy kanalizacji ściekowej.

System gospodarki ściekami powstającymi na terenie gminy Siedlce jest rozwinięty w stopniu zbliżonym do stanu zaopatrzenia w wodę z wodociągów grupowych. Ścieki socjalno-bytowe i przemysłowe na terenach nie objętych zbiorczym systemem odprowadzania ścieków gromadzone są w szczelnych zbiornikach bezodpływowych, z których są okresowo wywożone transportem asenizacyjnym do punktu zlewnego miejskiej oczyszczalni ścieków w Siedlcach.

Tabela 21. Sołectwa korzystające aktualnie z sieci kanalizacji sanitarnej

Lp.	Miejscowość
1	Białki
2	Chodów
3	Golice
4	Grabianów
5	Grubale
6	Nowe Iganie
7	Nowe Opole
8	Pustki
9	Rakowiec
10	Stare Iganie
11	Stare Opole
12	Stok Lacki-Folwark
13	Strzała
14	Topórek
15	Ujrzanów
16	Wołyńce-Kolonia
17	Wołyńce
18	Żabokliki-Kolonia
19	Żabokliki
20	Żelków-Kolonia
21	Wołyńce
22	Wołyńce-Kolonia
23	Stok Lacki-Folwark
24	Pruszyń-Pieńki
25	Pruszyń

Wszystkie istniejące i projektowane kolektory odprowadzają ścieki do miejskiej oczyszczalni ścieków w Siedlcach. Ze względu na układ wysokościowy terenu, ścieki z niektórych rejonów skanalizowanych miejscowości przekazywane są systemem tłocznym (ciśnieniowym) do kanalizacji miejskiej. W tym celu wykonuje się przepompownie ścieków, które odbierają ścieki ze zbiorczego systemu kanalizacyjnego i przepompowują je w kierunku miejskich przepompowni sieciowych, skąd ścieki kierowane są odcinkiem tłocznym do kolektora grawitacyjnego, którym płyną do oczyszczalni ścieków w Siedlcach. Przepompownie sieciowe pracują w systemie automatycznego sterowania i nie wymagają stałej obsługi.

Tabela 22. Zestawienie długości sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Siedlce i gminy Siedlce na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Gmina Siedlce	Miasto Siedlce
Sieć sanitarna	125,7 km	161,6 km
Sieć rozdzielcza	172,5 km	162,6 km
Sieć ogólnospławna		18,5km

Plany na lata następne

Z uwagi na wysoki stopień zaopatrzenia w wodę ze zbiorczych systemów wodociągowych istnieje ciągła potrzeba rozwoju systemów odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków na terenie gminy Siedlce.

Do skanalizowania pozostały następujące wsie: Biel, Błogoszcz, Golice-Kolonia, Jagodnia, Joachimów, Opole Świerczyna, Osiny, Ostrówek, Pruszynek, Purzec, Wólka Leśna.

W obszarach zwartej zabudowy planuje się budowę sieci kanalizacyjnej zaś tereny o zabudowie kolonijnej zostaną skanalizowane w oparciu o budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

W zakresie zaopatrzenia w wodę głównym celem jest poprawa jakości wody wodociągowej poprzez modernizację stacji wodociągowych. PWiK Sp. z o.o. w „Planie rozwoju urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2018” uwzględniła modernizację SUW Purzec i SUW Ujżanów.

Gmina Siedlce jest wspólnie z Miastem Siedlce właścicielem Spółki i na dzień 31 grudnia 2014 r. posiada 47 944 udziałów (38,17%). Gmina Siedlce z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. będzie nadal współdziałać w kierunku rozbudowy infrastruktury wodno- kanalizacyjnej na terenach pozyskanych pod budownictwo.

16. Ciepłownictwo i gazyfikacja

W latach poprzednich na terenie gminy Siedlce realizowany był program gazyfikacji. Wybudowano sieć gazową we wsiach: Wólka Leśna, Pruszynek, Błogoszcz, Pruszyń, Golice, Golice Kolonia, Żelków Kolonia (Swoboda), Nowe Opole, Opole Świerczyna, Nowe Iganie, Stare Iganie, Stok Lacki, Stok Lacki Folwark, Pustki, Grubale, Osiny, Ujżanów, Żabokliki, Żabokliki - Kolonia, Topórek, Białki, Grabianów, Chodów, Strzała, Purzec, Żytnia, Jagodnia, część Rakowca. **Brak sieci gazowej występuje w miejscowościach: Biel, Joachimów, Ostrówek, Pruszyń-Pieńki, Wołyńce, Wołyńce-Kolonia oraz część wsi Rakowiec.**

Mieszkańcy gminy zaspokajają swoje potrzeby z indywidualnych źródeł ogrzewania.

W miejscowościach gdzie jest sieć gazowa posiadają kotłownie gazowe. Duża część mieszkańców gminy posiada kotłownie węglowe, gdyż jest to tani system ogrzewania. Istniejące kotłownie węglowe w budynkach szkoły zostały zlikwidowane i podłączone do sieci gazowej wraz z budową kotłowni gazowych.

17. Energetyka

Miasto Siedlce i otaczające go obszary gminy Siedlce są dużym węzłem elektroenergetycznym.

W planach rozwojowych Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. oraz PGE Dystrybucja S.A. zrealizowano rozbudowę tego węzła. Gmina Siedlce dotychczas było zasilana jedną linią 110 kV relacji Kozienice – Siedlce. Na obszarze gminy Siedlce oddano do użytkowania w 2015 roku stację elektroenergetyczną 400/110 kV w Ujżanowie, wraz z zasilającymi ją liniami najwyższego napięcia 400kV z Miłosnej koło Warszawy.

Ze względu na zwiększające się zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych oraz znaczący rozwój zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich od

kilku lat modernizowana jest istniejąca sieć, urządzenia elektroenergetyczne wraz z instalowaniem transformatorów o większej mocy. Rozbudowa i modernizacja dotyczy systemu magistralnych linii średniego napięcia 15 kV oraz lokalnych urządzeń średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV zasilających poszczególne wsie w gminie.

18. Gospodarka odpadami

Gmina Siedlce prowadzi odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych zlokalizowanych na terenie gminy, a od 2016 r. również z nieruchomości niezamieszkałych. Według danych na dzień 08.12.2015 r. objętych systemem jest 5003 nieruchomości zamieszkałych. Odpady zmieszane oraz posegregowane odbierane są w workach lub pojemnikach o minimalnej pojemności 110 l. Segregacja odpadów do końca 2015 r. polega na wyodrębnieniu u źródła powstawania frakcji suchej, mokrej i zmieszanej (pozostałości po segregacji).

Odbiorem i zagospodarowywaniem odpadów zajmuje się firma wybrana w drodze przetargu, obecnie PUK SERWIS Sp. z o.o. ul. Brzeska 110, 08-110 Siedlce. W ramach wnoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mieszkańcy mogą skorzystać z funkcjonującego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) prowadzonego przez PUK SERWIS Sp. z o.o. ul. Brzeska 110, 08-110 Siedlce. Do punktu mogą być dostarczane odpady (problematiczne) takie jak: zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki, oleje silnikowe, farby, kleje, środki ochrony roślin, odpady wielkogabarytowe – np. meble, kanapy, wanny itp., odpady remontowe i budowlane - np. gruz ceglany i betonowy itp., zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny – np. monitory, telewizory, komputery, lodówki, mikrofalówki, odkurzacze itp. Dodatkowo przeterminowane leki i termometry rtęciowe można wrzucać do pojemników znajdujących się w aptece oraz w ośrodku zdrowia. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się również w obiektach użyteczności publicznej tj. siedziba Urzędu Gminy Siedlce, placówki oświatowe i kulturalne na terenie gminy.

System Gospodarowania Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Siedlce opiera się na podjętych przez Radę Gminy uchwałach. Główną uchwałą stanowiącą akt prawa miejscowego jest regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług. Ponadto szereg innych uchwał reguluje sposób naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Na terenie Gminy Siedlce nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Siedlcach-Składowisko Odpadów w Woli Suchożebrskiej, ul. Sokołowska 2, 08-125 Suchożebry.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Siedlce

W skład odpadów komunalnych wchodzi m.in. papier i tektura, tworzywa sztuczne, materiały tekstylne, szkło, metale, odpady kuchenne. Ponadto w ich strumieniu znajdują się również odpady takie jak odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone, odpady remontowo-budowlane, jak również odpady niebezpieczne: baterie, akumulatory, świetlówki, chemikalia.

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są: gospodarstwa domowe i obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi, szkolnictwo itp.

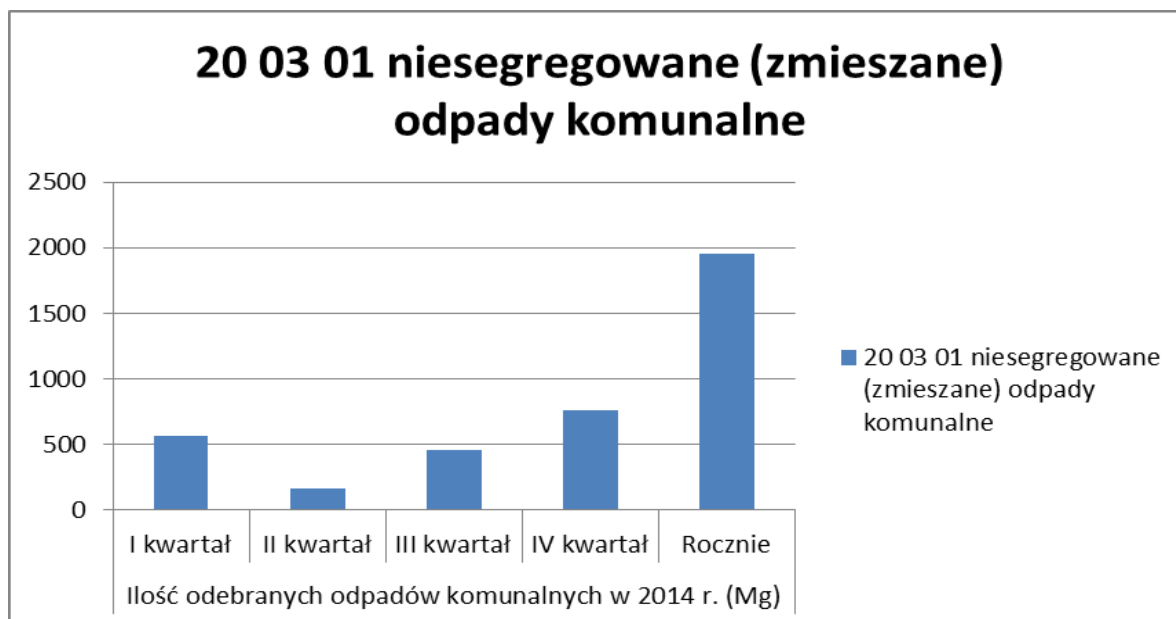
Na podstawie danych opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny szacuje się, że 1 mieszkaniec Polski wytwarza około 314 kg odpadów komunalnych.

Tabela 23. Ilości poszczególnych odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Siedlce w 2014 roku.

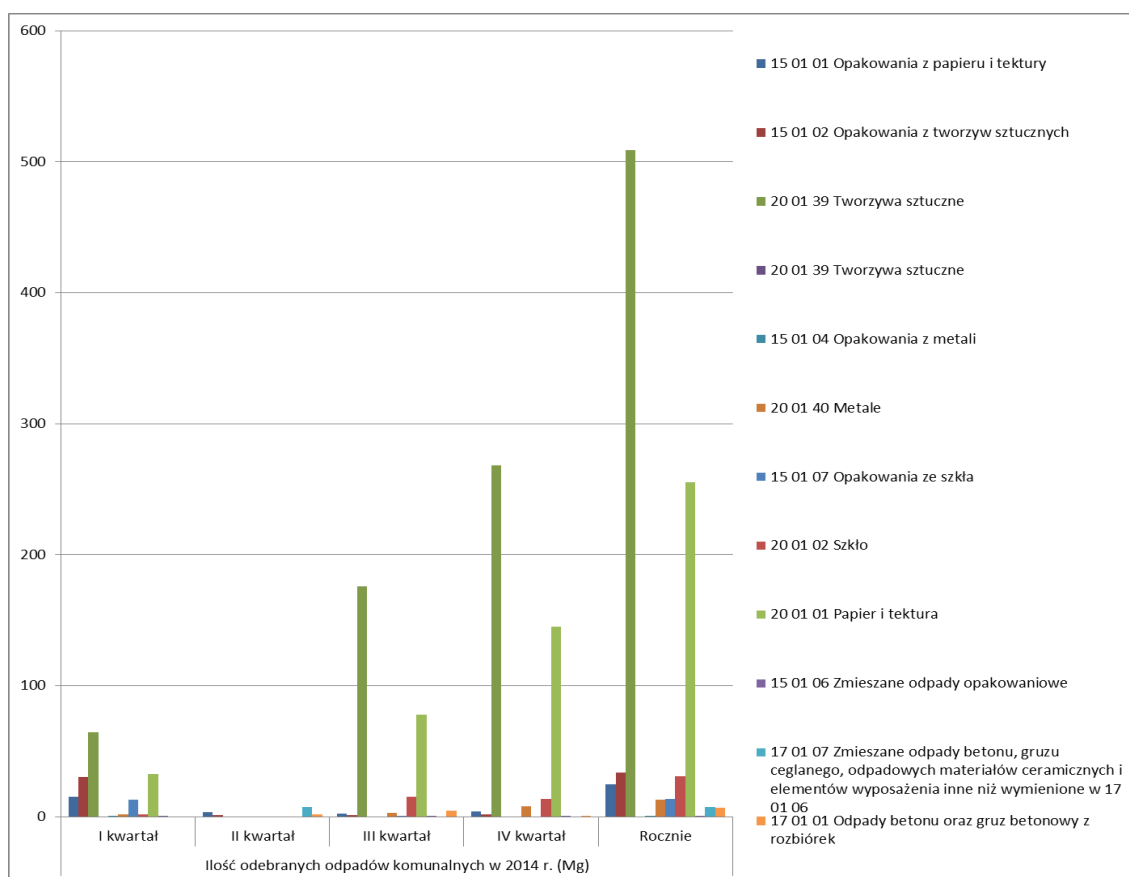
Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2014 r. (Mg)				
		I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	Rocznie
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	569,4	163,3	462,3	765,4	1960,4
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	15,2	3,2	2,3	4,2	24,9
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	30,0	1,0	1,0	1,8	33,8
20 01 39	Tworzywa sztuczne	64,7		176,0	268,3	509,0
15 01 04	Opakowania z metali	0,7	-	-	-	0,7
20 01 40	Metale	2,0	-	3,0	8,1	13,1
15 01 07	Opakowania ze szkła	13,0	-	0,5		13,5
20 01 02	Szkło	2,0	-	15,3	13,5	30,8
20 01 01	Papier i tektura	32,4	-	77,7	145,1	255,2
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	3,6	-	9,5	23,6	36,7
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	0,84	1,2	2,4	0,1	4,5
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	0,92	1,8	1,7	3,8	8,2
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	0,02	0,2	0,2	0,1	0,5
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,1	-	0,1	0,1	0,3
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek	-	1,9	4,6	0,3	6,8
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, zawierające niebezpieczne składniki	-	0,8	0,9	0,1	1,8
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	-	0,1	-	-	0,1
16 01 03	Zużyte opony	-	0,3	0,6	-	0,9
17 01 07	Zmieszane odpady betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	-	7,4	-	-	7,4

Łączna ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Siedlce w 2014 r. wynosiła 2591,8 Mg z czego 1960,4 Mg stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, tj. 75 % ogółu zebranych odpadów komunalnych.

Wykres 17 Odpady komunalne zebrane w sposób nieselektywny (niesegregowany, zmieszany) z terenu Gminy Siedlce w 2014 r. (Mg).

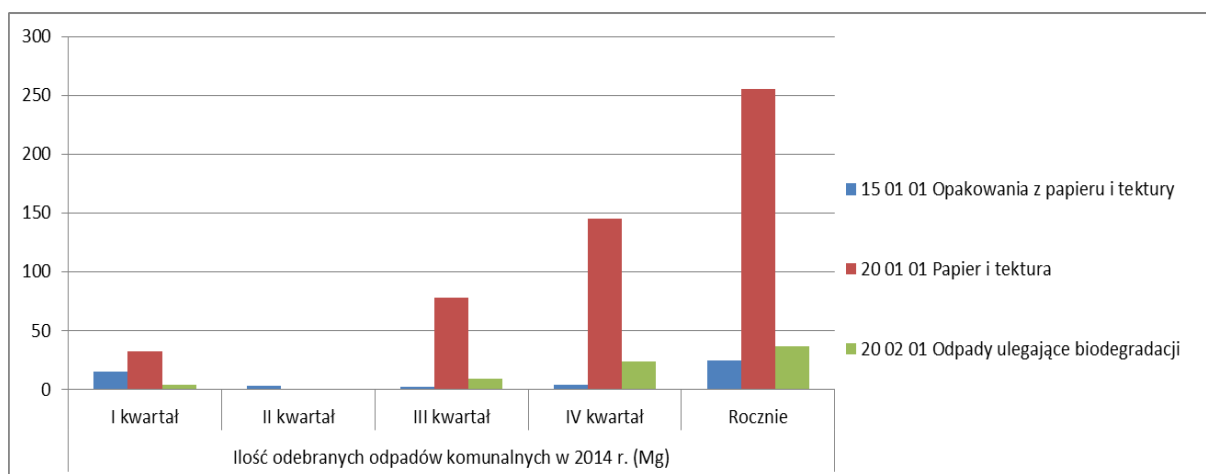

Wykres 18. Frakcje odpadów komunalnych odebranych u „źródła” z terenu Gminy Siedlce w 2014 r. (Mg)

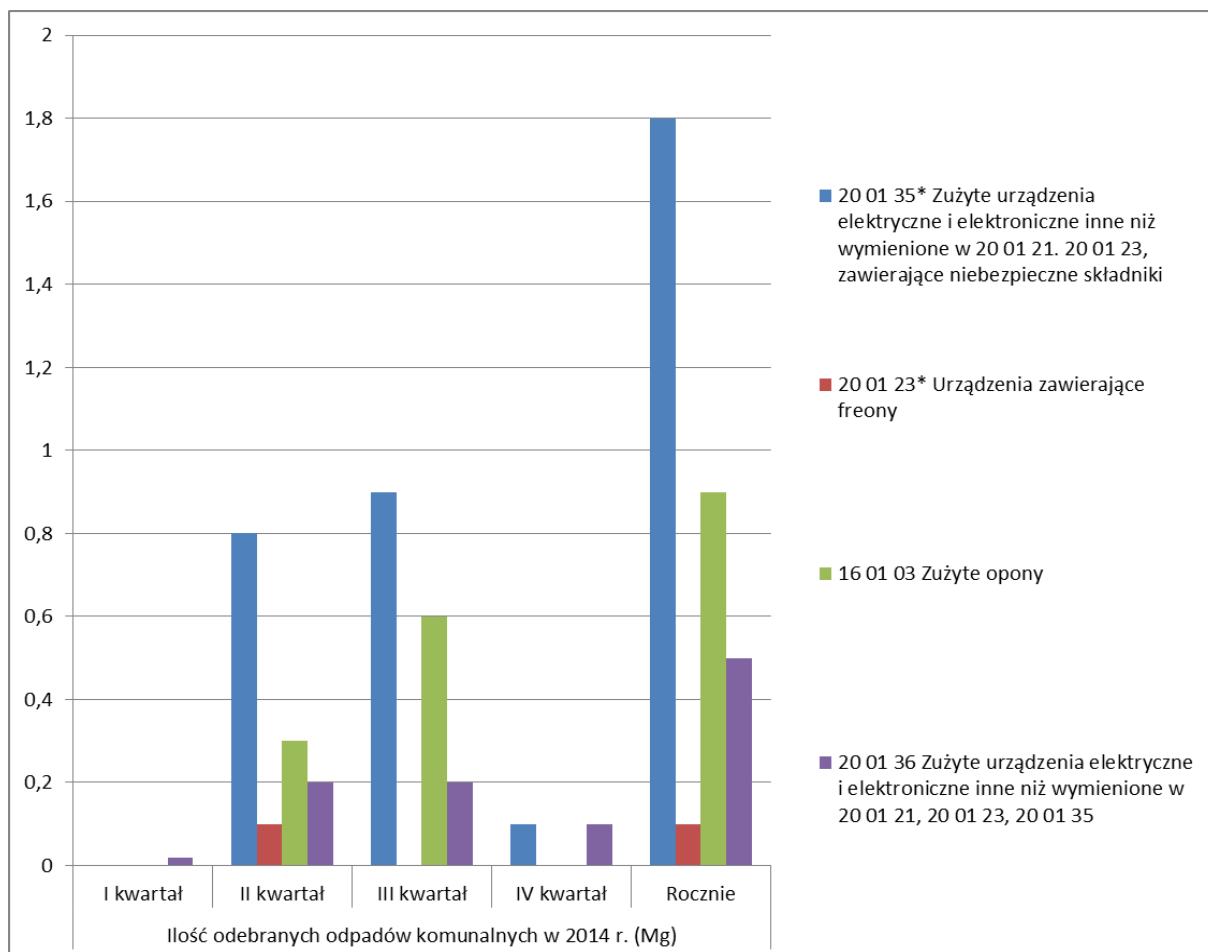

W analizowanym okresie łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wynosiła 316,8 Mg. Odpady te w całości nie zostały przekazane do składowania na składowisku odpadów, lecz zostały poddane recyklingowi materiałowemu lub kompostowaniu.

Wykres 19 Odpady komunalne ulegające biodegradacji odebrane z terenu Gminy Siedlce w 2014 r. (Mg).

Wykres 20 Odpady komunalne przyjęte w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) z terenu Gminy Siedlce w 2014 r. (Mg).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. Nr 645) gminy są zobowiązane do osiągnięcia w poszczególnych latach następujących poziomów:

Tabela 24

Rodzaj odpadu	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia (%)								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	0	2	4	6	8	0	0	0	0

W Gminie Siedlce poziom ten w 2014 r. wyniósł **28,3 %**. **Wymagany poziom został zatem osiągnięty.**

Tabela 25.

Rodzaj odpadu	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innymi metodami (%)								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	0	6	8	0	2	5	0	0	0

W Gminie Siedlce poziom ten w 2014 r. wyniósł **100 %**. *Wymagany poziom został zatem osiągnięty.*

Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (w %)

Tabela 26.

2012 r.	16.07 2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	16.07 2020 r.
75	50	50	50	45	45	40	40	35

W Gminie Siedlce poziom ten w 2014 r. wyniósł **34,6 %**. *Wymagany poziom został zatem osiągnięty.*

19. Mienie komunalne i zasoby mieszkaniowe

Mienie komunalne zostało nabyte przez Gminę Siedlce na podstawie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. 1990 r. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.) czyli tzw. „komunalizację mienia”, a także przez nieodpłatne przekazanie gruntów na rzecz gminy oraz nabycia w formie wykupu i darowizny.

Powierzchnia gruntów mienia komunalnego na dzień 07 grudnia 2015 r. wynosi 443,1439 ha.

Na powierzchnię tą składają się:

1. użytki rolne:

- grunty rolne - pow. 58,1578 ha,
- łąki trwałe - pow. 48,0500 ha,
- pastwiska trwałe - pow. 19,1700 ha,
- grunty pod rowami - pow. 2,9000 ha,

2. lasy - pow. 22,2587 ha (w tym grunty zadrzewione i zakrzewione),

3. tereny zabudowane – pow. 12,0000 ha,

4. drogi - pow. 263,3574 ha,

- 5. nieużytki - pow. 14,2500 ha,
- 6. tereny różne – 3,0000 ha.

Mienie komunalne tworzą:

I. nieruchomości:

- oddane w dzierżawę,
- będące w użytkowaniu wieczystym,
- będące w trwałym zarządzie,
- zabudowane stacją wodociągową oraz przepompowniami ścieków,
- zabudowane świetlicami wiejskimi,
- stanowiące lasy (w tym grunty zadrzewione i zakrzewione),
- pozostałe grunty,

II. drogi.

I.1. Mienie komunalne oddane w dzierżawę:

- 1) wydzierżawione osobom fizycznym o powierzchni 47,3044 ha (są to grunty wydzierżawione na okres do 3 lat lub do 5 lat za zgodą Rady Gminy),
- 2) umowa dzierżawy na okres 10 lat, podpisana z Samodzielnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Siedlcach (przedmiotem dzierżawy jest część działki, położonej w miejscowości Pruszyń o powierzchni 0,0294 ha wraz z posadowionym na niej budynkiem o powierzchni 229,64m² - Ośrodek Zdrowia w Pruszyńce),
- 3) umowa dzierżawy na okres 10 lat podpisana z Państwowym Instytutem Geologicznym w Warszawie na nieruchomości gruntowe usytuowane w miejscowościach Golice i Nowe Iganie (działki szkolne).

I.2. Mienie komunalne będące w użytkowaniu wieczystym:

Grunty o powierzchni 10,6302 ha położone w następujących miejscowościach:

- 1) Golice o pow. 7,6341 ha (w tym pracownicze ogrody działkowe o pow. 7,6121 ha oraz sklep spożywczy - Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Siedlcach o pow. 0,0220 ha),
- 2) Nowe Iganie o pow. 0,1060 ha (bar leśny),
- 3) Pruszynek o pow. 0,1423 ha (sklep spożywczy o pow. 0,0623 ha Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Siedlcach) oraz (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Siedlcach) o powierzchni 0,0800 ha),
- 4) Żelków - Kolonia 2,7478 ha (magazyny).

I.3. Mienie komunalne oddane w trwały zarząd:

Grunty o powierzchni 7,5209 ha będące w trwałym zarządzie zabudowane szkołami, położone są w następujących miejscowościach: Białki, Chodów, Golice, Nowe Iganie, Pruszyń, Stok Lacki i Żelków-Kolonia.

I.4. Mienie komunalne, na którym znajdują się stacja wodociągowa oraz przepompownie ścieków:

- 1) stacja wodociągowa o pow. 0,1557 ha położona w miejscowości Żabokliki,
- 2) przepompownie ścieków o pow. 0,1273 ha położone w miejscowościach

Grubale, Nowe Iganie, Pruszyń, Pruszyń-Pieńki, Rakowiec, Stok Lacki, Stok Lacki -Folwark, Wołyńce, Żelków-Kolonia.

I.5. Mienie komunalne zabudowane świetlicami wiejskimi:

Grunty o powierzchni 1,7301 ha zabudowane świetlicami wiejskimi znajdują się w następujących miejscowościach: Białki, Błogoszcz, Chodów, Nowe Opole, Pruszyń, Pruszynek, Pruszyń-Pieńki, Stok Lacki, Ujżanów i Żabokliki.

I.6. Lasy stanowiące mienie komunalne:

Grunty o powierzchni 22,2587 ha położone są w następujących miejscowościach: Białki, Błogoszcz, Chodów, Golice-Kolonia, Golice, Grabianów, Grubale, Joachimów, Nowe Iganie, Nowe Opole, Osiny, Pruszyń, Pruszynek, Purzec, Pustki, Rakowiec, Stare Iganie, Stok Lacki, Stok Lacki-Folwark, Strzała, Ujżanów, Żelków-Kolonia.

I.7. Pozostałe grunty mienia komunalnego.

Pozostałe grunty zajmują powierzchnię 90,0592 ha, na którą składają się głównie grunty orne, łąki trwałe i pastwiska trwałe. Położone są w następujących miejscowościach: Białki, Błogoszcz, Chodów, Golice, Grabianów, Jagodnia, Joachimów, Nowe Iganie, Nowe Opole, Opole-Świerczyna, Osiny, Pruszyń, Pruszynek, Purzec, Pustki, Rakowiec, Stare Iganie, Stare Opole, Stok Lacki - Folwark, Strzała, Topórek, Ujżanów, Wołyńce, Żelków-Kolonia, Żytia.

II. Drogi gminne stanowią mienie komunalne o powierzchni 263,3574 ha.

Wykaz gruntów mienia komunalnego według stanu na dzień 7 grudnia 2015 r. przedstawia tabela nr 27

Tabela 27 . W Y K A Z gruntów mienia komunalnego w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	w tym								Drogi (ha)
		Razem grunty (ha)	Użytkowanie wieczyste (ha)	Dzierżawy oraz użytkowanie (ha)	Stacje wodociągowe, przepompownie	Trwały zarządek (ha)	Świetlice (ha)	Lasy (ha)	Pozostałe grunty (ha)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Białki	2,4369				0,9580	0,7811	0,1000	0,5978	5,4368
2	Biel								-	2,6151
3	Błogoszcz	4,1842					0,2762	0,7839	3,1241	4,0706
4	Chodów	11,2076		2,1400		1,7365	0,3000	0,4700	6,5611	14,5247
5	Golice-Kolonia	4,8416		1,4256				2,4034	1,0126	6,5312
6	Golice	44,0560	7,6341	19,1652		0,4344		3,3193	13,5030	15,4364

7	Grabianów	0,5463							,0158	0,5305	4,1886 ¹
8	Grubale	0,8903	-		0,0189			0,8714		--	1,8860
9	Jagodnia	0,3858								0,3858	4,2160
10	Joachimów	0,3472						0,0693		0,2779	4,8887
11	Nowe Iganie	2,7391	0,1060		0,0170	0,8444		0,5321		1,2396	16,5918
12	Nowe Opole	0,4503					0,3006	0,0345		0,1152	11,6109
13	Opole - Świerczyna	1,3100		0,7900						0,5200	5,7187
14	Osiny	0,5247						0,1365		0,3882	2,2863
15	Ostrówek	3,4336								3,4336	3,6573
16	Pruszyn	3,0301		0,6766	0,0207	0,7627	0,0551	0,2324		1,2826	6,7184
17	Pruszynek	38,9078	0,1423	5,1508			0,1029	10,0322		23,4796	10,8997
18	Pruszyn - Pieńki	1,6924		1,5716	0,0167		0,1041			-	4,6299
19	Purzec	13,8842		1,3256				1,0465		11,5121	5,6697
20	Pustki	2,0697						0,6123		1,4574	0,8255
21	Rakowiec	0,2463			0,0094			0,0742		0,1627	2,5302
22	Stare Iganie	0,4121		0,2034	-			0,1643		0,0444	4,6506
23	Stare Opole	1,4779								1,4779	10,3391
24	Stok Lacki	1,5772			0,0172	0,9652	0,2377	0,3571		-	7,1603
25	Stok Lacki - Folwark	3,0093			0,0048			0,0736		2,9309	30,3002
26	Strzała	4,0108		0,1079				0,2433		3,6596	11,6107
27	Topórek	14,5542		14,4028						0,1514	3,3906
28	Ujrzanów	5,1930		0,1600			0,0530	0,2100		4,7700	8,7243
29	Wołyńce - Kolonia	-	-	-	-	-	-	-		-	3,8289
30	Wołyńce	0,6707	-	-	0,0110	-	-	-		0,6597	1,9834

31	Żabokliki - Kolonia	0,0261	-	-	-	-	-	-	0,0261	4,6977
32	Żabokliki	0,3017	-	-	0,1557	-	0,0956	-	0,0504	4,7290
33	Żelków - Kolonia	8,1294	2,7478	0,1849	0,0116	1,8197	-	0,4766	2,8888	16,8791
34	Żytnia	3,1200	-	-	-	-	-	-	3,1200	3,9186
35	Wólka Leśna	-	-	-	-	-	-	-	-	6,2124
36	Urząd Gminy Siedlce (siedziba urzędu)	0,1200	-	-	-	-	-	-	0,1200	-
	Ogółem	179,786	10,6302	47,3044	0,2830	7,5209	1,7301	22,2587	90,0592	263,3574

Budynki wchodzące w skład mienia komunalnego:

Zestawienie budynków przedstawiono poniżej:

1. Budynki związane z oświatą:

- 7 szkół,
- 7 sal gimnastycznych,
- 3 domy nauczyciela,

2. Pozostałe budynki:

- budynek Urzędu Gminy Siedlce,
- budynek Ośrodka Zdrowia w Pruszyńcu,
- 10 świetlic,
- budynek magazynowy w Strzale,
- budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Siedlcach z/s w Chodowie.

Lokale wchodzące w skład mienia komunalnego:

Tabela 28 Lokale wchodzące w skład mienia komunalnego tworzące zasób mieszkaniowy gminy przedstawia tabela nr 2 sporządzona na dzień 07 grudnia 2015 r.:

Lp.	Adres położenia budynku	Ilość lokali		Powierzchnia użytkowa w m ²	Wyposażenie
		socjalne	mieszkalne		
1	2	3	4	5	6
1.	Pruszyń, ul. Dolina Liwca 61	1	1	126,00	inst. elektr., wodne, gazowe
2.	Chodów ul. Sokołowska 3		4	195,00	inst. elektr., wodne, gazowe
3.	Nowe Iganie ul. Siedlecka 115		1	58,50	inst. elektr., wodne,
4.	Białki ul. Diamentowa 1		2	90,00	inst. elektr., wodne, gazowe
5.	Golice 2A		1	60,41	inst. elektr., wodne,
6.	Żelków – Kolonia ul. Akacyjowa 3		6	296,97	inst. elektr.
7.	Ostrówek	8		425,00	inst. elektr., wodne,

W budynkach znajduje się ogółem 15 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 772,88 m² oraz 9 lokali socjalnych o łącznej powierzchni 479,00 m².

20. Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Siedlce posiada przyjętą uchwałą nr XL/388/2014 Rady Gminy Siedlce z dnia 27 lutego 2014 r. zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce. Cały obszar gminy Siedlce w jej granicach administracyjnych pokryty jest obowiązującymi planami miejscowymi uchwalonymi zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o planowaniu przestrzennym co z punktu widzenia interesów gminy jest rozwiązaniem korzystnym. Obowiązujące na obszarze gminy Siedlce miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są spójne z przyjętą polityką przestrzenną wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce. Pozwalają one na swobodne gospodarowanie przestrzenią w pełnym zakresie. Plany te zapewniają gminie nowe tereny dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, produkcyjno - usługowej, rolnej i innych.

Analiza planów pozwala stwierdzić, że gmina Siedlce przygotowała bardzo szeroką ofertę terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych. Zarówno pod względem powierzchni jak i możliwości dysponowania terenem gmina posiada obecnie ogromne rezerwy terenu pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze. Jednocześnie podstawową funkcją pozostaje nadal rolnictwo. Gmina Siedlce pozostaje w bezpośrednim zasięgu oddziaływania dużej aglomeracji miejskiej, która stanowi ważny, zewnętrzny czynnik rozwoju. Siedlce są gminą o rozwiniętym rolnictwie oraz dynamicznie rozwijającym się mieszkalnictwem oraz funkcji produkcyjno – usługowej. Związane jest to z bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym. Terenami priorytetowymi a zarazem najbardziej atrakcyjnymi są tereny zlokalizowane w granicach miasta. Zabudowa i układ przestrzenny miejscowości otaczających Siedlce ewoluuje w kierunku „sypialni miasta”, a tereny dalej położonych wsi w zasadzie utrzymują swój obecny charakter. Wzrost ogólny powierzchni terenów mieszkaniowych następuje we wszystkich wsiach. Największą urbanizację zakłada się we wsiach otaczających miasto Siedlce oraz wzdłuż drogi Nr 2 (w kierunku Warszawa) . W zakresie obszarów turystyki i wypoczynku wskazuje się na potencjalnie niewielki w stosunku do innych funkcji obszar we wsiach Topórek, Żytnia, Golice - Kolonia.

21. Możliwości budżetowe gminy (dochody, struktura wydatków)

Analiza budżetu gminy

Analiza budżetu Gminy Siedlce obejmuje lata 2010-2015 i opiera się na danych pochodzących z rocznych sprawozdań (lata 2010-2014) i planu budżetu na 2015 rok (wg stanu na 31 października 2015r.).

Tabela 29 Dochody budżetu Gminy w latach 2010 – 2014 i plan na 2015 rok (w złotych)

Lata	Dochody ogółem	Dochody własne	Subwencje	Dotacje (na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych)	Inne pozyskane środki	Dynamika	Udział dochodów własnych w dochodach

2010	38 040 062	17 942 283	13 857 821	5 757 870	482 087	xxxxxx	47,17
2011	42 881 311	20 437 016	13 399 395	5 581 463	3 463 437	112,73	47,66
2012	40 281 986	19 833 206	14 052 713	5 718 763	677 304	93,94	49,24
2013	43 497 160	21 677 062	14 385 149	6 274 405	1 160 544	107,9 8	49,83
2014	48 482 856	23 992 974	14 578 215	6 914 372	2 851 514	111,46	49,49
2015	50 903 004	25 609 543	14 502 993	7 522 289	3 415 689	104,99	50,31

Jak wynika z powyższego zestawienia dochody gminy systematycznie rosną (z wyjątkiem 2012 roku gdzie wystąpił spadek dochodów), jednak procent wzrostu jest zróżnicowany. Zróżnicowany wzrost dochodów wynika przede wszystkim z ilości pozyskanych środków, głównie środków unijnych, ale również dotacji krajowych.

Z powyższego zestawienia wynika, że na przestrzeni sześciu lat dochody Gminy Siedlce wzrosły około 34%. Dochody własne utrzymują się raczej na stałym poziomie wynoszącym przeciętnie 48,95% dochodów budżetu ogółem. Wzrost dochodów własnych wynika głównie z wysokości uchwalonych stawek podatkowych z uwzględnieniem zmian w podstawie opodatkowania, wpływów z dzierżawy lub sprzedaży majątku lub zmiany przepisów np. wprowadzenie od lipca 2013 roku wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Tabela 30 Wydatki budżetu Gminy w latach 2010 – 2014 i plan na 2015 rok (w złotych)

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	Dynamika	Wydatki majątkowe (% wydatków ogółem)	Wydatki bieżące (% wydatków ogółem)
2010	39 403 319	29 893 928	9 509 391	xxxxxxx	24,13	75,87
2011	41 556 118	32 579 610	8 976 508	105,46	21,60	78,40
2012	42 957 981	35 334 031	7 623 950	103,37	17,75	82,25
2013	45 313 953	38 037 011	7 276 943	105,48	16,06	83,94
2014	51 165 546	41 350 779	9 814 767	112,91	19,18	80,82
2015	54 877 638	42 056 756	12 820 882	107,26	23,36	76,64

Tabela 31 Zestawienie wydatków budżetu według działów klasyfikacji budżetowej:

Dział klasyfikacji budżetowej	Wydatki ogółem w latach:					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
010 – Rolnictwo i łowiectwo	4 315 735	5 024 825	3 502 309	2 403 145	5 766 985	3 698 282
150 – Przetwórstwo przemysłowe	0	0	5 824	0	3 971	40 265

600 – Transport i łączność	3 079 662	4 184 018	3 972 426	3 385 757	4 548 844	5 862 014
700 – Gospodarka mieszkaniowa	443 355	864 219	430 226	424 017	421 451	433 894
710 – Działalność usługowa	93 594	67 460	81 365	130 976	89 056	208 300
750 – Administracja publiczna	3 240 346	3 329 524	3 818 890	4 397 355	4 402 609	4 202 709
751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	62 153	24 359	2 769	2 811	93 815	97 862
752 – Obrona narodowa	0	0	500	0	0	0
754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	118 542	111 563	332 430	241 056	136 443	239 974
756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	226 266	188 728	0	0	0	0
757 – Obsługa długu publicznego	261 451	301 884	391 740	327 959	332 064	400 000
758 – Różne rozliczenia						
801 – Oświata i wychowanie	17 532 347	17 381 390	19 290 543	22 074 540	22 235 005	23 423 519
851 – Ochrona zdrowia	445 674	302 075	239 555	214 893	196 053	215 500
852 – Pomoc społeczna	6 407 346	6 501 343	6 688 037	6 910 234	7 057 687	7 584 775
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	135 941	138 166	100 093	126 741	124 925	0
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	778 231	906 250	962 406	1 113 257	1 238 019	1 199 906
900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	944 407	1 090 790	1 263 580	2 033 552	2 775 144	4 747 099
921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 265 849	1 073 123	1 806 267	1 413 554	1 685 746	2 215 017
926 – Kultura fizyczna i sport	52 420	66 401	69 021	114 106	57 729	80 523
Ogółem:	39 403 319	41 556 118	42 957 981	45 313 953	51 165 546	54 877 638

Najwięcej bo ponad 40% wydatków budżetu stanowią wydatki na oświatę, 14 – 16% budżetu stanowią wydatki na pomoc społeczną, na budowę kanalizacji sanitarnej przeznaczają się rocznie do kilkunastu procent budżetu, wydatki na inwestycje i bieżące utrzymanie dróg stanowią 7-11% budżetu, wydatki na administrację kształtują się na poziomie około 8% budżetu.

Kilkunastoprocentowy wzrost wydatków budżetu w 2014 roku (12,91%) wynika głównie ze znacznie wyższych wydatków inwestycyjnych, głównie na budowę kanalizacji sanitarnej. Z roku na rok rośnie wysokość wydatków bieżących, co wynika z różnych powodów, w tym: ze wzrostu cen towarów i usług, wzrostu wydatków na wynagrodzenia i pochodne, znaczny wzrost liczby dzieci uczęszczających do niepublicznych przedszkoli,

głównie w Siedlcach, a tym samym wyższe kwoty zwrotu dotacji dla miasta stanowiące zwrot kosztów utrzymania dzieci z terenu gminy, a także finansowanie nowo otwartych przedszkoli własnych. Ponadto od 2012 roku gmina przekazuje dla miasta dotację z tytułu powierzenia zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Od lipca 2013 roku wzrosły dochody i wydatki bieżące budżetu, w związku z realizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. W kolejnych latach zmienia się zakres zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej, a tym samym angażowane są wyższe środki własne, głównie na realizację zadań z pomocy społecznej. Różne wysokości wydatków majątkowych w poszczególnych latach wynikają głównie z tego, ile i w jakich wysokościach gmina pozyska środków na finansowanie inwestycji w danym roku i czy uda się skorzystać i w jakiej wysokości z pożyczek na preferencyjnych warunkach.

Tabela 32 Zestawienie wydatków majątkowych w latach 2010 – 2014 (według działów klasyfikacji budżetowej) przedstawia się następująco:

Dział klasyfikacji budżetowej	Wydatki majątkowe w latach:					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
010 – Rolnictwo i łowiectwo	4 176 850	4 886 446	3 345 042	2 231 143	5 567 611	3 444 836
150 – Przetwórstwo przemysłowe	0	0	5 824	0	3 971	40 265
600 – Transport i łączność	2 421 009	3 237 713	2 577 512	1 794 477	2 223 966	3 521 971
700 – Gospodarka mieszkaniowa	41 989	0	0	11 095	11 182	25 394
750 – Administracja publiczna	0	28 337	3 113	513 213	367 338	34 769
754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0	0	234 300	44 867	3 996	79 775
801 – Oświata i wychowanie	2 207 750	721 404	699 491	2 140 711	1 043 470	2 628 974
851 – Ochrona zdrowia	110 431	17 455	0	0	0	0
852 – Pomoc społeczna	4 484	0	0	0	0	0
900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	197 819	85 153	178 353	460 501	397 358	2 254 898
921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	349 059	0	580 315	80 936	195 875	780 000
926 – Kultura fizyczna i sport	0	0	0	0	0	10 000
Ogółem:	9 509 391	8 976 508	7 623 950	7 276 943	9 814 767	12 820 882

W sferze wydatków majątkowych (w większości są to inwestycje) widać spadek wydatków w latach 2012 i 2013, co było efektem otrzymania niższych dofinansowań środków zewnętrznych. W kolejnych latach 2014 i 2015 widać natomiast znaczny wzrost wydatków na inwestycje.

Ocena stanu finansów Gminy Siedlce przy pomocy analizy wskaźnikowej:

- **wskaźnik obsługi zadłużenia** pokazuje jaką część dochodów ogółem stanowi łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi od nich odsetkami, potencjalnych spłat udzielonych przez gminę poręczeń i gwarancji oraz wykupu papierów wartościowych, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym gorszy jest stan finansów, maksymalna dopuszczalna wartość wskaźnika do roku 2013 to 15%, od 2014 roku jedynym obowiązującym ograniczeniem zaciągania długu jest indywidualny wskaźnik zadłużenia,

- **wskaźnik długu** pokazuje jaką część dochodów ogółem gminy stanowi kwota łącznego zadłużenia, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym gorszy jest stan finansów, maksymalna dopuszczalna wartość wskaźnika do roku 2013 to 60%, od 2014 roku jedynym obowiązującym ograniczeniem zaciągania długu jest indywidualny wskaźnik zadłużenia,

- **wskaźnik inwestycji** pokazuje jaki procent wydatków ogółem gminy stanowią wydatki majątkowe (głównie inwestycyjne), zbyt niski poziom wskaźnika oznacza ograniczenie możliwości odbudowywania infrastruktury, natomiast zbyt wysoki poziom

ryzyko przeinwestowania, co może spowodować utratę płynności finansowej i trudności w spłacie zobowiązań,

- **wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem** wskazuje na stopień samodzielności finansowej i uniezależnienie się gminy od zewnętrznych źródeł dofinansowania, im wartość wskaźnika jest wyższa tym lepiej,

- **wskaźnik dochodu przypadającego na jednego mieszkańca** wskazuje możliwości realizowania potrzeb społecznych, im wyższa wartość wskaźnika, tym większe możliwości.

Tabela 33 Analiza wskaźnikowa budżetu Gminy Siedlce

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zadłużenie	zł	7 954 156	9 750 156	10 005 800	10 735 643	13 626 018	16 014 100
Wskaźnik obsługi zadłużenia	%	11,88	8,12	8,51	8,16	8,15	9,62
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	%	x	x	x	x	12,85	10,89
Wskaźnik długu	%	20,91	22,74	24,84	24,68	28,10	31,46
Wskaźniki inwestycji	%	24,13	21,60	17,75	21,74	19,18	23,36
Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem	%	47,17	48,36	49,24	49,84	49,49	50,31
Liczba mieszkańców		16 206	16 358	16 594	16 946	17 150	17 315
Wskaźnik dochodu przypadającego na jednego mieszkańca	%	2 347,28	2 621,43	2 427,50	2 566,81	2 826,99	2 939,82

Jak pokazują dane zawarte w tabeli zarówno wskaźnik obsługi zadłużenia, jak i wskaźnik długu zarówno w latach 2010- 2013 jak i w latach następnych utrzymywane są na bezpiecznym poziomie.

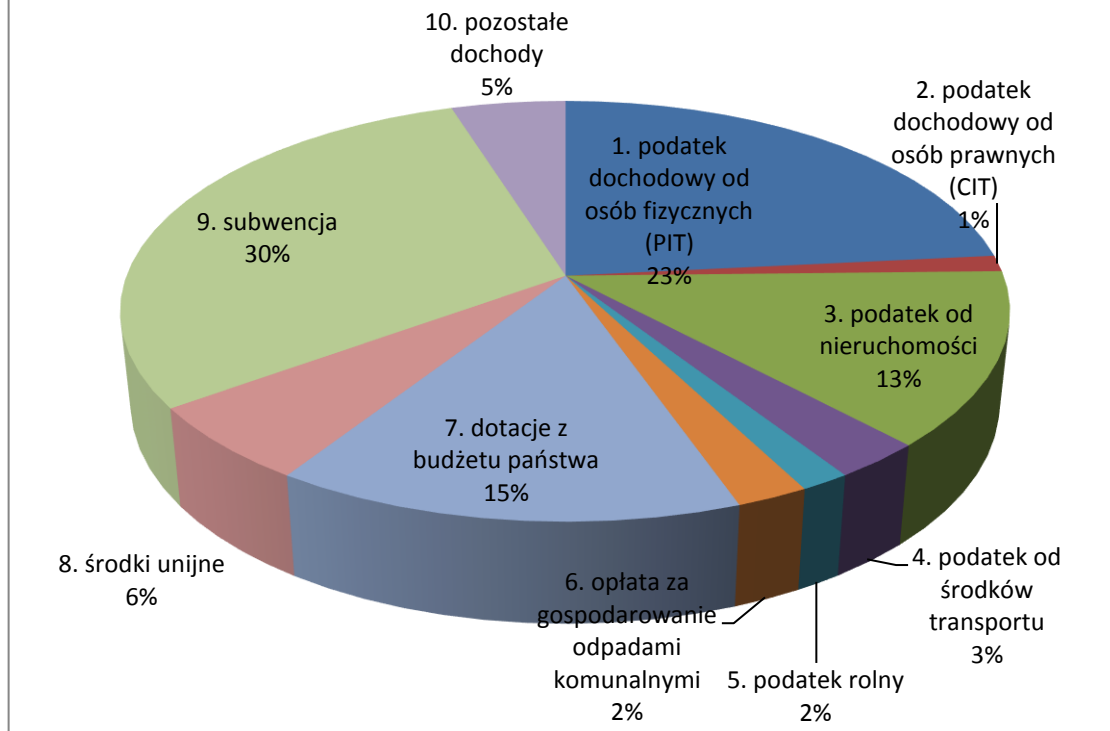
Wskaźnik inwestycji w wysokości kilkunastu procent w latach 2012 i 2014 oraz w wysokości powyżej 20% w pozostałych latach pokazuje, że odbudowywana jest infrastruktura posiadana i budowana jest nowa.

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem utrzymuje się na stabilnym poziomie około 50%, z lekką tendencją rosnącą.

Wskaźnik dochodu przypadającego na jednego mieszkańca wykazuje z roku na rok wyraźny wzrost, lecz wciąż pozostaje niższy od średniej dla całego kraju.

Wykres 21

Wykonanie dochodów budżetu Gminy Siedlce w 2014 roku

Zewnętrzne źródła wsparcia finansowego

Głównym celem jednostki samorządu terytorialnego jest zaspokajanie podstawowych zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej oraz wypełniania zadań zleconych Państwu. Niezbędną kwestią umożliwiającą wypełnianie tych obligatoryjnych zadań przez gminne jednostki samorządu terytorialnego jest pozyskiwanie kapitału pieniężnego na ich realizację. Głównym aktem prawnym regulującym finansowanie gmin jest Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Źródła finansowania zadań gminy można podzielić na wewnętrzne (wytwarzane z własnej działalności) oraz zewnętrzne (uzyskane spoza własnej działalności). Kolejny podział wynika z zapewnienia płynności finansowej i dzieli źródła finansowania na zwyczajne (podatki, udziały w podatkach) i nadzwyczajne (pożyczki, spadki, darowizny, otrzymane wpłaty z tytułu kar). Ze względu na kryterium terminowości, dochody można także podzielić na bezzwrotne i zwrotne. System finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce cechuje dywersyfikacja źródeł finansowania. Do najbardziej pożądanых należą dochody własne (wewnętrzne), które umożliwiają większą samodzielność. Do własnych źródeł finansowania zalicza się daniny publiczne jakimi są podatki, opłaty, dochody z posiadanego majątku. Do grupy tej nie zalicza się subwencji, dotacji celowych i udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

W myśl Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych należą do dochodów własnych. Dochody własne są wpływem środków pieniężnych, przekazywanych gminie w całości i

bezterminowo. Są ściśle powiązane z lokalną gospodarką, a ich wysokość zależy od stopnia rozwoju ekonomicznego regionu, warunków rozwojowych jakie daje samorząd. Wysokość dochodów własnych ma wpływ na samodzielność gminy w realizowaniu zadań. Mały udział transferów w porównaniu do dochodów, w które państwo nie ingeruje daje większe pole decyzyjne władzom gminy. Pomimo tego samodzielność decyzyjna dochodów własnych także jest pośrednio ograniczana przez narzucane maksymalne stawki podatkowe czy ograniczenia zadłużenia gminy.

Zasilenia zewnętrzne budżetu gminy również podzielić można na zwrotne i bezzwrotne. Środki bezzwrotne zazwyczaj przeznaczone muszą zostać na z góry określony ustawowo lub umownie cel o określonym terminie realizacji. Nie wywiązanie się z warunków otrzymania środków pieniężnych może zmienić formę zasilenia z bezzwrotnego na zwrotny. Zasilenia zwrotne też mają określone cele przeznaczenia, lecz nie jest to reguła. Otrzymane środki pieniężne muszą być zwrócone w określonym umową terminie. Wyróżniamy również stałe zasilenia zewnętrzne (subwencje i dotacje). Mają one na celu zapewnienie finansowania niezbędnych dóbr i usług oraz wspomaganie mniej rozwiniętych regionów.

Założenia programu rozwoju dotyczą realizacji celów i kierunków działań rozwojowych co wymaga zabezpieczenia środków finansowych w planach dochodów i wydatków w budżecie Gminy Siedlce na kolejne lata oraz w uchwałach Rady Gminy w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Siedlce. Podstawowym źródłem finansowania samorządów są dochody własne, subwencje i dotacje.

W strukturze budżetu gminy zwraca uwagę udział subwencji i dotacji, które są bardzo znaczącym źródłem dochodów. Taka struktura środków finansowych w budżecie wymaga umiejętnej konstrukcji wydatków budżetowych, umożliwiających wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania jako dotacje unijne, środki pochodzące między innymi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej, dotacja ze środków związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych, środki samorządowe województwa i gmin, pozyskane w ramach porozumień na realizację wspólnych zadań, a także wykorzystanie instrumentów finansowych, jak kredyty i pożyczki.

Zewnętrzne źródła dochodów gminy

Ciągle zwiększające się zapotrzebowanie na dostarczanie dóbr i usług powoduje wzrost wydatków, które nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w dochodach własnych gminy i transferach ze strony państwa. Powoduje to potrzebę sięgania po alternatywne źródła finansowania, które uzupełniają niedobry finansowe gminy i stymulują rozwój gospodarki lokalnej.

Najbardziej popularną formą zasileń zewnętrznych wśród jednostek samorządu terytorialnego są subwencje i dotacje celowe z budżetu państwa, a także z budżetu Unii Europejskiej, które współfinansują wykonywanie zadań gminy oraz niwelują różnice rozwojowe i skutki nierównomiernego zaludnienia terenów. Subwencje ogólne pełnią funkcje stymulacyjną i regulacyjną. Zgodnie z ustawą budżetową, która definiuje wielkość subwencji, są one przekazywane z budżetu centralnego do budżetów samorządowych. Otrzymane środki mają charakter ogólny, co oznacza, że gmina może dowolnie nimi dysponować. Subwencja jest zasileniem bezzwrotnym i nieodpłatnym.

Wyróżnić można subwencje ogólne:

- **Oświatowe** – są to środki na realizację zadań oświatowych. Kwota subwencji nie może być niższa niż ustalona w ustawie budżetowej. Następnie pomniejszana jest ona o inne wydatki związane ze zmianami zadań oświatowych. Od pozostałej kwoty tworzona jest rezerwa oświatowa, która wynosi 0,4%. Ostateczna kwota dzielona jest między wszystkie jednostki samorządu terytorialnego;

- **Wyrównawcze** – przysługujące kwoty dzielą się na podstawową i wyrównawczą. Podstawowa należy się dla gmin, które nie osiągnęły wymaganego wskaźnika dochodów podatkowych. Kwota uzupełniająca wyliczana jest według relacji gęstości zaludnienia terytorium gminy do zaludnienia terytorium kraju i dochodów na jednego mieszkańca;

- **Równoważące** – występują jeśli gmina posiada wyższy wskaźnik niż średni, o którym mowa powyżej i wpłaca do budżetu państwa więcej środków pieniężnych. Kwotę tą rozdysponowuje się między gminy w celu uzupełnienia dochodów. Ten rodzaj subwencji jest mechanizmem redystrybucji dochodów między gminami. Bogatsze gminy przekazują nadwyżkę dochodów na poczet biedniejszych.

Kolejną z płatności transferowych są **dotacje celowe**. Przyznawane są z budżetu państwa, Unii Europejskiej lub budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego na wykonanie ściśle określonych zadań własnych, zleconych lub powierzonych. Wysokość dotacji celowych określona jest w budżecie państwa. Niewykorzystane dotacje samorząd gminny zobowiązany jest zwrócić jednostce, od której zostały otrzymane.

Gmina Siedlce w latach 2012-2014 korzystała ze wsparcia finansowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Funduszu ze środków związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój oraz programów z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Jednym z założeń Strategii Gminy Siedlce jest wykorzystanie wsparcia finansowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020), który został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował

wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych,
- poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie,
- odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,
- zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich Gmina Siedlce przystąpiła do Lokalnej Grupy Działania Ziemi Siedleckiej dzięki której kontynuowane będą działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które będą realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie Leader. Kontynuacja wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju (Leader) wzmocni realizację oddolnych inicjatyw społeczności lokalnych.

Gmina Siedlce przewiduje przystąpienie w latach 2016-2020 do Programów Operacyjnych takich jak: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jak również Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

Istotnymi Programami Operacyjnymi są Regionalne Programy Operacyjne. Fundusze strukturalne wydatkowane w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych. Poszczególne województwa identyfikując swoje potrzeby i kierunki rozwoju przygotowują własne programy. **Gmina Siedlce zakłada korzystanie ze wsparcia finansowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020, który stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.** Specyfika Mazowsza wynika w znacznym stopniu ze społecznego charakteru regionu. Wsparcie skierowane na wzmacnianie konkurencyjności regionu powinno opierać na zrównoważonym rozwoju subregionów oraz zapewniać spójność terytorialną Mazowsza. RPO WM 2014-2020 zakłada dalsze podnoszenie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczyniać się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowsza oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną – regionalną i lokalną. Interwencje w regionie będą podejmowane zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich w zakresie przewidzianym w RPO WM 2014-2020. Interwencje

w ramach Programu będą uzupełniać rozwój obszarów wiejskich wspierany głównie przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach właściwych programów.

Ponadto, Gmina Siedlce korzysta i zamierza korzystać z dotacji i pożyczek w ramach programów realizowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

ZESTAWIENIE DOTACJI POZYSKANYCH PRZEZ GMINĘ SIEDLCE W LATACH 2007-2015

Tabela 34. Rok 2007

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Nadbudowa sal lekcyjnych z zapleczem sportowym w Zespole Oświatowym w Żelkowie-Kolonii.	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowska Komponent B	110.086,44	50.000,00
2.	Budowa Sali gimnastycznej w Zespole Oświatowym w Stoku Lackim.	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowska Komponent D	2.120.584,46	30.000,00
3.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami łączącej wodociąg Purzec z wodociągiem Żabokliki”	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowska Komponent E	337.013,65	150.000,00
4.	„Przyjaźń bez barier – spotkania integracyjne”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG III A	32.500,00	19.161,24

	RAZEM	249.161,24
--	--------------	-------------------

Tabela 35. Rok 2008

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Wyposażenie sali gimnastycznej w Zespole Oświatowym w Stoku Lackim	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowska Komponent B	143.180,42	37.500,00
2.	Dostawa średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Pruszyń	Samorządowy Program Wsparcia Ochotniczych Straży Pożarnych Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	550.000,00	250.000,00
3.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	85.952,87
4.	Budowa sali gimnastycznej w Zespole Oświatowym w Stoku Lackim.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	2.120.584,46	550.000,00
5.	Modernizacja – remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Siedlcach z/s w Chodowie	Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	540.401,32	388.000,00
6.	„Przyjaźń bez barier – spotkania integracyjne II”	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-	44.947,05	33.730,53

		Ukraina INTERREG III A		
7.	„Nasza wieś XXI wieku”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	42.280,03	42.280,03
			RAZEM	1.387.463,43

Tabela 36. Rok 2009

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego „Moje boisko – Orlik 2012” w miejscowości Chodów	„Moje boisko – Orlik 2012”	1.141.267,01	666.000,00
2.	Budowa nawierzchni ul. Szkolnej w miejscowości Nowe Iłganie.	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011	730.114,80	368.717,00
3.	Wymiana wewnętrznej instalacji c.o. w Zespole Oświatowo-Wychowawczym w Białkach.	Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza	98.190,54	49.000,00
4.	Zakup średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Nowe Opole	Samorządowy Program Wsparcia Ochotniczych Straży Pożarnych Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	519.913,00	351.941,00
5.	Modernizacja drogi na terenie miejscowości Wólka Leśna.	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	52.611,80	20.000,00
6.	Modernizacja drogi na terenie wsi Stok Lacki - Folwark.	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	72.645,52	30.000,00

7.	I ty możesz stworzyć – cykl zajęć edukacyjnych z grafiki komputerowej, technik artystycznych wyrównujących szanse uczniów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	277.605,00	275.624,23
8.	Likwidacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Siedlce	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	50.000,00	50.000,00
9.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	135.344,94
			RAZEM	1.946.627,17

Tabela 37. Rok 2010

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Modernizacja – remont budynku świetlicy w miejscowości Błogoszcz	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	241.751,91	126.067,00
2.	Modernizacja – remont budynku świetlicy w miejscowości Pruszyń - Pieńki	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	182.890,57	112.432,00
3.	Likwidacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Siedlce	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	45.373,50	45.373,50
4.	Animator – Moje boisko „Orlik 2012”	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	9.000 zł	9.000,00 zł
5.	Gmina Siedlce wczoraj, dziś i jutro	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	60.000,00	25.000,00
6.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	135.941,29

7.	Świetlica socjoterapeutyczna „Radość tworzenia” w Żelkowie - Kolonii	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	214.368,00	210.368,35
			RAZEM	664.182,14

Tabela 38. ROK 2011

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	„Zagrajmy o sukces” w Zespole Oświatowym w Stoku Lackim i w Zespole Oświatowym w Golicach Realizowany w roku 2010/2011	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	48.953,13	48.953,13
2.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	138.166,26
3.	Przebudowa ulicy Piaski Zamiejskie II etap w mieście Siedlce i budowa ulicy Piaskowej w gminie Siedlce.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego	3.052.853,22	2.650.745,32
4.	Dziś poznaj Mazowsze, jutro świat – cykl zajęć edukacyjnych promujących dziedzictwo kulturowe i region Mazowsza oraz aktywnie integrujących mieszkańców terenów wiejskich	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	49.989,60	49.989,60
5.	Likwidacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Siedlce	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej w Warszawie	49.641,04	49.641,04
6.	Budowa sali gimnastycznej oraz 5 sal lekcyjnych w Zespole	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	3.032.806,93	500.000,00

	Oświatowym w Nowych Iganiach.			
			RAZEM	3.437.495,35

Tabela 39. Rok 2012

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Likwidacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Siedlce	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej w Warszawie	72.896,10	72.896,10
2.	Animator – Moje boisko „Orlik 2012”	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	9.000,00	9.000,00
3.	„Gmina na medal”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	50.000,00	25.000,00
4.	„Gmina na medal II”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	38.850,00	25.000,00
5.	Znam już Mazowsza, Poznaję Polskę- cykl zajęć edukacyjnych promujących tradycje i folklor regionu Podhala oraz aktywne integrujących mieszkańców terenów wiejskich Mazowsza i Podhala/ Znam już Mazowsze, Poznaję Polskę - cykl zajęć edukacyjnych	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	99.992,00	99.992,00

	promujących dziedzictwo kulturowe regionu nadmorskiego Polski oraz aktywnie integrujących terenów wiejskich – ZO – W w Białkach/			
6.	Pracownia na ekologię szyta – Pruszyń Oszczędza energię	Fundacji Nasza Ziemia	16.500,00	16.500,00
7.	Przebudowa drogi dojazdowej do zabudowy kolonijnej, pól i łąk na terenie wsi Nowe Iganie w gminie Siedlce	Fundusz ze środków związanych z wyłączenie z produkcji gruntów rolnych	60.328,50	30.000,00
8.	Zakup lekkiego samochodu ratowniczo- gaśniczego dla OSP w Błogoszczy	WFOŚiGW Urząd Marszałkowski Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	222.300,00	40.000,00
9.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	100.092,84
			RAZEM	418.480,94

Tabela 40. Rok 2013

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Animator – Moje boisko „Orlik 2012”	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	9.000,00	9.000,00
2.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	142.087,22
3.	Przebudowa drogi dojazdowej do zabudowy kolonijnej, pól i łąk na terenie wsi Nowe Opole	Środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych	100.408,71	50.204,00

4.	Zakup sprzętu ratowniczego dla OSP w Błogoszczy i OSP w Nowym Opolu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	33.900,00	16.950,00
5.	Likwidacja wyrobów azbestowych	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	49.726,36	49.726,36
6.	Modernizacja – remont budynku świetlicy w miejscowości Chodów	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	708.574,29	332.182,00
7.	Indywidualizacja z Gminą Siedlce /realizacja lata 2012-2013/	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	190.837,75	190.837,75
8.	„Dziecięca akademie przyszłości” Projekt realizowany w: ZO w Golicach – 1 grupa ZO w Nowych Iganiach – 1 grupa ZO w Żelkowie Kolonii – 2 grupy /realizacja lata 2012-2013/	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	70.744,24	70.744,24
			Razem	861.731,57

Tabela 41. Rok 2014

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dofinansowania /zł/
1.	Likwidacja wyrobów azbestowych	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	15.877,48	13.495,00
2.	Animator – Moje boisko „Orlik 2012”	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	19.800	9.000,00
3.	„Gmina na medal II”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	38.850,00	25.000,00
4.	„Gmina na medal III”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013	55.000,00	44.000,00
5.	Doposażenie oddziałów przedszkolnych na terenie gminy Siedlce	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	937.335,32	937.335,32
6.	Przebudowa drogi dojazdowej do zabudowy kolonijnej, pól i łąk na terenie wsi Stok Lacki – Folwark w gminie Siedlce”	Środki związane z wyłączenie z produkcji gruntów rolnych	102.634,80	49.896,66
7.	Likwidacja wyrobów azbestowych Etap II	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	103.546,20	88.013,00
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stok Lacki ul. Siedlecka, Pruszyń-Pieńki, Pruszyń	Program Rozwoju Obszaru Wiejskich na lata 2007-2013	5.879.400,00	1.385.806,00 I transza
9.	„Prosto przed siebie” GOPS	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	946.551,88	109.578,51
10.	„Mały artysta” realizowany w Zespole Oświatowym w Nowych Iganiach	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	411.759,65	349.995,70
11.	„Jestem więc tworzę – kreatywne przedszkole w Stoku Lackim”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	345.925,69	294.036,84
			RAZEM	3.306.157,03

Tabela 42. Rok 2015

Lp.	Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Koszt ogólny /zł/	Wartość dotacji /zł/
1.	Przebudowa drogi dojazdowej do zabudowy kolonijnej, pól i łąk na terenie wsi Stare Iganie w gminie Siedlce	Środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych	109.806,77	54.903,38
2.	Przebudowa drogi dojazdowej do zabudowy kolonijnej, pól i łąk na terenie wsi Topórek i Jagodnia w gminie Siedlce	Środki związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych	86.035,43	42.929,66
3.	Animator – Moje boisko „Orlik 2012”	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	19.800	9.000,00
4.	„Skuteczna edukacja ekologiczna na miarę XXI wieku” w Zespole Oświatowo-Wychowawczym w Strzale	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	12.695,40	11.175,00
5.	„EkoKlasa w Dolinie Liwca, czyli miłośnicy przyrody w działaniu- program edukacji ekologicznej realizowany na terenie Zespołu Oświatowego w Pruszyńcu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	19.099,26	16.793,00
6.	Likwidacja wyrobów azbestowych	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i	35.216,10	29.933,00

		Gospodarki Wodnej		
7.	„Moja przyszłość” – zajęcia pozalekcyjne w ZO w Stoku Lackim 1 grupa, ZO w Prusznynie 2 grupy, ZO w Nowych Iganiach 2 grupy, ZO w Golicach 2 grupy.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	144.682,55	144.682,55
8.	Wiedzy pięć deko na temat EKO” w Zespole Oświatowym w Nowych Iganiach	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	22.242,87	18.224,00
9.	„Życ z przyrodą w zgodzie może każdy z nas” projekt realizowany w Zespole Oświatowym w Żelkowie-Kolonii	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	15.636,23	12.978,00
10.	Budowa infrastruktury terenowej w trzech placówkach oświatowych na terenie gminy Siedlce (ZO Stok Lacki, ZO Białki, ZO Golice)	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	64.970,00	48.578,00
11.	Likwidacja wyrobów azbestowych etap II	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	27.597,46	23.457,00
12.	Zakup sprzętu ratowniczego dla OSP w Prusznynie i OSP w Nowym Opolu	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	51.467,40	20.000,00
13.	Budowa świetlicy wiejskiej w	Program Rozwoju Obszarów	820.065,60	413.073,90

	miejsowości Stare Opole	Wiejskich na lata 2007-2013		
14.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Ujżanów-etap I	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność - Rozwój	1.386.399,07	689.699,00
15.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stok Lacki ul. Siedlecka, Pruszyń-Pieńki, Pruszyń	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	5.879.400,00	982.118,00 II transza
16.	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	27.000,00	20.250,00
17.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rakowiec, Wołyńce, Wołyńce - Kolonia	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	1.973.412,00	791.198,00
			RAZEM	3.328.992,49

22. Promocja gminy

Dbłość o dobry wizerunek gminy świadczy o dobrym gospodarzu i zachęca do naśladowania przez innych, tym bardziej, że idzie za tym zazwyczaj zainteresowanie potencjalnych inwestorów i większa szansa na zwiększony ruch turystyczny. Promocja gminy jest jednym ze sposobów wspierania rozwoju gminy. Odpowiedni marketing to nie tylko mniejsze bezrobocie, czy większe wpływy z turystyki, ale przede wszystkim szansa na rozwój i wyższą jakość życia mieszkańców. Promocja musi opierać się na realnych przesłankach, sięgać po autentyczne cechy, atuty i zalety gminy. Bez mocnej i skutecznej promocji gmina nie może liczyć na przyciąganie inwestorów bądź turystów. Oczywiście samorząd powinien promować nie tyle siebie ile gminę, zwłaszcza jeśli ma silne argumenty, które tworzą atrakcyjną ofertę – dla inwestorów, turystów, dla każdego z kim ów samorząd chciałby współpracować, na przykład: innymi samorządami czy organizacjami, z instytucjami także za granicą.

Promocja gminy to działania zmierzające do poinformowania i zachęcania określonych osób prawnych i/lub fizycznych do aktywności gospodarczej ukierunkowanej

tak, aby dawała efekty pożądane przez władze gminy i zgodnie z programami rozwoju przez te władze opracowanymi. Promocja jest przedsięwzięciem gospodarczym, pociąga za sobą koszty, które akceptujemy, bo oczekujemy efektów przekraczających wartość nakładów. Dobra promocja gminy może przesądzić o wyborze „tutaj, a nie tam” miejsca inwestycji. Istnieje wiele czynników wpływających na atrakcyjność danej lokalizacji, na które władze lokalne nie mają bezpośredniego wpływu. Są to np. położenie geograficzne, rynek zbytu, dostęp do surowców itp. Czynniki na które samorząd może mieć wpływ to m.in. dostępność terenów pod inwestycje, jakość infrastruktury technicznej oferowanych nieruchomości, jakość obsługi inwestora w urzędzie gminy. Promocja to także cierpliwe kształtowanie wizerunku gminy jako miejsca właściwego dla odpowiednich działań.

Przedmiotem działań promocyjnych jest produkt gminy. Podejmując się promocji własnej gminy, należy myśleć, odczuwać i działać jak sprzedawca. Najważniejszym pytaniem jest: co może w gminie zainteresować grupę docelową działaniami promocyjnymi a więc potencjalnych odbiorców świadczeń gminy. Odbiorcy produktu gminy to mieszkańcy gminy i podmioty gospodarcze zlokalizowane na terenie gminy. Są nimi również podmioty gospodarcze, instytucje, organizacje i mieszkańcy innych gmin, a także specjalnie wyodrębnione grupy adresatów istotne dla realizacji przyjętych kierunków rozwoju gminy do których zalicza się między innymi inwestorów i turystów. Promocja to także cierpliwe kształtowanie wizerunku gminy jako miejsca właściwego dla odpowiednich działań. Wizerunek może mieć moc wpływania na długofalowe plany podmiotów gospodarczych, a nie tylko na bieżące decyzje. Może oddziaływać pośrednio i bezpośrednio. Należy pamiętać, że promocja nie tworzy nowych możliwości. Ona je tylko pokazuje.

Ważniejsze działania promocyjne gminy to:

1. Stworzenie pozytywnego wizerunku gminy.

Dobry wizerunek gminy jest ważnym uwarunkowaniem powodzenia w działaniach na rzecz rozwoju. Funkcję wizerunku można wykorzystać w strategii rywalizacji o przewagę konkurencyjną, w ubieganiu się o inwestorów, turystów, środki pomocowe itp.

Dobry wizerunek można osiągnąć poprzez:

- obecność w mediach i publicystyce;
- stworzenie i utrzymanie stałego kalendarza podstawowych działań promocyjnych;
- pielęgnowanie i upublicznianie indywidualnego wizerunku gminy;
- piękno, tradycje i obyczaje.

2. Rozpowszechnianie oferty, informacji o możliwościach:

- na targach i konferencjach;
- informacje o możliwościach inwestowania i rozwoju;
- ogólne informacje o stanie prawnym, infrastrukturze technicznej, dane dotyczące przedsiębiorstw do przejęcia i tych, które są zainteresowane kooperacją;
- informacje o prowadzonej polityce rozwoju i ulgach, przywilejach czy preferencjach.

3. Zainwestowanie w poprawę swojej pozycji konkurencyjnej.

- W wyniku tych działań zmieniamy zasadniczo wartości i atrakcyjność terenów.

Służą temu:

- programy edukacyjne, które podnoszą kwalifikacje pracowników na rynku pracy;
- poprawa walorów gminy jako środowiska pracy, życia, zamieszkania;
- modernizacja uzbrojenia technicznego terenów, komunikacji i łączności;
- przygotowanie planistyczne i prawne;
- scenariusze kulturalne, turystyczne, rekreacyjne i inne.

4. Stosowanie zachęt, których istnienie długa lista i różnych niekonwencjonalnych rozwiązań.

W praktyce ich stosowania chodzi o zachęty istotne dla takich partnerów gospodarczych, jakich chcemy przyciągnąć czy też zachęcić do bardziej dynamicznego rozwoju. Są wśród nich:

- niskie ceny terenów i budynków lub niskie opłaty dzierżawne dla pożądaných inwestorów;

- strefy przemysłowe i specjalne strefy ekonomiczne;

- programy adaptacji społecznej dla przybywających;

5. Mobilizowanie dynamiki gospodarczej. Do zadań w tym zakresie należą:

- reklama, oferty;

- przetargi, konkursy na zagospodarowanie czy kupno nieruchomości;

- targi, wystawy, giełdy przyciągające potencjalnych partnerów.

Celem jest ożywienie terenu, zmiana niekorzystnej opinii, przypomnienie walorów zapomnianych - zmarginalizowanych w świadomości klientów czy użytkowników. Można stosować różne środki promocji zgodnie z inwencją organizatora kampanii promocyjnej.

6. Wykorzystanie możliwości, podchwytywanie zainteresowania, negocjowanie porozumienia. Warunkiem powodzenia jest dostosowanie organizacji w gminie warunków szybkich, dynamicznych negocjacji. Ważnym jest zmiana nastawienia do potencjalnego partnera czy inwestora, która może stać się podstawą sukcesu.

23. Organizacje pozarządowe

Jednym z ważniejszych czynników sprzyjających rozwojowi gminy jest niewątpliwie aktywność lokalna. Za jeden z mierników poziomu rozwoju społeczeństwa danej jednostki uważana jest liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na jej terenie. Organizacje pozarządowe to przede wszystkim dobrowolne zrzeszenia osób, przybierające różnorodną formę: stowarzyszeń, fundacji, związku zawodowego, organizacji sportowej, parafii, itp.

Rada Gminy Siedlce każdego roku uchwała Roczny Program Współpracy Gminy Siedlce

z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Głównym celem ww. Programu jest budowanie, umacnianie i wspieranie partnerstwa pomiędzy gminą

a organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz społeczności lokalnej, zaspokajania jej potrzeb

i oczekiwań oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Działania, które podejmują organizacje skupione są wokół następujących obszarów: kultury fizycznej i sportu; sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; edukacji; przeciwdziałaniu uzależnieniu i patologiom społecznym; ochrony i promocji zdrowia; integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; działalności charytatywnej; pomocy społecznej; wypoczynku dzieci i młodzieży; ratownictwa i ochrony ludności.

Tabela 43 Wykaz organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie Gminy Siedlce

Nazwa organizacji	Kontakt	Obszar działania
Stowarzyszenie	Opole Stare ul. Wesola 32	<ul style="list-style-type: none">upowszechnianie kultury fizycznej i sportu /w tym osób niepełnosprawnych/,

<p>„Prometeusz” Siedlce – Zapalmy Promyk Nadziei. Klub sportowy „Prometeusz”</p>	<p>08-103 Siedlce tel. 517 729 485</p>	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw Kobiet i mężczyzn, • wspieranie rozwoju krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży /w tym • osób niepełnosprawnych/, • promocja zdrowia, • wspieranie oświaty, edukacji i wychowania, • przeciwdziałanie patologiom społecznym (alkoholizm, narkomania) i chorobom cywilizacyjnym przez sport, rekreację i turystykę, • upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, • działanie wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, • działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, • wspieranie i rozwój ekologii i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, • rozwój i wspieranie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego • działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym i integracji między pokoleniowej • działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa i ochrony praw dziecka
<p>Wojewódzki Ludowy Klub Sportowy</p>	<p>Nowe Iganie ul. Siedlecka 49 08-103 Siedlce tel. 25 633 95 08</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stale podnoszenie ich poziomu sportowego • w szczególności wśród dzieci i młodzieży, • współdziałanie w dbałości o zdrowie, rozwój fizyczny i moralny społeczeństwa, • czynny udział w kulturalnym, gospodarczym i społecznym rozwoju życia kraju, • aktywacja środowiska osób niepełnosprawnych poprzez organizację zajęć sportowych i rehabilitacyjnych.
<p>Stowarzyszenie „Nasze Iganie”</p>	<p>Nowe Iganie ul. Siedlecka 113 08-103 Siedlce tel. 25 631 54 44</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie i wspieranie wszelkich przedsięwzięć i działań zmierzających do ochrony i ocalenia od zapomnienia wartości kulturowych; • działania na rzecz odtwarzania i podnoszenia znaczenia lokalnej kultury ludowej; • promowanie lokalnych twórców kultury i sztuki; • promocja zdrowego stylu życia; • promowanie miejscowości Nowe Iganie i Stare Iganie, gminy i regionu; • działanie na rzecz poszanowania dziedzictwa historycznego i kulturowego; • ochrona naturalnego środowiska na terenie miejscowości Nowe Iganie i Stare Iganie, poprzez edukację ekologiczną; • współpraca z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi o podobnych celach Statutowych; • integracja społeczności lokalnej; • wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, społecznych, gospodarczych mających na celu rozwój i promocję gminy i naszego regionu; • wspieranie inicjatyw społecznych w działaniach na rzecz dobra publicznego oraz wspieranie grup marginalizowanych w szczególności kobiet,

		<p>dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych, seniorów i bezrobotnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz tworzenia i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; • działania na rzecz odnowy i rozwoju miejscowości Nowe Iganie i Stare Iganie; • organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych na obszarze działania stowarzyszenia; • działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców miejscowości Nowe Iganie i Stare Iganie.
Wołyńskie Stowarzyszenie „Równy Start”	Wołyńce 50 08-110 Siedlce tel. 666 212 929	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie działalności lokalnej filii biblioteki gminnej na rzecz rozwoju intelektualnego, psychicznego i emocjonalnego dzieci i młodzieży Wołyńiec, Kolonii • Wołyńce, Wólki Wołyńskiej, Rakowca, Żelkowa i Teodorowa, • animowanie pracy na rzecz środowiska lokalnego mieszkańców wyżej wymienionych wsi oraz innych miejscowości gminy i powiatu siedleckiego, • lobbing i promowanie spraw i problemów lokalnej społeczności na forum Rady Gminy Siedlce i Rady Powiatu Siedleckiego, • promowanie patriotyzmu lokalnego, wspieranie szeroko pojętego rozwoju wsi, gminy i powiatu siedleckiego, • działanie na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu siedleckiego oraz ich integracji ze społeczeństwem, • nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu powiatu siedleckiego, • aktywizacji osób bezrobotnych, • kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury poprzez krzewienie tradycji lokalnych, • aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży z powiatu siedleckiego, • ekologii i ochrony przyrody na terenie powiatu siedleckiego.
Stowarzyszenie „Mój Dom”	Nowe Opole ul. Piękna 64 08-103 Siedlce tel. 25 631 61 30	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie szeroko pojętego rozwoju obszarów wiejskich; • inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych; • animowanie pracy na rzecz środowiska lokalnego; • aktywizacja i integracja środowiska młodzieżowego; • integracja społeczności lokalnej, aktywizacja inicjatyw społecznych i wspólnego działania; • dbałość o zdrowie, rozwój fizyczny, psychiczny, emocjonalny, intelektualny i moralny społeczeństwa; • krzewienie kultury fizycznej i sportu; • organizacja imprez kulturalnych, oświatowych, zdrowotnych, turystycznych, sportowych oraz pozyskiwanie środków finansowych na wspieranie, propagowanie i organizowanie tych imprez;

		<ul style="list-style-type: none"> • integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym; • współpraca z organizacjami oraz instytucjami na rzecz społeczeństwa potrzebującego; • współpraca z innymi organizacjami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;
Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi dla Wszystkich”	Chodów ul. Sokółowska 75 08-119 Siedlce tel. 25 644 36 91	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie działalności gminnego ośrodka kultury w Siedlcach, • wspieranie działalności Ludowego Klubu Sportowego "Strzelec Chodów", • niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym posiadającym upośledzenia umysłowe, fizyczne, wrodzone i nabyte, • inspirowanie i wspieranie działań służących organizacji kultury w gminie Siedlce i Powiecie Siedleckim, • wspieranie działań na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, • promowanie gminy Siedlce i jej mieszkańców, • wykorzystywanie potencjału osób niepełnosprawnych w pełnieniu przez nich ról społecznych, propagowanie zdrowego stylu życia.
Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Mgiełka”	Żelków Kolonia ul. Akacyjowa 08-110 Siedlce tel. 692 280 353	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie możliwie pełnego usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych. • działanie na rzecz rozwoju różnych metod rehabilitacji. • motywowanie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych do aktywności życiowej i fizycznej. • niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym objętym działalnością stowarzyszenia, zwłaszcza pomocy organizacyjnej, medycznej, charytatywnej oraz pomocy społecznej. • pobudzanie inicjatyw społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych i rozwijanie samopomocowego ruchu rodzin. • uwrażliwianie społeczeństwa na potrzeby osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych. • pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywanie szans tych rodzin i poprawa jakości ich życia. • integracja osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych ze społecznością lokalną. • podniesienie wiedzy rodziców, pedagogów i innych zainteresowanych osób na temat niepełnosprawności i jej skutków. • czuwanie nad przestrzeganiem praw dziecka i człowieka. • działanie na rzecz promocji zdrowia
Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej Białki	Białki 7 08-110 Siedlce tel. 530 777 449	<ul style="list-style-type: none"> • promocja miejscowości Białki. • działalność wspomagająca rozwój osobowy mieszkańców wsi i wspólnotowych grup tu działających. • działalność na rzecz integracji oraz rozwijania kontaktów i współpracy społeczności lokalnej ze społecznościami innych miejscowości w kraju i w UE. • inspirowanie i wspieranie mieszkańców w działaniach na rzecz kulturalnego rozwoju jednostek i grup.

		<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz osób niepełnosprawnych. • aktywizacja zawodowa osób młodych i bezrobotnych. • motywowanie i wspieranie mieszkańców w dziedzinie przedsiębiorczości. • organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym także krajoznawstwo ze szczególnym uwzględnieniem terenu powiatu siedleckiego.. • aktywizacja osób starszych (emerytów i rencistów). • promowanie różnych form amatorskiej aktywności sportowej. • szeroko pojęta edukacja ekologiczna, działanie na rzecz ochrony środowiska naturalnego. • propagowanie wiedzy historycznej dotyczącej wsi Białki, okolicy i regionu. • promowanie zdrowego stylu życia.
Stowarzyszenie „Po Sąsiedzku” Pruszyń – Pieńki	Pruszyń-Pieńki 11 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców wsi Pruszyń-Pieńki; • podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; • kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; • wspomaganie podstawowych funkcji rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa oraz upowszechnianie i ochrona praw dziecka; • przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym oraz profilaktyka uzależnień; • wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej; • ochrona i promocja zdrowia; • działalność na rzecz osób niepełnosprawnych; • promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; • integracja i reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; • upowszechnianie równych praw kobiet i mężczyzn; • wspieranie osób w wieku emerytalnym; • wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości; • wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych; • nauka, edukacja, oświata i wychowanie; • ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; • turystyka i krajoznawstwo; • wypoczynek dzieci i młodzieży; • promocja i organizacja wolontariatu;
Stowarzyszenie Artystów Ulicznych „Piona”	Ujrzanów 284 08-110 Siedlce tel 519 445 980	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i promowanie kultury ulicznej rozumianej jako zbiór działań artystycznych, sportowych i społecznych. • działania na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży. • publiczne udostępnianie zbiorów, rozpowszechnianie informacji na temat Kultury Ulicznej. • promocja alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz edukacji

		<ul style="list-style-type: none"> • działania edukacyjne i terapeutyczne. • promowanie zdrowego trybu życia, poprzez sporty ekstremalne, sporty tradycyjne oraz taniec nowoczesny. • promowanie kultury i sztuki. • wspieranie działań związanych z ochroną środowiska. • wspieranie ochrony praw człowieka. • przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wyrównywanie szans młodzieży ze środowiska małomiasteczkowego i wiejskiego. • działanie na rzecz pomocy społecznej.
Ochotnicza Straż Pożarna w Pruszyńku	Pruszynek 6 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. • branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. • informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. • rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. • uczestniczenie i reprezentowanie ochotniczej straży pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich.
Ochotnicza Straż Pożarna w Błogoszczy	Błogoszcz 37 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. • branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. • informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. • rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. • uczestniczenie i reprezentowanie ochotniczej straży pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich.
Ochotnicza Straż Pożarna w Pruszyńcu	Pruszyń 233/1 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. • branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. • informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. • rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz

		<p>prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestniczenie i reprezentowanie ochotniczej straży pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich.
Ochotnicza Straż Pożarna w Opolu Nowym	Nowe Opole ul. Spacerowa 1 08-103 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej. uczestniczenie i reprezentowanie ochotniczej straży pożarnej w organach samorządowych i przedstawicielskich.
„Stowarzyszenie Gminna Siódemka”	Stok Lacki ul. Siedlecka 135 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> działania na rzecz rozwoju kultury i nauki polskiej i europejskiej. działania na rzecz funkcjonowania środowisk lokalnych i regionalnych w Unii Europejskiej oraz innych krajach europejskich. działania na rzecz rozwoju edukacji lokalnej i regionalnej oraz rozwoju gospodarczego. działania na rzecz tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. promocja gminy Siedlce i ziemi siedleckiej, jej walorów przyrodniczo-turystycznych wśród mieszkańców innych społeczności lokalnych. ochrona środowiska przyrodniczego. działania na rzecz renowacji zabytkowych grobów na cmentarzach zlokalizowanych na terenie powiatu siedleckiego. działania na rzecz wspierania najuboższych warstw społeczności lokalnych. przeciwdziałanie patologiom społecznym i bezrobociu. działania na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji w społecznościach lokalnych. promocja sportu masowego i specjalistycznego wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w środowisku lokalnym ze szczególnym uwzględnieniem integracji sportowej osób niepełnosprawnych. pomoc ofiarom wypadków drogowych. Powyższy cel powinien być interpretowany jako chęć niesienia pomocy ofiarom wypadków w sytuacjach wszelkiego typu, od trudności psychicznych i zdrowotnych poczynając a na ekonomicznych i prawnych kończąc.
Stowarzyszenie Koniczynka – Aktywni Razem	Stok Lacki ul. Chabrowa 72a 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działanie na rzecz zwiększenia udziału ludzi młodych w życiu publicznym;

		<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie idei samorządności wśród ludzi młodych; • działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; • ochrona i promocja zdrowia; • działanie na rzecz osób niepełnosprawnych; • upowszechnianie i ochrona praw kobiet i mężczyzn oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn; • nauka, edukacja, oświata i wychowanie; • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; • upowszechnianie krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży; • przeciwdziałanie patologiom społecznym; • działalność charytatywna; • działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami; • promocja i organizacja wolontariatu
Stowarzyszenie edukacyjno-krajoznawcze „TRAMP-ek”	Strzała ul. Siedlecka 58 08-119 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • działalność na rzecz uczniów i rodziców szkoły podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 6 w Siedlcach; • nauka, edukacja, oświata i wychowanie; • krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży; • kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji; • ochrona i promocja zdrowia; • pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; • działalność charytatywna; • działalność na rzecz osób niepełnosprawnych; • porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym; • rozwijanie kontaktów i współpracy między narodami; • promocja i organizacja wolontariatu;
Fundacja „Mazowiecka micha szlachecka”	Nowe Iganie ul. Siedlecka 2a 08-110 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie walorów turystycznych polski, w szczególności wschodniego Mazowsza i południowego Podlasia. • inspirowanie i stwarzanie warunków na rzecz rozwoju i promocji istniejącego szlaku kulinarnego "Mazowiecka micha szlachecka" oraz podejmowanie innych działań na rzecz rozwoju turystyki. • ożywianie regionalnych tradycji kulinarnych i upowszechnianie potraw tradycyjnych. • podejmowanie działań proekologicznych i ochrony przyrody. • krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w szczególności zachęcanie do aktywnego wypoczynku, rekreacji i turystyki jako wyraz troski o zdrowie człowieka i sposób odkrywania prawdy o sobie i o świecie. • podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. • kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji. • ochrona i promocja zdrowia. • nauka, edukacja, w tym edukacja pozaszkolna, oświata i wychowanie. • aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz promocja

		<p>zatrudnienia, w szczególności w sektorze turystycznym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób. • aktywizacja kobiet, upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. • działalność charytatywna. • działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. • promocja i organizacja wolontariatu. • rozwijanie aktywności społeczności lokalnych. • działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
Ruch Chodów Klub Piłki Nożnej	Chodów ul. Sokołowska 2 08-119 Siedlce tel. 696 215 275	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
LUKS „Strzałka”	ZOW Strzałka 08-119 Siedlce	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
ULKS „Golsport” w Golicach	ZO Golice 2 08-110 Siedlce tel. 25 644 69 41	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
UKS „SP Iganie” w Iganicach	ZO Iganie 08-103 Siedlce tel. 25 632 33 95	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
UKS „Liwiec” w Pruszyńcu	ZO Pruszyń 08-110 Siedlce tel. 25 631 23 27	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
LUKS „Białki”	ZOW Białki 08-110 Siedlce tel. 25 632 54 16	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
UKS „Karol” w Stoku Lackim	ZO w Stoku Lackim 08-119 Siedlce tel. 25 633 08 55	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie kultury fizycznej i sportu

Gmina Siedlce współpracuje z organizacjami pozarządowymi mającymi siedzibę na terenie gminy jak również z usytuowanymi poza obszarem gminy. Organizacje pozarządowe stanowią wartościowy potencjał, który w istotnym stopniu przyczynia się do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Rozeznanie przez nich problemów lokalnych, skuteczność w działaniu oraz duża wiarygodność powoduje włączenie się nowych obywateli do działania na rzecz własnej społeczności.

Część III. Analiza SWOT

Analiza **SWOT** to jedna z najpopularniejszych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych *informacji o danej sprawie* na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Wybór właściwej drogi rozwoju musi opierać się na rzetelnej analizie oddziaływania różnych czynników na rozwój gminy w obecnej rzeczywistości, oraz w okresie objętym opracowaną strategią rozwoju. Zgromadzenie wszelkich dostępnych i istotnych danych oraz ich analiza połączona z wnioskowaniem stanowi podstawę do wyznaczenia kierunków rozwoju. Analiza dotychczasowych przemian społeczno-gospodarczych przeprowadzona w zaktualizowanej diagnozie stanu istniejącego oraz uwarunkowań rozwoju pozwoli na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych tkwiących w otoczeniu. Mocne i słabe strony to cechy charakteryzujące obecnie formację i odnoszące się do jego wewnętrznego potencjału. Mocne strony to zidentyfikowane atuty i walory szeroko rozumianych zasobów, których wykorzystanie i rozwinięcie wzmacnia potencjał rozwojowy.

Słabe strony to dziedziny, które nie funkcjonują poprawnie i osłabiają jego potencjał rozwojowy.

Przez szanse i zagrożenia rozwoju należy rozumieć różne czynniki, okoliczności, zjawiska i procesy występujące w otoczeniu, które są niezależne od społeczności lokalnej. Szanse sprzyjają rozwojowi i mogą przyspieszyć osiągnięcie wyznaczonych zamierzeń, natomiast zagrożenia mogą opóźnić lub udaremnić osiągnięcie zamierzonych celów.

Wyniki analizy SWOT (słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń).

Położenie geograficzne, powierzchnia, ludność,	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystne położenie z bliską dostępnością do Siedlec, ▪ Drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, ▪ Przebieg linii kolejowej, ▪ Rozwinięta komunikacja podmiejska, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozdrobniona sieć osadnicza, ▪ Starzejące się społeczeństwo gminy, ▪ Brak żłobków, ▪ Konieczność zmiany planu zagospodarowania
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dynamiczny rozwój sąsiadującego miasta, ▪ Migracja mieszkańców miasta do gminy, ▪ Wysokie poczucie bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utrzymywanie tendencji niskiej reprodukcji ludności,
Środowisko przyrodnicze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobry stan lasów gminy, ▪ Dobrej klasy obiekty gastronomiczne, ▪ Sukcesywna wymiana pokryć dachowych z azbestu współfinansowana z funduszy ochrony środowiska, ▪ Umieszczenie na terenie gminy terenów cennych przyrodniczo - np. rezerwat, zabytki przyrody ▪ Wysoki wskaźnik segregacji odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, ▪ Słaba promocja walorów przyrodniczo – krajobrazowych, ▪ Brak zagospodarowanych zbiorników wodnych, ▪ Brak rozwiniętej sieci usług agroturystycznych, ▪ Wysoka energochłonność budynków użyteczności publicznej,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost zainteresowania mieszkańców miasta osiedlaniem się na terenie gminy, ▪ Możliwość rozwoju agroturystyki, turystyki wiejskiej oraz rekreacji (ścieżki rowerowe), ▪ Możliwość pozyskania dotacji unijnych na projekty związane z ochroną środowiska i gospodarkę odpadami, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska świadomość ekologiczna

<ul style="list-style-type: none"> ▪Wzrastające zapotrzebowanie na usługi związane z wypoczynkiem i rozrywką 	
Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪Dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych, ▪Wystarczające parametry istniejącej infrastruktury energetycznej, ▪Wysoki stopień zwodociągowania gminy, ▪Umiarkowany stopień skanalizowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Zły stan techniczny dróg publicznych, ▪Brak sieci gazowniczej w niektórych sołectwach, ▪Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy niedostosowany do aktualnych potrzeb,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪Możliwość pozyskania funduszy unijnych w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, ▪Rozwój szerokopasmowego Internetu, ▪Duże możliwości rozwoju przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Zagrożenia dla pieszych i kierowców, będące wynikiem niskich parametrów technicznych dróg (brak poboczy, chodników, możliwości odwodnienia), ▪Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków pomocowych na infrastrukturę, ▪Duże koszty uzbrojenia terenów pod inwestycje,
Gospodarka	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪Duża ilość podmiotów gospodarczych, ▪Atrakcyjne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i letniskowe. ▪Niskie bezrobocie. ▪Dobrze rozwinięta sfera usług 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Niskie dochody z CIT i podatku rolnego, ▪Brak mechanizmów stymulujących powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, ▪Brak gospodarstw ekologicznych produkujących zdrową żywność, ▪Brak większych zakładów przemysłowych, ▪Brak potencjalnych inwestorów,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪Moda na zdrową żywność i zdrowy tryb życia, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Niski poziom innowacyjności gospodarki, ▪Małe subwencje w stosunku do potrzeb,

<ul style="list-style-type: none"> ▪Wzrost zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, ▪Zbyt na produkty rolne, ▪Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Brak wzrostu dochodów własnych gminy, ▪Słaba perspektywa rozwoju przemysłowego, ▪Szybko rosnące koszty produkcji w rolnictwie, ▪Konkurencja ze strony innych gmin ▪Niejasny i skomplikowany system podatkowy, ▪Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków pomocowych na rozwój przedsiębiorczości, ▪Ubożenie społeczeństwa i niskie dochody osób zamieszkujących obszary wiejskie
---	--

Sfera społeczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪Dobra lokalizacja infrastruktury społecznej (szkoły, świetlice), ▪Sprawnie działające organizacje pozarządowe, ▪Cykliczna organizacja imprez kulturalnych i sportowych (dożynki, festyny, konkursy, zawody, imprezy integracyjne), ▪Wykształcona, dobra kadra w zakresie oświaty i kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Brak dostatecznej ilości przedszkoli i żłobków, oraz zbyt małe szkoły w stosunku do ilości uczniów, ▪Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych, ▪Tylko jedna apteka w gminie, ▪Słaba integracja mieszkańców, ▪Niewykorzystany potencjał świetlic wiejskich jako miejsc spotkań i integracji mieszkańców, ▪Zamiejscowa kadra w oświacie posiadająca mniejszy kontakt ze środowiskiem, ▪Brak lokalnych animatorów kultury,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪Możliwość wykorzystania funduszy UE na rozwój sfery społecznej, ▪Doposażenie placówek kulturalnych, edukacyjno – oświatowych, świetlic szansą 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Niewystarczające środki budżetowe na działalność związaną z kulturą i sportem, ▪Zanik tożsamości narodowej, ▪Wysokie koszty kształcenia,

na większą integrację i świadomość mieszkańców, ▪Usprawnienie współpracy administracji z organizacjami pozarządowymi i promocja inicjatyw oddolnych.	▪Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków pomocowych na rozwój kulturalny, ▪Słabe kultywowanie tradycji subregionu
---	---

Część IV. Kryteria Strategii Rozwoju

1. Misja gminy

Misja jest stwierdzeniem określającym szczególny, wyjątkowy sens i racje bytu organizacji – teraz i w przyszłości. Misja to najwyższy poziom celów organizacji, wyjaśnia ona dlaczego organizacja istnieje i co organizację odróżnia od innych. Generalnie więc misja legitymuje organizację w otoczeniu, daje podstawy do jej identyfikacji, wyjaśnia kwestie: po co (organizacja) istnieje, do czego dąży, czyje i jakie potrzeby zaspokaja. Gmina natomiast istnieje z mocy prawa. Jej podstawowy cel - zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców - jest zdefiniowany w ustawie. Inne cele, jak troska o przedsiębiorczość, edukację, bezpieczeństwo czy środowisko, również są powszechne i oczywiste.

Dla osiągnięcia misji (celu ogólnego) niezbędne jest przeciwdziałanie marginalizacji społeczeństwa przy równoczesnym podnoszeniu konkurencyjności gminy. Dlatego też celem nadrzędnym jest dalsza poprawa warunków życia mieszkańców i zmniejszenie dysproporcji rozwojowych sołectw. Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel gminy, jej „sens życia”.

Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do Gminy, dla której została sformułowana. Misja gminy jest jej deklaracją co do tożsamości wyznaczonego granicami gminy obszaru, wyznawanych przez jej mieszkańców wartości oraz osiągnięcia pożądanego stanu przyszłych poprzez wspólne działanie władz, mieszkańców i instytucji w niej funkcjonującej. Misja jest zapisem osadzonych w przyszłości zamierzeń i aspiracji prowadzących do realizacji wizji gminy.

Misja rozwoju gminy opisuje przyszły pożądaný stan, do osiągnięcia, którego dążyć będzie polityka rozwoju. Misja to syntetyczne określenie działań podejmowanych przez lokalny samorząd, instytucje publiczne i prywatne oraz wszystkich pracowników, zmierzających do osiągnięcia wizji, a tym samym zapewnienia optymalnego rozwoju mieszkańców. Misja gminy z jednej strony jest przesłaniem i obietnicą skierowaną do jej mieszkańców. Dzięki niej cele działalności władz powinny być lepiej zrozumiałe dla wszystkich obywateli. Z drugiej zaś strony definiuje sposób, w jaki chce by gmina była postrzegana przez jej otoczenie. Formułując misję gminy Siedlce opierano się przede wszystkim na wynikach warsztatów z zakresu analizy SWOT oraz głównych potrzebach wynikających z części diagnostycznej dokumentu i wskazanych w przeprowadzonych ankietach.

Analiza dotychczasowego rozwoju oraz ocena uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wskazują na potrzebę sformułowania następującej misji, która kształtuje wizerunek gminy:

„Gmina Siedlce pręźnie rozwijającą się gminą podmiejską sprzyjającą rozwojowi wspólnoty mieszkańców w sferze społecznej i gospodarczej”.

2. Wizja

Wizja rozwoju Gminy stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie najbliższych lat. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy, władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina. Wskazuje ona zasadniczy kierunek działania.

Obraz, określony zapisami poniższej wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Siedlce.

Poprzez wizję rozwoju rozumie się zwykle zakładany, pożądaný stan docelowy Gminy. Wizja jest pewnym wzorcem, do którego Gmina ma się upodobnić, jest zadaniem, które należy zrealizować. Wizja to również określenie, na czym ma polegać sukces realizacji misji Gminy, to obraz możliwego a jednocześnie pożądanego, przyszłego stanu organizacji. Wizja pokazuje obraz realistycznej, wiarygodnej i atrakcyjnej przyszłości organizacji; stan, który pod pewnymi istotnymi względami jest lepszy od tego, jaki istnieje obecnie. Wizja nie jest (nie powinna być) tylko bezwartościowym sloganem. Wizja stanowi niezmiernie istotny element strategii rozwoju lokalnego, leży u jej podstaw i znacząco wpływa na sprawność jej formułowania i wdrażania.

Wizja gminy jest spojrzeniem w jej przyszłość, odzwierciedla oczekiwania i aspiracje jej mieszkańców i władz. Wskazuje miejsce na ścieżce rozwoju, w jakim Gmina Siedlce pragnie i może się znaleźć w perspektywie roku 2026. Dobra wizja pełni funkcję motywacyjną, inspiruje członków organizacji do realizacji ambitnie zakreślonych działań, związanych z osiągnięciem zarysowanych celów. Dla wielu członków społeczności lokalnej, niezaangażowanych bezpośrednio w prace nad strategią, wizja może być jedynym źródłem prezentacji uzgodnień co do przyszłości gminy. Komunikatywność wizji wpływa na poziom integracji wokół niej, więc również na poziom akceptacji całej strategii rozwoju lokalnego.

Zadaniem wizji jest ukierunkowanie strategii. Kreowanie wizji to nadanie kształtu rysującemu się na podstawie wartości, oczekiwań i potrzeb społeczności lokalnej, pożądanemu obrazowi przyszłości. Wizja jako swoista „esencja” wartości stanowi podstawę ustalania celów. Przyszłość organizacji to nie tylko elementy nowe, ale również te wartościowe z przeszłości.

Członkowie społeczności lokalnej identyfikują się z wizją jeśli odpowiada ona ich oczekiwaniom i systemom wartości. Z punktu widzenia większości aktorów rozwoju, kluczowa kategoria sukcesu nie jest sukces obszaru lecz sukces indywidualny; pojedynczy mieszkaniec musi w wizji gminy odnaleźć siebie, zobaczyć korzyści dla siebie, swoich dzieci, które będą efektem realizacji strategii rozwoju lokalnego.

Wypracowana misja rozwoju Gminy poprzez wizję, pokazuje pożądaný obraz Gminy Siedlce w perspektywie 11 lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią. Misja wyraźnie określa charakter Gminy i wskazuje jej atuty. Z wizji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. W dalszej części strategii przedstawiono priorytety, cele i kierunki

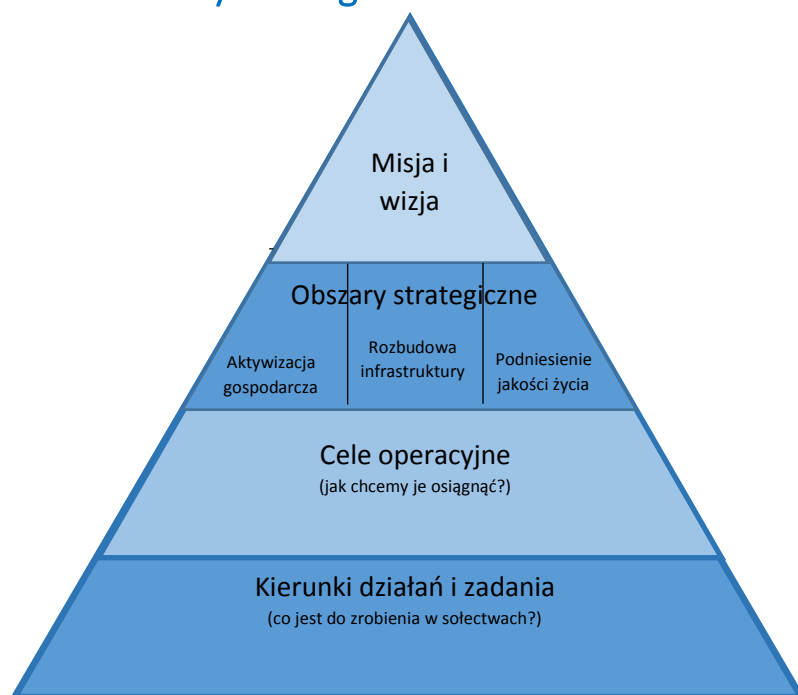
działania dla obszarów życia społeczno – gospodarczego, które zostały uznane za najistotniejsze w rozwoju Gminy (gospodarka, infrastruktura, ochrona środowiska, edukacja, kultura, sport i rekreacja). Wizja rozwoju to określenie pożądanego wizerunku organizacji, jaki chcemy osiągnąć w perspektywie czasowej, na którą opracowywana jest strategia. Wizja to również określenie, na czym ma polegać sukces realizacji misji Gminy.

Przyjmując horyzont czasowy do roku 2026 zdefiniowano wizję rozwoju Gminy Siedlce w sposób następujący:

„Gmina Siedlce w perspektywie strategicznej to gmina:

- stabilna ekonomicznie i dobrze zarządzana,
- będąca terenem atrakcyjnym dla inwestorów i przedsiębiorców,
- z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną,
- ludzi aktywnych, otwartych na wiedzę i nowe umiejętności,
- z ciekawą ofertą edukacyjną dla mieszkańców,
- obszarem rozwoju usług opartych o nowoczesne i ekologiczne technologie,
- miejscem ciekawych imprez kulturalno – rozrywkowych, sportowych i rekreacyjnych”.

3. Obszary strategiczne

Paradygmat Strategii Rozwoju Gminy Siedlce (opracowanie własne)

Planowanie i zarządzanie strategiczne musi być procesem ciągłym, nie tylko w kontekście zarządzania, ale również w procesie planowania. W procesie planowania należy zachować ciągłość poprzez aktualizację uwarunkowań rozwoju, priorytetów rozwoju, wizji przyszłości, celów operacyjnych, a przede wszystkim programowanych zadań i instrumentów ich wdrażania. Wszelkie programy strategiczne nigdy nie będą stanowiły zbioru domkniętego, jak również harmonogram wdrażania nie będzie stały w czasie. Może się bowiem zdarzyć, że pewne projekty będą musiały być opóźnione ze względu chociażby brak środków finansowych na ich realizację.

Obszary strategiczne wyszczególnione w ramach strategii, wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Siedlce i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Wyodrębniono zatem 3 obszary, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się.

Główne obszary wymagające szczególnej aktywności Gminy Siedlce w okresie 2016- 2026 to:

I. Aktywizacja gospodarcza i zapewnienie trwałego rozwoju gminy

Cele operacyjne:

- 1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej gminy.**
- 2. Stworzenie sprzyjających warunków i klimatu dla prowadzenia działalności gospodarczej.**
- 3. Uaktywnienie lokalnej społeczności, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych do podejmowania różnorodnych aktywności w obszarze gospodarczym.**
- 4. Wykorzystanie walorów środowiskowych, krajobrazowych i ekologicznych.**
- 5. Modernizacja lokalnego rolnictwa do wymogów gospodarki rynkowej.**
- 6. Rozwijanie kontaktów gospodarczych z podmiotami zewnętrznymi.**
- 7. Aktywna promocja gminy.**

II. Rozbudowa infrastruktury technicznej i społecznej

Cele operacyjne:

- 1. Poprawa dostępności do sieci wodno-kanalizacyjnej.**
- 2. Budowa dróg i chodników.**
- 3. Rozbudowa szeroko rozumianej infrastruktury komunikacyjnej.**
- 4. Ochrona środowiska naturalnego oraz poprawa bezpieczeństwa ekologicznego.**
- 5. Wykorzystanie ekologii dla rozwoju gminy.**
- 6. Poprawa usług w zakresie opieki nad najmłodszymi dziećmi (na poziomie żłobka i przedszkola).**
- 7. Rozbudowa bazy i poprawa jakości usług edukacyjnych.**

III. Podniesienie jakości życia mieszkańców

Cele operacyjne:

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego.**

2. **Rozwój życia kulturalnego - wzbogacenie oferty kulturalnej i rozrywkowej kierowanej do odbiorcy masowego.**
3. **Polepszenie dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej.**
4. **Zapewnienie efektywnej pomocy społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych.**
5. **Efektywne i partnerskie zarządzanie rozwojem gminy.**
6. **Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej.**
7. **Wspieranie inicjatyw obywatelskich i integracji mieszkańców.**

4. Synteza potrzeb i uwarunkowań rozwojowych

OBSZAR I – Aktywizacja gospodarcza i zapewnienie trwałego rozwoju gminy

CELE OPERACYJNE W I OBSZARZE:

Cel operacyjny nr 1:

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej Gminy.

Kierunki działań. Zadania.

Z.1. Realizowanie właściwej polityki przestrzennej w gminie, opartej o studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedlce, stanowiące w zgodzie z zasadą ładu przestrzennego.

Z.2. Zapewnienie w planie przestrzennego zagospodarowania gminy obszarów

pod budownictwo mieszkaniowe oraz nieuciążliwą produkcję i usługi oraz tereny przemysłowe.

Z.3. Uporządkowanie zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym aktualizacja stosownych dokumentów planistycznych.

Z.4. Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy dotyczącej terenów inwestycyjnych, obiektów, systemu zachęt i preferencji dla potencjalnych

inwestorów zewnętrznych.

Z.5. Spowodowanie w jak najkrótszym czasie pełnego pokrycia gminy aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego.

Z.6. Umożliwienie rozwoju przedsiębiorczości w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego w oparciu o istniejącą i planowaną infrastrukturę.

Z.7. Doskonalenie polityki przestrzennej gminy – opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania.

Cel operacyjny nr 2.

Stworzenie sprzyjających warunków i klimatu dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Z.1. Wspieranie powstawania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie

gminy poprzez ograniczenie barier administracyjnych.

Z.2. Ożywienie gospodarcze gminy poprzez tworzenie systemu zachęt służące

zwiększeniu zainteresowania gminą potencjalnych inwestorów, sprzyjających

rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy.

Z.3. Ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do doradztwa.

Z.4. Stworzenie sprawnego systemu informacji i obsługi inwestora.

Z.5. Współpraca z przedsiębiorcami w ramach możliwości określonych przez przepisy dotyczące partnerstwa publiczno – prywatnego.

Z.6. Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wspierania mikro i małej

przedsiębiorczości.

Z.7. Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form

stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych.

Z.8. Poprawa standardów obsługi inwestorów (utworzenie punktu informacyjnego dla

przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu).

Z.9. Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt

dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Cel operacyjny nr 3.

Uaktywnienie lokalnej społeczności, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe do podejmowania różnorodnych aktywności w obszarze gospodarczym.

Z.1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitoringu i analizy lokalnego

rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych.

Z.2. Rozwój systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych oraz

wymagających zmiany kwalifikacji.

Z.3. Wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym dotyczących

zakładania i prowadzenia własnego biznesu.

Z.4. Rozwój oferty w zakresie usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji na

różnych etapach życia – w powiązaniu z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Z.5. Promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła (rozwój cechów).

Z.6. Kształcenie cech przedsiębiorczych wśród młodzieży, współpraca szkół z sektorem gospodarczym.

Cel operacyjny nr 4.

Wykorzystanie walorów środowiskowych, krajobrazowych i ekologicznych.

Z.1. Wzrost spójności komunikacyjnej w obrębie gminy oraz usprawnienie połączeń z aglomeracją miasta Siedlce.

Z.1. Przeprowadzenie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w obszarze gminy.

Z.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w zakresie obsługi ruchu turystycznego.

Z.3. Wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

Z.4. Rozszerzenie oferty usług turystycznych i rekreacyjnych.

Z.5. Dywersyfikacja działalności gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej poprzez wspieranie rozwoju turystyki, w tym agroturystyki i ekoturystyki.

Cel operacyjny nr 5.

Modernizacja lokalnego rolnictwa do wymogów gospodarki rynkowej.

Z.1. Wspieranie przedsiębiorców i właścicieli gospodarstw rolnych w pozyskiwaniu partnerów

zewnętrznych, w tym zagranicznych oraz prowadzenie marketingu lokalnych produktów i producentów.

Z.2. Wzmacnianie otoczenia instytucjonalnego sektora rolnego poprzez rozwój systemu

informacji rynkowych, specjalistycznego doradztwa oraz szkoleń.

Z.3. Wspieranie dywersyfikowania działalności gospodarstw rolnych w kierunku działalności

pozarolniczej poprzez wspieranie rozwoju turystyki, w tym agroturystyki i ekoturystyki.

Z.4. Poprawianie efektywności działalności gospodarstw rolnych poprzez wspieranie modernizacji sprzętu i budynków, poprawy struktury agrarnej, poprawy jakości produkcji

oraz zróżnicowania kierunków produkcji rolnej (biopaliwa, energia odnawialna itp.).

Z.5. Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego

rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywnościowych.

Z.6. Inicjowanie powstawania, wspieranie i promocja różnorodnych organizacji zrzeszających rolników.

Z.7. Wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz produkujących zdrową żywność.

Z.8. Pomoc w organizacji miejsc sprzedaży produktów lokalnych.

Z.9. Wspieranie rolników w zdobywaniu specjalistycznej wiedzy na temat nowoczesnych metod prowadzenia produkcji rolniczej i wymagań obowiązujących w Unii Europejskiej.

Cel operacyjny nr 6.

Rozwijanie kontaktów gospodarczych z podmiotami zewnętrznymi.

Z.1. Współpraca z samorządem miasta Siedlce, sąsiednimi gminami, samorządem powiatowym i

wojewódzkim dotycząca współfinansowania wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Z.2. Nawiązywanie przez gminę współpracy z partnerami zewnętrznymi, w tym z zagranicy.

Z.3. Uczestniczenie gminy w stowarzyszeniach, związkach i partnerstwach, których celem jest rozwój społeczny i gospodarczy gminy (np. LGD).

Z.4. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na sfinansowanie zadań inwestycyjnych.

Z.5. Wsparcie dla rozwoju nowoczesnych i oszczędnych technologii.

Z.6. Zachęcanie do tworzenia rolniczych zrzeszeń gospodarczych i grup producenckich.

Z.7. Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi.

Z.8. Współpraca z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego

dziedzictwa kulturowego gminy (włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, m.in.

współpraca w zakresie organizacji różnorodnych imprez).

Cel operacyjny 7.

Aktywna promocja gminy.

Z.1. Upowszechnianie walorów gospodarczych, osiedleńczych i turystycznych gminy na stronie internetowej gminy.

Z. 2. Promowanie możliwości tworzenia w gminie nowych miejsc pracy, w tym zachęcanie absolwentów różnych szkół do tworzenia nowych firm.

Z.3. Stworzenie systemu zachęt, ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, które sprzyjać będą wzrostowi zainteresowania gminą przez inwestorów spoza gminy jak i lokalnych przedsiębiorców.

Z.4. Dążenie do zmniejszenia poziomu bezrobocia i ograniczenie emigracji zarobkowej młodzieży poprzez tworzenie zachęt do podejmowania działalności gospodarczej na terenie gminy.

Z.5. Wsparcie promocji przedsiębiorczości poprzez samozatrudnienie.

Z.6. Promocja i marketing gminy poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów informacyjnych na różnych portalach.

OBSZAR II Rozbudowa infrastruktury technicznej i społecznej.

CELE OPERACYJNE W II OBSZARZE:

Cel operacyjny nr 1.

Poprawa dostępności do sieci wodno-kanalizacyjnej

Kierunki działań. Zadania.

- Z.1. Budowa i rozbudowa nowych sieci wodociągowych.
- Z.2. Rozbudowa ujęć wody i poprawa jakości wody.
- Z.3. Budowa i rozbudowa nowych sieci kanalizacji sanitarnych.
- Z.4. Budowa kanałów przyłączeniowych dla nowych odbiorców.
- Z.5. Realizacja programów obejmujących budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Z.6. Wspieranie inicjatyw mieszkańców budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie skanalizowanych.
- Z.7. Rozdzielenie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Cel operacyjny nr 2.

Budowa dróg i chodników.

- Z.1. Planowanie sieci dróg gminnych i lokalnych, w tym budowa chodników i zjazdów do posesji.
- Z.2. Współpraca z samorządem powiatowym i wojewódzkim dotycząca współfinansowania budowy dróg powiatowych i wojewódzkich.
- Z.3. Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.
- Z.4. Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych oraz dla turystyki pieszej.
- Z.5. Budowa nowych i modernizacja istniejących szlaków komunikacyjnych na terenie gminy (drogi gminne i powiatowe).
- Z.6. Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych do parametrów normatywnych.;
- Z.7. Budowa dróg dojazdowych do pól.
- Z.8. Budowa i przebudowa chodników oraz poboczy, miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej (przejścia dla pieszych, wiaty przystankowe, zatoczki autobusowe).
- Z.9. Opracowanie koncepcji rozwoju systemu tras rowerowych na terenie gminy – we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Cel operacyjny nr 3.

Rozbudowa szeroko rozumianej infrastruktury komunikacyjnej.

- Z.1. Rozbudowa sieci gazowniczej.
- Z.2. Modernizacja i rozbudowa sieci teleinformatycznej.
- Z.3. Tworzenie warunków dla rozwoju centrów logistycznych i magazynowych.
- Z.4. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach publicznych gminy.
- Z.5. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Z.6. Współpraca z MPK Siedlce w zakresie dostosowania rozkładu jazdy komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców.

Cel operacyjny nr 4.

Ochrona środowiska naturalnego oraz poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

- Z.1. Systematyczne usuwanie azbestu z dachów.
- Z.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wprowadzenie i egzekwowanie racjonalnej gospodarki odpadami i selektywnej zbiórki odpadów.
- Z.3. Wspieranie działań służących obniżaniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery przez gospodarstwa domowe i podmioty gospodarcze oraz zmniejszenie oddziaływania zanieczyszczeń komunikacyjnych.
- Z.4. Rekultywacja terenów zdegradowanych.
- Z.5. Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling).
- Z.6. Rozwijanie i unowocześnienie zintegrowanej gospodarki odpadami poprzez wsparcie systemów segregacji, recyklingu i utylizacji odpadów, zaostrzenie kontroli składowania i zagospodarowania odpadów, i zabezpieczenie odpadów niebezpiecznych.
- Z. 7. Rozwój systemu przeciwpowodziowej retencji wodnej.
- Z.8. Likwidacja azbestu i zabezpieczenie odpadów niebezpiecznych.
- Z.9. Współpraca z ZUO w zakresie promocji ekologicznej.

Cel operacyjny nr 5.

Wykorzystanie ekologii dla rozwoju gminy.

- Z.1. Większe wykorzystanie energii odnawialnej.
- Z.2. Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne.
- Z.3. Promowanie odnawialnych źródeł energii (biogaz, baterie słoneczne, farmy wiatrowe, uprawa roślin energetycznych) jako źródła dochodów dla gospodarstw rolnych.
- Z.4. Wymiana sieci ciepłowniczych przynoszących straty ciepła.
- Z.5. Budowa nowych systemów ciepłowniczych.
- Z.6. Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne).
- Z.7. Przygotowanie i udostępnienie terenów leśnych dla celów turystycznych i rekreacyjnych.
- Z.8. Wspieranie gospodarki leśnej poprzez kształtowanie lasu ekologicznego, wielofunkcyjnego, zapewniającego korzystne oddziaływanie lasu na środowisko oraz zalesianie.
- Z.9. Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii.
- Z.10. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego.

Cel operacyjny nr 6.

Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie opieki nad najmłodszymi dziećmi (na poziomie żłobka i przedszkola).

- Z.1. Utworzenie nowych placówek wychowania przedszkolnego w celu zapewnienia pełnej dostępności edukacji przedszkolnej dla wszystkich zainteresowanych.
- Z.2. Stworzenie dobrych warunków i systemu wsparcia dla prywatnych podmiotów do tworzeni żłobków na terenie gminy
- Z.3. Rozbudowa i modernizacja zewnętrznych placów zabaw i wyposażenie ich w bezpieczne urządzenia

Cel operacyjny nr 7.

Rozbudowa bazy i poprawa jakości usług edukacyjnych.

- Z.1. Wprowadzenie efektywnego systemu zarządzania placówkami edukacyjnymi na terenie gminy.
- Z.2. Rozbudowa placówek oświatowych o nowe pomieszczenia do nauki, świetlice szkolne, pomieszczenia biblioteczne, bloki kuchenne.
- Z.3. Modernizacja budynków oświatowych - wykorzystanie źródeł energii odnawialnej.
- Z.4. Budowa lekkoatletycznej infrastruktury sportowej przy szkołach.
- Z.5. Dopuszanie placówek edukacyjnych w nowoczesne pomoce dydaktyczne.
- Z.6. Zapewnienie nowoczesnej oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.
- Z.7. Racjonalizacja systemu dowozu dzieci i młodzieży do szkół.
- Z.8. Poprawa bezpieczeństwa w szkołach poprzez prewencyjny system monitoringu.
- Z.9. Wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów.
- Z.10. Podnoszenie efektywności kształcenia poprzez podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej oraz doskonalenie metod nauczania.
- Z.11. Promowanie idei kształcenia ustawicznego.
- Z.12. Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, w tym m.in. kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości poprzez wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych.
- Z.13. Promowanie programów autorskich, własnych oraz innowacji w systemie kształcenia.

OBSZAR III – Podniesienie jakości życia mieszkańców

CELE OPERACYJNE W III OBSZARZE:

Cel operacyjny nr 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego.

Kierunki działań. Zadania.

- Z.1. Wsparcie dla OSP i dla działalności Policji.

- Z.2. Dopuszczenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt.
- Z.3. Organizacja szkoleń i kursów z zakresu bezpieczeństwa obywateli.
- Z.4. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa.
- Z.5. Rozszerzanie monitoringu w miejscach publicznych.
- Z.6. Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic i zakupu samochodów.
- Z.7. Powszechna edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na drodze, unikania zagrożeń i udzielania pierwszej pomocy.

Cel operacyjny nr 2.

Rozwój życia kulturalnego - wzbogacenie oferty kulturalnej i rozrywkowej kierowanej do odbiorcy masowego.

- Z.1. Powołanie Gminnej Rady Kultury.
- Z.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich. Wyposażenie placówek kultury w niezbędne urządzenia i przedmioty.
- Z.3. Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, rewaloryzacja i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji.
- Z.4. Wspieranie i promocja organizacji zrzeszających twórców ludowych, w tym zespołów folklorystycznych, a także kół gospodyń wiejskich.
- Z.5. Skuteczny i profesjonalny system promocji walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy oraz wsparcie promocyjne lokalnej oferty czasu wolnego, w szczególności wydarzeń kulturalnych, w tym folklorystycznych i twórczych.
- Z.6. Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy.
- Z.7. Organizowanie imprez integrujących mieszkańców. Utworzenie centrów informacji o kulturze w każdym sołectwie w oparciu o bazę świetlic wiejskich.
- Z.8. Organizowanie spotkań, konkursów, przeglądów i koncertów z udziałem lokalnych twórców.
- Z.9. Rozbudowa i modernizacja obiektów kultury. Poprawa jakości bazy bibliotecznej oraz promocja czytelnictwa.
- Z.10. Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej.

Cel operacyjny nr 3.

Polepszenie dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej.

- Z.1. Inicjowanie i wspieranie projektów służących poprawie ochrony zdrowia.
- Z.2. Poprawa bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w SPZOZ w Pruszyńcu i placówek niepublicznych.

Z.3. Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia.

Z.4. Organizowanie i wspieranie akcji informacyjno-uświadamiających oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy.

Z.5. Zapewnienia cyklicznych badań profilaktycznych w szkołach przez lekarzy specjalistów.

Cel operacyjny nr 4.

Zapewnienie efektywnej pomocy społecznej i ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych.

Z.1. Tworzenie sprzyjających warunków dla rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczej, wychowawczej i społecznej oraz przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinie.

Z.2. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz łagodzenie ich skutków poprzez aktywizację zawodową, zabezpieczenie socjalne oraz zapewnianie schronienia.

Z.3. Prowadzenie polityki wspierającej rozwój mieszkalnictwa socjalnego.

Z.4. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez instrumenty ekonomii społecznej.

Z.5. Stworzenie możliwości rozwoju i poprawy jakości życia osób starszych, usprawnianie ich oraz zapewnienie im właściwej opieki .

Z.6. Wsparcie oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, dostosowanie architektoniczne obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Z.7. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez działalność punktu konsultacyjnego.

Z.8. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień szczególnie wśród dzieci i młodzieży z wykorzystaniem programów profilaktycznych.

Z.9. Doskonalenie systemu pomocy społecznej poprzez wzmocnienie kadrowe w zakresie

Specjalistycznego poradnictwa, rozwój środowiskowych form wsparcia i samopomocy.

Cel operacyjny nr 5.

Efektywne i partnerskie zarządzanie rozwojem gminy.

Z.1. Wdrożenie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego.

Z.2. Rozwój gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego.

Z.3. Doskonalenie kadr samorządowych (wzmocnienie potencjału administracji).

**Z.4. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych,
przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej).**

Z.5. Rozwój usług elektronicznych e-administracja.

**Z.6. Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy i
poszczególnych sołectw.**

**Z.7. Usprawnienie systemu informacji wewnątrzgminnej (pomiędzy urzędem gminy i radnymi
oraz poszczególnymi sołectwami).**

**Z.8. Budowa i promocja marki gminy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji oferty
inwestycyjnej, walorów środowiskowych i produktów lokalnych.**

Cel operacyjny nr 6.

Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej.

**Z.1. Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej – modernizacja i budowa boisk wielofunkcyjnych,
placów zabaw, ścieżek rowerowych.**

**Z.2. Wspieranie stowarzyszeń sportowych i innych podmiotów działających na terenie gminy
w zakresie rozwoju kultury fizycznej.**

Z.3. Wspomaganie tworzenia i działania uczniowskich klubów sportowych.

Z.4. Organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych integrujących mieszkańców.

**Z.5. Promowanie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, rekreacji i aktywnego
wypoczynku we wszystkich grupach społecznych i wiekowych.**

**Z.6. Informowanie o ofercie kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz zapewnianie jej
dostępności i różnorodności.**

Z.7. Zachęcanie do korzystania z dostępnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

**Z.8. Wsparcie sportowych inicjatyw lokalnych, w tym organizowanie festynów, mitingów,
meczów i biegów.**

Cel operacyjny nr 7.

Wspieranie inicjatyw obywatelskich i integracji mieszkańców.

**Z.1. Rozwój samorządności i społeczeństwa obywatelskiego poprzez współpracę samorządów
i organizacji pozarządowych w kraju i za granicą.**

**Z.1. Organizowanie spotkań i festynów rodzinnych promujących życie rodzinne i tożsamość
lokalną.**

**Z.2. Stymulowanie powstawania organizacji pozarządowych oraz zwiększenie potencjału już
istniejących poprzez wspieranie ich w ramach różnych form aktywności.**

Z.3. Kształtowanie aktywności oraz rozwój różnych form społeczeństwa obywatelskiego

poprzez edukację i promowanie korzystnych postaw społecznych, w tym: innowacyjnych, proekologicznych, wolontariatu itp.

Z.4. Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej, integracja społeczności gminnej.

Z.5. Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

Z.6. Utrzymanie i rozwój infrastruktury sołectkiej aktywizującej mieszkańców oraz doskonalenie procedur konsultacji społecznych.

Z.7. Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych – doskonalenie umiejętności

aplikowania po środki zewnętrzne, nawiązywanie współpracy międzysektorowej.

Z.8. Opracowanie i wdrożenie planów odnowy miejscowości i programu dotyczącego poprawy estetyki.

5. Źródła finansowania, programy operacyjne

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii Rozwoju wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu Gminy Siedlce, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowych i międzynarodowych programów związanych z nową perspektywą finansową funduszy europejskich

a następnie bardzo skuteczne aplikowanie o wsparcie. Środki te powinny być wykorzystywane w jeszcze większym niż do tej pory stopniu, bowiem ich dostępność w przyszłości będzie prawdopodobnie znacznie mniejsza lub nie będzie ich wcale. Dlatego pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji rozwojowych nie może ograniczać się do aplikowania o środki pochodzące z programów Unii Europejskiej, ale musi uwzględniać też angażowanie kapitału lokalnego, czy optymalizację dotychczasowych zobowiązań (zadłużenia) i racjonalne gospodarowanie własnym majątkiem.

Strategia Rozwoju Gminy Siedlce realizowana będzie w kontekście założeń nakreślonych dla całego województwa mazowieckiego i kraju. Dlatego jego spójność z dokumentami strategicznymi dla tych obszarów jest nie tylko naturalna, ale wręcz konieczna. Perspektywa czasowa aktualnego dokumentu nie przypadkowo jest całkowicie zbieżna z nową perspektywą finansową funduszy europejskich. Dlatego niezwykle ważne jest racjonalne wykorzystanie środków finansowych możliwych do pozyskania w ramach unijnej polityki rozwoju. Tym bardziej, iż prawdopodobnie będzie to ostatni okres korzystania z tak znaczących funduszy z tego źródła. Zbudowanie przy ich wykorzystaniu trwałych podstaw rozwoju gospodarczego i społecznego będzie miało kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju gminy.

Najistotniejszymi źródłami współfinansowania Strategii Rozwoju w zakresie zadań inwestycyjnych i „projektów miękkich” będą: Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Baczna uwagę należy zwracać też na możliwość wsparcia finansowego wynikającą z

realizacji licznych programów sektorowych wdrażanych przez poszczególne ministerstwa np. w obszarze kultury, edukacji, infrastruktury i ochrony środowiska.

Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju lokalnego powinny być wykorzystane środki wewnętrzne gminy i województwa. Do środków wewnętrznych można zaliczyć:

- Budżety jednostek samorządu terytorialnego (środki własne gminy);
- Środki innych jednostek publicznych zlokalizowanych na terenie gminy;
- Środki prywatne (przedsiębiorstwa, rolnicy).

Oprócz środków wewnętrznych gminy, do realizacji Strategii mogą być wykorzystywane środki zewnętrzne, takie jak: środki budżetu państwa (kierowane w ramach polityki regionalnej państwa);

- Budżety jednostek samorządu terytorialnego (powiatu, województwa w przypadku realizowania

wspólnych inicjatyw);

- Budżet państwa (budżet wojewody, środki ministrów skierowane na realizację programów

resortowych, np. Programy Operacyjne Ministra Kultury);

- Budżety funduszy celowych (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska);

- Środki UE w ramach prowadzonych przez nią polityk (szczególnie polityki spójności,

Wspólnej

Polityki

Rolnej, Programów Ramowych w zakresie Rozwoju Technologicznego); oraz środki

w ramach

podpisanych przez Zarząd Województwa Mazowieckiego umów dwustronnych);

- Kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

6. System wdrażania i monitorowania

Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym. Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii Rozwoju będą konsekwentnie realizowane, muszą być zapewnione warunki organizacyjne

i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji. Każde wykonanie zadania zawsze wymaga właściwej kontroli. Ponieważ Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem własnym samorządu, dlatego informacje o stopniu jej realizacji powinny przede wszystkim stanowić materiał do analiz dla pracowników Urzędu Gminy i Radnych Rady Gminy. Informacja o poczynionych postępach, lub ewentualnych brakach w tym zakresie, pozwoli na efektywniejsze planowanie bieżących działań i egzekwowanie osiągniętych rezultatów. Wdrażanie Strategii będzie rozpoczęte natychmiast po uchwaleniu przez Radę Gminy w Siedlcach. Podczas planowania Strategii nie da się przewidzieć wszystkich okoliczności sprzyjających oraz przeszkód (finansowych, organizacyjnych i formalnych) danego celu operacyjnego, które mogą utrudnić lub uniemożliwić prawidłowe jego wdrażanie. Dlatego wszystkie zadania traktuje się jako pomysły, które mogą podlegać modyfikacji oraz zmianom uzależnionym od nowych czynników zewnętrznych.

Bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii powinien należeć do Wójta Gminy Siedlce. Jako organ władzy wykonawczej podstawowego szczebla samorządowego

odpowiada on za kreowanie programu rozwoju, realizację polityki gminy oraz monitorowanie jej wyników. Do wypełnienia tych zadań powinny zostać zaangażowane wszystkie wydziały UG, w szczególności działające w ramach struktur organizacyjnych Urzędu Gminnego i gminnych jednostek organizacyjnych.

Organem nadzorującym realizację Strategii będzie Rada Gminy. Odpowiedzialny za wykonanie ujętych w nim założeń Wójt Gminy, będzie przedkładał Radzie Gminy na jej wniosek sprawozdania z realizacji założonych celów z rozbiciem na zadania. Poza funkcją nadzorczą, kompetencją Rady Gminy będzie uchwalanie zmian w zapisach Strategii.

Wójt Gminy będzie realizował zapisy Strategii poprzez:

- nadzór nad realizacją działań w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski poszczególnych wydziałów UG odpowiedzialnych za monitorowanie wdrażania Strategii,
- podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji zadania, a w szczególności uwzględnianie zadań w projektach budżetów Gminy na kolejne lata i w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF) oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, funduszy ochrony środowiska, kredytów bankowych,
- nawiązywanie współpracy z partnerami w realizacji działań, wymagających zaangażowania innych podmiotów, m.in.: organów samorządowych innych gmin lub powiatu, samorządu województwa, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.

Wójt Gminy we współpracy z wydziałami UG będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów Strategii. Podstawą ewentualnych zmian będą wnioski podmiotów realizujących poszczególne zadania. Propozycje weryfikacji Strategii przedstawiane będą Radzie Gminy, zgodnie z procedurami wprowadzania zmian do uchwał. Stały monitoring powinien polegać na systematycznym gromadzeniu i przetwarzaniu danych i informacji dotyczących rozwoju Gminy, ciągłej obserwacji zachodzących ilościowych oraz jakościowych zmian. Monitoring umożliwi modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu Gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju. Cały proces monitoringu ma na celu zapewnienie efektywności wydatkowania środków na realizację Strategii. Umożliwi również wczesne wykrywanie ewentualnych błędów i reagowanie na nie, a także dostosowanie zapisów Strategii do zmieniających się uwarunkowań.

7. Finalne wskaźniki osiągnięć Strategii Rozwoju

Proces monitorowania obejmuje zbieranie danych ukazujących tempo oraz jakość wdrażania programów. Dla potrzeb Strategii Rozwoju Gminy Siedlce opracowano także listę wskaźników służących ocenie procesu jej wdrażania. Odnoszą się one do poszczególnych celów strategicznych wyznaczonych w ramach wszystkich trzech kluczowych obszarów. Umieszczono je w zestawieniu tabelarycznym wskazując jednocześnie minimalną częstotliwość z jaką powinny być mierzone i analizowane. Poziom wskaźników oraz korzystne lub niekorzystne tendencje zmian ich wartości będą bezpośrednim lub pośrednim skutkiem realizacji programu. Tabela zawiera również wykaz

źródeł informacji, z których można pozyskiwać dane niezbędne do ustalenia aktualnej wartości wskaźników.

Wskaźniki zostały dobrane w sposób umożliwiający jednoznaczną i obiektywną ocenę poziomu ich osiągnięcia. Nie wyznaczono dla nich wartości docelowej. Punktem odniesienia będzie więc wartość bazowa, a postęp we wdrażaniu Strategii będzie mierzony postępowaniem w stosunku do stanu pierwotnego. Pierwszy pomiar i identyfikacja poziomu bazowego, powinna objąć okres bezpośrednio poprzedzający wdrażanie dokumentu, a więc koniec roku 2016. Uzyskany w oparciu o analizę wytypowanych wskaźników obraz można każdorazowo poddać weryfikacji pod kątem odbioru społecznego lub w drodze analizy opinii zebranych wśród właściwych kompetencyjnie wydziałów Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych.

Monitoringowe funkcje realizowane będą także przez Radę Gminy. Zakłada się, że raz w roku (po zebraniu danych w zakresie stopnia osiągnięcia wskaźników monitoringu) Wójt lub wyznaczona przez niego osoba przygotowuje raport w sprawie postępów we wdrażaniu Strategii. Dokument ten będzie przedmiotem dyskusji na komisjach Rady Gminy. Na bieżąco prowadzona będzie zatem weryfikacja ustaleń Strategii, a w razie potrzeby także ich aktualizacja. Do oceny kierunków działania przyjęto wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki mogą być na bieżąco aktualizowane, w zależności od wymogów aktualnych dokumentów programowych. Podstawą oceny Strategii Rozwoju będą zestawy mierników przy każdym z zadań zawartych w strategii. Zestaw mierników pozwala na zweryfikowanie czy dane zadanie zostało wykonane w założonym terminie. Osiągnięcie w założonym terminie przyjętych mierników oznaczać będzie osiągnięcie wyznaczonych zadań, a te z kolei oznaczać będą osiągnięcie przyjętych działań i celów.

Zestaw wskaźników dla obszaru I: Aktywizacja gospodarcza gminy i zapewnienie trwałego rozwoju gminy

- Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON (sztuk);
- Liczba inwestycji na terenie gminy z udziałem kapitału zagranicznego (sztuk);
- Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg PKD (osoby);
- Liczba instytucji otoczenia biznesu działających na terenie gminy (sztuk);
- Liczba inicjatyw zrealizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (sztuk);
- Liczba zorganizowanych szkoleń dla rolników i przedsiębiorców (sztuk);
- Liczba powstałych gospodarstw rolnych na terenie gminy (sztuk);
- Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności (sztuk);
- Liczba akcji promocyjnych – sztuk,
- Liczba opracowanych miejscowych planów zagospodarowania – sztuk,
- Liczba nowo utworzonych podmiotów gospodarczych – sztuk,
- Liczba imprez targowych – sztuk,
- Liczba osób biorących udział w targach (osoby);
- Powierzchnia obszaru objętego miejscowym planem (km²,ha)
- Liczba nowo utworzonych miejsc pracy(osoby);
- Liczba inwestycji zewnętrznych na terenie gminy (sztuk);
- Liczba partnerów zagranicznych współpracujących z gminą (sztuk);
- Liczba stowarzyszeń lub partnerstw, których gmina jest członkiem (sztuk);
- Liczba inicjatyw promocyjnych i marketingowych (sztuk);
- Spadek bezrobocia (%)

- Liczba podmiotów gospodarczych i gospodarstw rolnych działających w branży turystycznej (sztuk);
- Liczba gospodarstw agroturystycznych (sztuk);
- Liczba gospodarstw rolnych prowadzących produkcję ekologiczną lub inną specjalistyczną (sztuk);
- Liczba turystów odwiedzających gminę w ciągu roku (osoby/rok);

Zestaw wskaźników dla obszaru II: Rozwój Infrastruktury technicznej i społecznej

- Długość wybudowanej sieci wodociągowej – km,
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km);
- Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km);
- Liczba gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (sztuki);
- Ludność korzystająca z kanalizacji w % ludności ogółem (%);
- Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci wodociągowej,
- Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej,
- Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy (sztuki);
- Powierzchnia terenów zmeliorowanych (ha);
- Długość nowo wybudowanych dróg gminnych (km);
- Długość zmodernizowanych dróg gminnych (km);
- Długość nowo wybudowanych chodników (km);
- Długość dróg z nowo wybudowanym oświetleniem ulicznym (km);
- Udział dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej w % dróg gminnych ogółem (%);
- Długość wybudowanych/ rozbudowanych/ przebudowanych ścieżek rowerowych – km,
- Liczba wybudowanych miejsc do parkowania – sztuk,
- Długość oznakowanych szlaków i ścieżek – km,
- Długość przebudowanych dróg gminnych – km,
- Liczba osób korzystających z wybudowanych/ rozbudowanych/ przebudowanych ścieżek rowerowych,
- Liczba osób korzystających z infrastruktury drogowej,
- Liczba osób korzystających z oznakowanych szlaków i ścieżek,
- Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych obiektów szkolnych (sztuki);
- Liczba usuniętego azbestu (m², tony),
- Liczba zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych,
- Oszczędność czasu na drogach zmodernizowanych w przewozach pasażerskich,
- Liczba obiektów objętych termomodernizacją – sztuki,
- Liczba obiektów z których usunięto azbest – sztuk,
- Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych obiektów kultury (sztuki);
- Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych

- i rekreacyjnych (sztuki);
- Liczba wybudowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych – sztuki,
- Liczba przebudowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych – sztuki,
- Liczba obiektów przeznaczonych na cele kulturalne – sztuk,
- Liczba nowych obiektów przedszkolnych – sztuka,
- Liczba osób korzystających z przedszkola,
- Liczba uczniów korzystających z zajęć pozalekcyjnych,
- Liczba osób korzystających z obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- Liczba osób korzystających z obiektów przeznaczonych na cele kulturalne,
- Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów użyteczności publicznej,
- Liczba uczniów objętych akcją dożywiania
- Liczba uczniów objętych programami dydaktycznymi dotyczącymi nabywania umiejętności kluczowych (osoby);
- Liczba przeprowadzonych godzin zajęć pozalekcyjnych (h/rok);
- Liczba zakupionego sprzętu dydaktycznego i pomocy dydaktycznych (sztuki);
- Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe (osoby);
- Liczba osób objętych kształceniem ustawicznym (osoby)
- Liczba zakupionego sprzętu komputerowego z oprogramowaniem – sztuk,
- Liczba rodzajów zajęć pozalekcyjnych – sztuki,

Zestaw wskaźników dla obszaru III: Podniesienie jakości życia mieszkańców

- Liczba zrealizowanych inicjatyw dla poprawy bezpieczeństwa (sztuk)
- Liczba samochodów i sprzętu zakupionego dla OSP (sztuk)
- Liczba zorganizowanych dożynek – sztuk,
- Liczba osób biorących udział w dożynkach,
- Liczba opracowanych i wdrożonych programów dotyczących poprawy estetyki gminy (sztuki);
- Liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych (sztuki);
- Liczba zrealizowanych na terenie gminy inicjatyw społecznych (sztuki).
- Liczba zrealizowanych inicjatyw i imprez kulturalnych (sztuki);
- Liczba opracowanych i wdrożonych ofert kulturalnych (sztuki);
- Wskaźnik czytelnictwa (woluminy/osób/rok);
- Liczba publikacji promocyjnych (sztuki);
- Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych (sztuki);
- Liczba akcji promocji zdrowia mieszkańców gminy (%);
- Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji (sztuki);
- Liczba zorganizowanych akcji dożywiania – sztuk
- Liczba stworzonych systemów elektronicznego obiegu dokumentów – sztuka,
- Liczba osób korzystających z usług on-line,
- Liczba osób korzystających z elektronicznego obiegu dokumentów,
- Liczba przeszkolonych pracowników samorządowych
- Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów (sztuki);
- Liczba likwidacji „dzikich” wysypisk śmieci (sztuki);
- Liczba opracowanych i zrealizowanych programów proekologicznych (sztuki);

- Powierzchnia przygotowanych i udostępnionych terenów leśnych do celów turystycznych i rekreacyjnych (ha);
- Liczba punktów informacji turystycznej na terenie gminy (sztuki);
- Liczba wybudowanych elementów infrastruktury turystycznej (sztuki);
- Liczba przedsięwzięć i inicjatyw służących podniesieniu atrakcyjności turystycznej gminy (sztuki).
- Liczba wdrożonych inicjatyw dotyczących pomocy społecznej, w tym realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (sztuki);
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (osoby);
- Liczba osób niepełnosprawnych na terenie gminy (osoby);
- Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych obiektów pomocy społecznej (sztuki);
- Liczba zorganizowanych szkoleń - sztuk,
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych – sztuki,
- Liczba uczestników szkoleń i akcji promocyjnych,
- Liczba zorganizowanych imprez sportowych
- Liczba odbytych festynów rodzinnych,
- Liczba powstałych klubów sportowych,
- Liczba uczestników szkoleń

8. Cele i zadania priorytetowe (w sołectwach)

Tabela 44. Potrzeby inwestycyjne w poszczególnych sołectwach(2016-2026)

Lp	Nazwa planowanego projektu
REKOMENDACJE POTRZEBNYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH	
Nowe Opole i Opole Świerczyna	
1.	Budowa kanalizacji: ul. Słoneczna, ul. Spokojna, Ostrówek, ul. Spacerowa, ul. Brzozowa, ul. Jagodowa, ul. Północna, ul. Kwiatowa, ul. Lipowa do cmentarza oraz na drodze równoległej do ul. Pięknej.
2.	Budowa wodociągu: ul. Kwiatowa oraz ul. Słoneczna.
3.	Stabilizacje dróg : ul. Kwiatowa, ul. Jagodowa, ul. Północna oraz na drodze równoległej do ul. Pięknej za zabudowaniami od strony południowej.
4.	Budowa oświetlenia : ul. Klonowa; ul. Spokojna; ul. Cicha; ul. Spacerowa; ul. Brzozowa; ul. Kwiatowa; ul. Górna; ul. Północna; ul. Wrzosowa, przedłużenie ul. Pięknej do Opola Świerczyny, ul. Lipowej od ul. Słonecznej do cmentarza, ul. Słoneczna do ul. Pięknej, ul. Jagodowa, ul. Północna, ul. Sportowa, ul. Cicha oraz na drodze równoległej do ul. Pięknej.
5.	Budowa chodników: dokończenie ul. Pięknej strona lewa od Lipowej do Cichej po stronie lewej, ul. Okrężna, ul. Spacerowa, ul. Seminaryjna, ul. Spokojna, ul. Cicha oraz dokończenie chodnika po lewej stronie od ul. Lipowej do cmentarza.

6.	Asfaltowanie: Położenie nawierzchni od skrzyżowania ul. Spacerowej do Opola Świerczyny, ul. Spacerowa, ul. Kwiatowa, ul. Jagodowa, ul. Okrężna, ul. Słoneczna, ul. Północna, ul. Spokojna, ul. Górna, ul. Warszawska bruk koło wiaduktu, ul. Graniczna, ul. Sportowa do torów kolejowych.
7.	Budowa gazociągu: ul. Spokojna, ul. Spacerowa, ul. Brzozowa, ul. Północna, ul. Jagodowa oraz ul. Kwiatowa.
8.	Wytyczenie geodezyjne ul. Kwiatowej wraz z przekazaniem przez właścicieli działek zajętych pod tę ulicę oraz wytyczenie drogi równoległej do ul. Pięknej od strony południowej.
9.	Remont ogrodzenia wraz z wybudowaniem bramy wjazdowej przy świetlicy. Remont na zewnątrz i wewnątrz w świetlicy. Wyłożenie kostką brukową placu przy świetlicy oraz wykupienie działki od p. Kobylińskiego i zrobienie placu zabaw i boiska do tenisa ziemnego lub siatkówki. Zabezpieczenie barierki z oznakowaniem rowu przy skrzyżowaniu między ul. Piękną, a ul. Spacerową. Założenie kamer przy świetlicy. Założenie solarów na obszarze Nowego Opola.
10.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Opole Świerczyna.
11.	Stabilizacja: Wysypanie tłucznem drogi od p. Bartkiewicza do rzeki Muchawki.
12.	Oświetlenie: Założenie oświetlenia od Strzały do przejazdu kolejowego.
13.	Chodniki: Od kierunku Strzała do przejazdu kolejowego.
14.	Asfaltowanie drogi od skrzyżowania do rzeki Muchawki Położenie asfaltu od kier. Strzały do przejazdu kolejowego.
15.	Założenie solarów, założenie sieci internetowe oraz zmiany planu zagospodarowania przestrzennego.
Stok Lacki Folwark	
1.	Budowa sieci kanalizacyjnej dla ulic: Wiosenna, Baśniowa, Piaskowa.
2.	Budowa dróg: ul. Baśniowa – odwodnienie, ul. Sosnowa – przebudowa, ul. Stefaniuka - budowa, ul. Młoda, ul. Zielona, ul. Bajkowa, ul. Tęczowa, ul. Słoneczna, ul. Widok. Przebudowa drogi od ul. Siedleckiej do DK2 (ul. Majowa). Przebudowa ul. Wiosenna-Baśniowa.
3.	Budowa chodników: ul. Majowa (po drugiej stronie), ul. Pałacowa (po drugiej stronie), ul. Letnia.
4.	Asfaltowanie: ul. Chabrowa, ul. Letnia.
5.	Wykonanie drogi Osiny - Biel i kanalizacji w miejscowości Osiny.
Stok Lacki	
1.	Rozbudowa Zespołu Oświatowego i budowa boiska.
2.	Wykonanie ogrodzenia tereny przy świetlicy w Stoku Lackim.
3.	Termomodernizacja i remont wewnętrzny świetlicy w Stoku Lackim.
4.	Wykonanie drogi Grubale – ulica Wzgórze w Stoku Lackim.
5.	Budowa drogi na ul. Ogrodowej, ul. Bursztynowej i ul. Dolnej.
6.	Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Stok Lacki ulica: Dolna, Gryczna, Bukietowa, Wrzosowa, Gwiazdzista, Promienna, Spółdzielcza.

Joachimów	
1.	Utwardzenie drogi powiatowej łączącej Joachimów-Stok Lacki (odcinek ok.700m).
2.	Budowa chodnika na całej długości wsi (ok.500m).
3.	Zamontowanie lamp oświetlających ulice przy nowo powstałych posesjach.
4.	Budowa altanki na placu zabaw dla dzieci.
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej.
6.	Budowa sieci gazowniczej.
Chodów	
1.	Asfaltowanie dróg – ulica Słoneczna, ulica Jaśminowa, ulica Spokojna, ulica Ogrodowa.
2.	Uregulować prawnie ul. Leśną, której w środkowej części nie ma na mapach (ok.100m).
3.	Budowa chodników ul. Nowowiejskiej, Ogrodowej, Jaśminowa, Spokojna i w dalszej części ulicy Węgrowskiej.
4.	Oświetlenie ścieżki rowerowo-pieszkiej przy ul. Sokołowskiej, na odcinku szkoła-most.
5.	Oświetlenie placu zabaw dla dzieci. Oświetlenie ulic: Słoneczna, Jaśminowa, Polna, Leśna, Cicha, Sokołowska, Węgrowska.
6.	Oświetlenie ulic przy których nie ma słupów(ul. Polna, ul. Cicha).
7.	Renowacja pomnika „Ku czci poległych” przy ul. Sokołowskiej(jest w rejestrze zabytków).
8.	Uporządkowanie terenu przy Liwcu ul. Węgrowska (pkt wypoczynkowo-widokowy).
9.	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
10.	Zagospodarowanie dalszej części placu zabaw.
11.	Zadbanie o inwestycje które już są zarośnięte chodniki przy ul. Sokołowskiej i Węgrowskiej.
12.	Remont lub rozbiórka budynku przy ul. Nowowiejskiej (budynek po klubie sportowym).
13.	Budowa kanalizacji: ul. Ogrodowa, ul. Krótka.
14.	Wybudowanie placu zabaw dla dzieci.
15.	Wykonanie progów zwalniających na ulicy Ogrodowej i w dalszej części ulicy Nowowiejskiej.
Wołyńce Kolonia	
1.	Budowa oświetlenia drogi nr 195 i stabilizacja drogi nr 198 i 194.
2.	Budowa – asfaltowanie dróg nr 198 /194.
3.	Położenie nowego asfaltu i chodnika na drodze nr 192/196.
4.	Stabilizacja drogi nr 190.
5.	Projekt i Budowa oświetlenia na ostatnim odcinku drogi nr 192.
6.	Budowa ścieżki rowerowej lub chodnik na drogach nr:195/198/190.
7.	Budowa drogi 198 łączącej się z drogą powiatową.
Żabokliki	
1.	Przebudowa drogi powiatowej-ulicy Korczewskiej.

2.	Wytyczenie geodezyjne oraz budowa gruntowa dwóch dróg od ulicy Kwiatowej w kierunku Golic (po obu stronach ulicy Korczewskiej) zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego.
3.	Wytyczenie geodezyjne i przekazanie przez właścicieli części działek pod budowę dróg gminnych zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego.
4.	Naprawa i remont drogi gruntowej łączącej ulicę Truskawkową ze Spacerową, naprawa mostku na Helence.
5.	Budowa nowej nawierzchni asfaltowej ul. Truskawkowej (ok.300m).
6.	Budowa chodnika ze ścieżką rowerową wzdłuż ul. Korczewskiej do szkoły w Golicach.
7.	Rozbudowa świetlicy, wymiana stropodachu, doposażenie świetlicy oraz budowa placu zabaw.
8.	Budowa brakującego oświetlenia ulicznego przy ul. Spacerowej.
9.	Budowa oświetlenia przy ul. Truskawkowej.
10.	Asfaltowanie drogi od ulicy Kwiatowej do I Kolonii (nowa nawierzchnia);
11.	Budowa ul. Dworkowej i budowa oświetlenia przy tej ulicy.
Topórek	
1.	Wykonanie chodnika wzdłuż wsi. (projekt ważny do 2016 roku).
2.	Rozbudowa kanalizacji.
3.	Asfaltowanie drogi głównej (nowa nawierzchnia ok.2 km).
4.	Projektowanie i budowa chodnika po wykonaniu II etapu kanalizacji.
Żelków - Kolonia	
1.	Termomodernizacja budynku szkolnego w Zespole Oświatowym.
2.	Remont sali gimnastycznej oraz świetlicy szkolnej w Zespole Oświatowym.
3.	Budowa boiska trawiastego przy Zespole Oświatowo- Wychowawczym.
4.	Projektowanie i budowa ścieżki dla pieszych na ul. Akacjowej.
5.	Projektowanie i budowa ulic: Słoneczna, Piaskowa, Siedlecka, Malinowa, Szkolna, Miodowa, Dębowa, Wiśniowa, Kwiatowa, Leśna, Przemysłowa, Swoboda (odcinek za obwodnicą).
6.	Odtworzenie rowu wzdłuż ul. Akacjowej.
7.	Odwodnienie działek gminnych.
8.	Projektowanie i budowa kanalizacji na ul. Przemysłowej oraz Parkowej.
9.	Budowa nowej świetlicy.
10.	Przesunięcie oświetlenia ulicznego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 803.
11.	Budowa ulic: Krótka i Sadowa.
Osiny	
1.	Dokończenie kanalizacji na długości ok. 550m.
2.	Asfaltowanie drogi Osiny –Biel.
Pustki	
1.	Ułożenie chodnika przy drodze powiatowej.
Pruszyń- Pieńki	
1.	Wykonanie centralnego ogrzewania w świetlicy.
2.	Wykonanie oświetlenia drogi gminnej od Pruszyńa Pieńki w kierunku Pruszyńa ul. Zaciszna.
3.	Utwardzenie dróg na nowo powstałym terenie zabudowanym i budowa oświetlenia.
4.	Budowa sieci gazowniczej.

5.	Ułożenie chodnika i ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej.
6.	Odzyskanie działki wiejskiej 85/3 na którą brak aktu własności i jej zagospodarowanie (Budowa boiska dla dzieci i młodzieży).
7.	Projektowanie i budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Pruszyń – Pieńki od Stoku Lackiego w kierunku wsi Pruszyń – Pieńki oraz od ulicy Łosickiej w kierunku Pruszyń.
8.	Wykonanie stabilizacji i asfaltowanie dróg.
9.	Budowa chodników przy drogach.
Ujrzanów	
1.	Budowa chodnika przy drodze krajowej nr 63 na odcinku od skrzyżowania do ronda.
2.	Projektowanie i budowa oświetlenia ulicznego przy drodze krajowej 63 na tym samym odcinku.
3.	Rozbudowa świetlicy wiejskiej.
4.	Przebudowa drogi nr1162.
5.	Modernizacja boiska sportowego i doposażenie placu zabaw dla dzieci.
6.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej 1151 od skrzyżowania do granicy miasta.
7.	Zawarcie porozumienia z GDDKiA w Warszawie w sprawie budowy chodnika przy drodze krajowej nr 63.
8.	Przebudowa drogi gminnej przebiegającej przez Ujrzanów -II etap.
Żabokliki – Kolonia	
1.	Budowa wodociągu.
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej.
3.	Wykonanie brakującego oświetlenia ulic.
4.	Stabilizacja drogi nowo powstałej przy działkach nr 44/9,43/2,45/3gdzie są zamieszkałe siedliska.
5.	Budowa stabilizacji na drodze nr 398/7 o długości ok.650m.
6.	Budowa kanalizacji na drugiej i trzeciej Kolonii przy drodze nr 163 (długość 2500m).
7.	Wykonanie oświetlenia ulicznego na drodze Żabokliki-Żabokliki Kolonia/pętla ul. Truskawkowa (długość ok.300m).
Golice	
1.	Projektowanie i rozbudowa Zespołu Oświatowego.
2.	Budowa ścieżki rowerowej z Golic do Żaboklik.
3.	Wykonanie stabilizacji drogi po lewej stronie w kierunku Korczewa (ok 1km).
4.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
5.	Asfaltowanie stabilizowanych dróg w miejscowości Golice oraz w miejscowości Jagodnia.
6.	Stabilizowanie dróg po stronie zachodniej w miejscowość Golice
7.	Odwodnienie dróg gminnych w Golicach oraz w Jagodni.
Golice - Kolonia	
1.	Utwardzenie dróg gminnych i budowa brakującego oświetlenia.
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej.
Jagodnia	
1.	Oświetlenie drogi 251.
2.	Asfaltowanie drogi 252.
3.	Utwardzenie i asfaltowanie drogi 254.
4.	Odwodnienie wschodniego pasa drogi 254.

5.	Oczyszczenie rowu i wymiana zniszczonych przepustów przy drodze 258.
6.	Utwardzenie drogi 249.
7.	Budowa przydomowych oczyszczalni.
8.	Stabilizowanie dróg w Jagodni.
9.	Budowa oświetlenia przy drogach nie objętych budową i wymianą oświetlenia w całej gminie.
Pruszynek	
1.	Wykonanie termomodernizacji świetlicy, wykonanie centralnego ogrzewania oraz budowa garaży strażackich.
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej.
3.	Ułożenie chodnika wzdłuż wsi przy drodze powiatowej.
4.	Położenie asfaltu na drodze gminnej tzw. "Lisówka" (ok.500m).
5.	Remont wewnątrz budynku świetlicy i zagospodarowanie wokół obiektu.
Grubale	
1.	Asfaltowanie drogi Grubale-Stok Lacki.
2.	Oświetlenie drogi.
3.	Budowa placu wokół świetlicy (Ułożenie kostką brukową).
4.	Budowa placu zabaw.
5.	Budowa chodnika przy drodze od Stoku Lackiego w stronę Tarcz.
6.	Termomodernizacja świetlicy w miejscowości Grubale.
Stare Iganie	
1.	Utwardzenie ulicy Klonowej.
2.	Asfaltowanie ul. Ogrodowej.
3.	Modernizacja ul. Kwiatowej.
4.	Budowa kanalizacji ul. Klonowa, Polna, Akacjowej, Ogrodowej.
5.	Budowa oświetlenia ul. Ogrodowej i Klonowej
6.	Stabilizacja i asfaltowanie dróg.
Wólka Leśna	
1.	Budowa kanalizacji.
2.	Budowa świetlicy.
3.	Modernizacja dróg.
4.	Projektowanie i budowa brakującego oświetlenia ulicznego.
5.	Udrożnienie rowów odwadniających i przepustów.
6.	Montaż solarów.
7.	Projektowanie i budowa oświetlenia ulicznego (od nieruchomości Państwa Kwiatkowskich do nieruchomości państwa Michalaków).
8.	Stabilizacja i asfaltowanie drogi (od nieruchomości Państwa Kosińskich do nieruchomości Państwa Chajewskich).
Biel	
1.	Modernizacja drogi z Bieli w kierunku wsi Pruszyn Pieńki.
2.	Modernizacja drogi z Bieli w kierunku Grubal.
3.	Asfaltowanie drogi z Bieli do Osin.
4.	Naprawa drogi przebiegającej przez Biel.
5.	Poprawa zasięgu internetu.
Strzała	

1.	Stabilizacja drogi przy ul. Miłej oraz pokrycie nawierzchnią asfaltową.
2.	Asfaltowanie ul. Łąkowej.
3.	Budowa drogi – łącznika między wsią Żytńia a ul. Piaskową.
4.	Wykonanie oświetlenia na ul. Piaskowej.
5.	Zagospodarowanie placu przy świetlicy (budowa boiska i placu zabaw).
6.	Budowa chodnika na ul. Kolonijnej, Stawowej i Krótkiej.
7.	Promowanie odnawialnych źródeł energii montażu.
8.	Wytyczenie drugiej linii zabudowy, równoległej do ul. Sokołowskiej, od ul. Granicznej do ul. Zamiejskiej
9.	Wykonanie ulicy równoległej do ul. Siedleckiej w Strzale po stronie północnej.
10.	Wykonanie ścieżki rowerowo-piesznej wzdłuż ul. Długiej.
11.	Wykonanie nawierzchni asfaltowej od Strzały do Nowego Opola.
12.	Wykonanie oświetlenia boiska szkolnego przy Zespole Oświatowym.
Żelków – Kolonia (Swoboda)	
1.	Budowa ul. Krótkiej.
2.	Budowa wodociągu i kanalizacji na ul. Przemysłowej.
3.	Wykonanie projektu i budowa ul. Przemysłowej.
4.	Wykonanie projektu i budowa ul. Swoboda od obwodnicy do ul. Polnej.
Pruszyń	
1.	Rozbudowa Zespołu Oświatowego.
2.	Projektowanie i budowa przedszkola przy Zespole Oświatowym .
3.	Projektowanie i budowa boiska szkolnego przy Zespole Oświatowym. Remont ogrodzenia wokół szkoły.
4.	Wykonanie centralnego ogrzewania w świetlicy oraz budowa garaży strażackich.
5.	Wykonanie termomodernizacji i remontu wewnątrz świetlicy.
6.	Wyrównanie terenu wokół Ośrodka Zdrowia i budowa parkingu.
7.	Modernizacja drogi powiatowej(ułożenie chodnika i odwodnienie).
8.	Budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej (ul. Łosicka).
9.	Stabilizacja i asfaltowanie ul. Leśnej, ul. Słonecznej i ul. Łąkowej.
10.	Budowa chodnika wzdłuż dróg gminnych (ul. Zaciszna, ul. Szpalery).
11.	Zakup urządzeń sportowo-rekreacyjnych na placu zabaw i boisku.
12.	Montaż wiat przystankowych w sołectwie.
13.	Projektowanie i budowa oświetlenia ulicznego w kierunku cmentarza, ulica Leśna i Słoneczna.
14.	Wykonanie chodnika na ulicy Zacisznej przynajmniej po jednej stronie od cmentarza.
15.	Asfaltowanie drogi tzw. „Lisówka”.
16.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3632W wraz z budową chodników, ścieżki rowerowej, wykonaniem odwodnienia w miejscowości Pruszyń, Pruszynek i Błogoszcz.
Purzec	
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
2.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej.
3.	Budowa j świetlicy i zagospodarowanie działki.
4.	Budowa drogi do zabudowy kolonijnej.
5.	Poprawa nawierzchni drogi we wsi i chodnika.
6.	Utwardzenie drogi gminnej w kierunku od hydroforni do rzeki i od Purzeca do Jagodni.
Stare Opole	

1.	Budowa placu zabaw wokół świetlicy i boiska wielofunkcyjnego.
2.	Budowa parkingu wokół świetlicy i oświetlenia.
3.	Budowa i stabilizacja dróg: ul. Polnej i Ogrodowej.
4.	Przedłużenie stabilizacji drogi w kierunku zachodnim na ul. Jana Pawła II.
5.	Naprawa zagłębienia podtapiającego drogę na ul. Mazowieckiej.
6.	Budowa chodników przy ul. Seminaryjnej, Dębowej, Akacyjowej, Sosnowej, Polnej oraz dokończenie chodnika przy ul. Osiedlowej i Warszawskiej (na odcinku od ul. Mazowieckiej do ul. Jana Pawła II).
7.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej przy ul. Wiśniowej (od ul. Wesolej do ul. Dębowej), Wesolej, Ogrodowej oraz dokończenie istniejącej ścieżki na ul. Południowej.
8.	Asfaltowanie ulic: Wesola, Ogrodowa, Dębowa, Akacyjowa, Sosnowa, Polna, Mazowiecka (od ul. Warszawskiej w kierunku północnym), Jana Pawła II (przedłużenie w kierunku zachodnim).
9.	Wykonanie oświetlenia na ul. Polnej, Wesolej, Wiśniowej, Ogrodowej, Akacyjowej, Osiedlowej, Mazowieckiej (na odcinku od ul. Warszawskiej w kier. północnym), Jana Pawła II (przedłużenie w kier. zachodnim), Południowej (przedłużenie w kier. zachodnim).
10.	Oświetlenie boiska przy ul. Seminaryjnej.
11.	Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej na ul. Polnej.
12.	Promocja instalowania systemów energii odnawialnej (solary, pompy ciepła).
13.	Budowa zatoczek autobusowych i przystanków komunikacji podmiejskiej na ul. Jana Pawła II i Mazowieckiej.
14.	Wykonanie projektu oraz zakup wyposażenia na plac zabaw dla dzieci przy ulicy Wiśniowej w Starym Opolu.
15.	Zakup wyposażenia do świetlicy.
16.	Utwardzenie oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy.
17.	Wykonanie ogrodzenia wokół świetlicy.
Żytunia	
1.	Położenie asfaltu na drogach bocznych przy kapliczce w prawo i w lewo.
2.	Oświetlenie bocznych dróg.
3.	Budowa pasa dla rowerzystów. Budowa chodnika przy drodze głównej.
4.	Zagospodarowanie terenu przy rzece Muchawka.
5.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
Grabianów	
1.	Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego (aktualizacja i dostosowanie do nowych potrzeb) na obszarze całej miejscowości.
2.	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku od ul. Radzyńskiej do ronda Białki wraz z odwodnieniem, budową chodników i ścieżki rowerowej a także oświetlenie tej drogi.
3.	Modernizacja nawierzchni asfaltowej na ul. Wrzosowej.
4.	Utwardzenie dróg na ul: Poziomkowa, Wojskowa, Sportowa, Polna, Leśna, Słoneczna, Pogodna.
5.	Budowa drogi (w porozumieniu z miastem Siedlce) na odcinku od ul. Wrzosowej do Domanickiej w połączeniu z ul. Leśną.
6.	Modernizacja placu wokół świetlicy wiejskiej z budową ogrodzenia, utwardzeniem i odwodnieniem terenu a także utworzeniem placu zabaw.
7.	Rekultywacja i modernizacja terenu boiska sportowego przy ul. Sportowej na cele rekreacyjno-sportowe.
8.	Likwidacja tzw. dzikich wysypisk śmieci na obszarach leśnych.
9.	Budowa ścieżki dydaktycznej do rezerwatu Gołobórz.
10.	Zakup i montaż tablic informacyjnych.

11.	Budowa zbiornika wodnego na obrzeżach lasu (stare torfowisko) na cele rekreacyjne i p. pożarowe.
Błogoszcz	
1.	Remont ogrodzenia wokół świetlicy.
2.	Budowa kanalizacji.
3.	Utwardzenie gminnych dróg gruntowych stanowiące ulice Kwiatowa, Zacisze, Brzozowa, Sosnowa, Krótka.
4.	Utwardzenie przy współudziale Starostwa Powiatowego nawierzchni drogi powiatowej stanowiącej ul. Dębową.
5.	Budowa chodnika i oświetlenia ulicznego przy ul. Siedleckiej.
6.	Utworzenie terenu rekreacyjno-sportowego na terenie gminnym przy świetlicy i wyposażenie w urządzenia sportowe placu zabaw dla dzieci.
7.	Modernizacja zbiornika przeciwpożarowego położonego przy ul. Kwiatowej.
8.	Projektowanie i budowa oświetlenia ulicznego ulice: Błoga, Brzozowa, Zacisze.
9.	Stabilizacja i asfaltowanie drogi ulicy Kwiatowej, Zacisznej, Brzozowej, Sosnowej i Dębowej.
Rakowiec	
1.	Wykonanie chodników na ulicy Brzozowej i Wrzosowej oraz nowej nawierzchni na ulicy Wrzosowej i ulicy Cichej.
2.	Wykonanie progów zwalniających na ulicy Brzozowej.
3.	Budowa kanalizacji na ul. Cichej i Dębowej.
4.	Utwardzenie ul. Cichej, Dębowej, Polnej i Akacyjowej.
5.	Wykonanie placu zabaw dla dzieci przy świetlicy.
6.	Wymiana ogrodzenia placu przy świetlicy i utwardzenie parkingu.
7.	Remont świetlicy.
8.	Odtworzenie rowu odwadniającego wzdłuż ulicy Brzozowej.
9.	Wykonanie ścieżki rowerowej wzdłuż parku krajobrazowego Sekuła.
10.	Dokończenie oświetlenia ulicy Lipowej do cmentarza.
Wołyńce	
1.	Asfaltowanie drogi w związku z naprawą po budowie kanalizacji w Wołyńcach oraz Wołyńce – Kolonia.
2.	Uregulowanie własności wspólnoty wiejskiej.
3.	Rozbudowa placu zabaw, ogrodzenie terenu i wyposażenie.
4.	Rozbudowa biblioteki publicznej przy świetlicy wiejskiej „Neptun”.
5.	Budowa chodników (priorytet od Kościoła do pętli autobusowej) oraz w Wołyńce – Kolonia.
Nowe Iganie	
1.	Pozyskanie terenu pod budowę kompleksu wielofunkcyjnych boisk sportowych i basenu a następnie realizacja prac projektowych i wykonawstwo w/w obiektów przy Zespole Oświatowym.

2.	Opracowanie koncepcji, projektu oraz remontu pomnika "Bitwy pod Iganiami".
3.	Budowa chodnika przy ul. Prądyńskiego oraz przebudowa ul. Słonecznej wraz z jej odwodnieniem.
4.	Budowa ul. Listopadowej.
5.	Budowa kanalizacji na ul. Wyględówka oraz jej odwodnienie.
6.	Remont nawierzchni na ul. Prądyńskiego.
7.	Wykonanie stabilizacji na ul. Zwycięzców.
8.	Uruchomienie linii autobusowej na trasie Wyględówka –ul. Prądyńskiego -ul. Karskiego- ul. Kwiatowa -Siedlce.
9.	Budowa bezpiecznych przejść pieszych i przejazdów rowerowych przez ul. Siedlecką (DK-Z-światła)
10.	Budowa lewoskrętów na DKZ, szczególnie do osiedli położonych przy ul. Świerkowa, Dębowa, Sosnowa, Leśna, Graniczna, Zaciszna i dalej do ul. Wyględówka.
11.	Utwardzenie ul. Świerkowej.
Białki	
1.	Wprowadzenie zmian w planie zagospodarowania przestrzennego.
2.	Rozbudowa infrastruktury technicznej na nowo powstałych działkach budowlanych.
3.	Modernizacja boiska wiejskiego. Systematyczne doposażanie siłowni „pod chmurką”.
4.	Rozbudowa świetlicy oraz adaptacja strychu dla potrzeb zajęć sportowych i kół zainteresowań.
5.	Budowa dróg i chodników.
6.	Uporządkowanie gospodarki wodnej na terenach zurbanizowanych i rolniczych.
7.	Budowa ścieżki rowerowej i chodnika przy drodze powiatowej od kolonii Białki do granic miasta Siedlce.
8.	Przebudowa drogi od przejazdu kolejowego w kierunku na Zachojniak.
9.	Budowa ekranów wyciszających od drogi nr 63 Siedlce – Łuków.
10.	Przebudowa drogi po stronie zachodniej w miejscowości Białki – inwestycja w toku.
11.	Budowa boiska szkolnego oraz termomodernizacja i wymiana pokrycia dachowego w części budynku szkolnego w Zespole Oświatowo – Wychowawczym .
Zadania inne:	
	Wyposażenie radnych w służbowe laptopy oraz wdrożenie elektronicznego systemu obsługi Rady Gminy.

Załącznik nr 1

Sprawozdanie z konsultacji społecznych (ankiety)

W ramach konsultacji społecznych w okresie od listopada do grudnia 2015 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe w celu uzyskania opinii mieszkańców na temat aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej i określenie ich potrzeb w perspektywie kolejnych jedenastu lat. Ankiety otrzymało 200 mieszkańców, lecz wypełniona została przez 66 losowo wybranych osób.

Pytanie 1 brzmiało: Proszę o wybranie 5 inwestycji, które zdaniem Pani/Pana są priorytetowe do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach:

Lp.	Rodzaj inwestycji	Liczba oddanych głosów
1	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	34
2	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	8
3	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	6
4	Rozbudowa sieci gazociągowej	14
5	Rozwój sieci internetowej (w tym internet szerokopasmowy)	31
6	Modernizacja sieci dróg gminnych	34
7	Współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych	20
8	Uporządkowanie przestrzeni, nowe plany zagospodarowania przestrzennego	26
9	Remonty w szkołach, rozbudowa zaplecza kuchennego w szkołach (stołówki)	9
10	Utworzenie świetlicy terapeutycznej dla dzieci	8
11	Przygotowanie terenów pod inwestycje gospodarcze - tworzenie gminnego zasobu gruntów dla potencjalnych inwestorów	6
12	Budowa infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki i wiaty przystankowe)	28
13	Zwiększenie nakładów na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki (rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej)	5
14	Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej	5
15	Promocja i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii	32
16	Rozwój systemu segregacji odpadów	9
17	Rozbudowa usług gastronomiczno – hotelarskich	1
18	Zwiększenie estetyki miejscowości (np. zakładanie nowych terenów zielonych)	12

19	Budowa ciągów pieszo - rowerowych	22
20	Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	12

Z powyższego zestawienia wynika, że najwięcej mieszkańców wybrało jako priorytetowe wykonanie rozbudowy sieci kanalizacyjnej - 34 osoby, modernizację dróg gminnych - 34 osoby, promocję i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii - 32 osoby, rozwój sieci internetowej - 31 osób oraz budowę infrastruktury przy drogach 28 osób. Najmniej ankietowanych wybrało jako priorytetowe rozbudowę usług gastronomiczno – hotelarskich – 1 osoba.

Pytanie 2 brzmiało: Jakie jeszcze inwestycje powinny być przeprowadzone w najbliższych latach na terenie gminy Siedlce?

Lp.	Rodzaj inwestycji	Liczba oddanych głosów
1	Budowa dróg	25
2	Asfaltowanie dróg	3
3	Budowa kanalizacji	20
4	Boiska dostępne dla wszystkich	5
5	Doposażenie świetlic	4
6	Budowa stadionu wielofunkcyjnego	1
7	Poprawa bezpieczeństwa wyjazdu do dróg krajowych (modernizacja skrzyżowań)	5
8	Założenie klubów sportowych	3
9	Budowa szerokopasmowego internetu	6
10	Budowa Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów	1
11	Zagospodarowanie terenów zielonych na cele wypoczynkowe	1
12	Zagospodarowanie nieużytków	2
13	Energia odnawialna (kolektory słoneczne)	14
14	Utylizacja eternitu	1
15	Budowa parkingów	5
16	Budowa placów zabaw	2
17	Budowa przedszkola	5
18	Budowa gazociągu	2
19	Oświetlenie ulic	2
20	Udrożnienie rowów melioracyjnych	4
21	Budowa ciągów pieszo-rowerowych	9
22	Rozbudowa szkoły w Pruszyńcu	1
23	Tworzenie miejsc pracy	3
24	Budowa wodociągów	3
25	Remonty szkół świetlic	3
26	Utworzenie biblioteki	2
27	Zmiana planu zagospodarowania przestrzennego	4
28	Budowa chodników	10
29	Skandaliczne zaniedbanie niektórych wsi	2

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej mieszkańców ponownie wybrało jako priorytetowe do wykonania w najbliższych latach budowę dróg – 25 osób, rozbudowę sieci kanalizacyjnej - 20 osób i inwestycje w energię odnawialną - 14 osób. Najmniej ankietowanych wybrało jako dodatkowe inwestycje do wykonania w najbliższych latach budowę stadionu wielofunkcyjnego – 1 osoba, budowę PSzok – 1 osoba, utylizację eternitu – 1 osoba, oraz budowę placów zabaw – 1 osoba.

Pytanie 3 brzmiało: W jakim stopniu jest Pani/Pan zadowolona z inwestycji przeprowadzonych do tej pory na terenie gminy?

Lp.	Stopień zadowolenia mieszkańców	Liczba oddanych głosów
1	Inwestycje są wystarczające	5
2	Inwestycje są przydatne, ale niewystarczające -	60
3	Inwestycje są mało przydatne	1
4	Inwestycje nie są przydatne	0

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej mieszkańców tj. 60 osób uważa, że inwestycje są przydatne, ale niewystarczające. Żadna z osób ankietowanych nie stwierdziła, że inwestycje nie są przydatne.

Pytanie 4 brzmiało: Które inwestycje były najbardziej i najmniej potrzebne? Dlaczego?

Lp.	Inwestycje najbardziej potrzebne	Liczba oddanych głosów
1	Budowa dróg	15
2	Budowa kanalizacji	24
3	Budowa wodociągów	10
4	Rozbudowa szkół	5
5	Zmiana planu zagospodarowania	8
6	Budowa przedszkoli	2
7	Budowa wiat przystankowych	2
8	Budowa placów zabaw	3
9	Zwiększenie częstotliwości kursów autobusów	5
10	Budowa gazociągu	6
11	Budowa boisk	3

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej mieszkańców ponownie wybrało budowę kanalizacji sanitarnej 24 osoby, budowę dróg – 15 osób, budowę wodociągów

- 10 osób. Najmniej ankietowanych osób wybrało budowę przedszkoli i budowę wiat przystankowych - 2 osoby.

Lp.	Inwestycje najmniej potrzebne	Liczba oddanych głosów
1	Spowalniacze na drogach	2
2	Budowa świetlic	3
3	Budowa gazociągu	3

Z powyższego zestawienia wynika, że ankietowani za najbardziej zbędne uznali budowę świetlic i budowę gazociągu – 3 osoby.

Pytanie 5 brzmiało: Czy uczestniczy Pani / Pan w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy?

Lp.	Częstotliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych	Liczba oddanych głosów
1	Bardzo często	6
2	Często	21
3	Rzadko	35
4	Nigdy	5

Z powyższego zestawienia wynika, że najwięcej mieszkańców rzadko uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy 35 osób, za 5 osób nigdy nie uczestniczyło.

Pytanie 6 brzmiało: Jakich wydarzeń kulturalnych brakuje?

Lp.	Inwestycje najbardziej potrzebne	Liczba oddanych głosów
1	Brak teatrów ulicznych	1
2	Brak kina w świetlicach	1
3	Brak imprez plenerowych przy świetlicach	2
4	Brak zajęć dla dzieci i kobiet promujących region	1
5	Brak występów zespołów ludowych	5
6	Brak koncertów	2
7	Brak festynów	3
8	Brak teatru	2
9	Brak imprez dla starszych osób	3
10	Brak promocji młodych talentów	2

11	Brak zajęć tanecznych dla dzieci	1
12	Brak kursów tańca dla dorosłych	2
13	Brak imprez okolicznościowych	2
14	Brak animatorów do prowadzenia świetlic	3
15	Brak kół zainteresowań	2
16	Brak spotkań z aktorami	2
17	Brak zajęć sportowych	3
18	Brak pikników i imprez rodzinnych	4
19	Brak dyskotek	1
20	Brak integracyjnych spotkań	4
21	Brak zajęć rozwijających talenty	2

Spośród ankietowanych mieszkańców najczęściej osób stwierdziło, że najbardziej brakuje na terenie gminy występów zespołów ludowych - 5 osób, brakuje także pikników i imprez rodzinnych stwierdziło tak 4 osoby, oraz imprez dla osób starszych, animatorów do prowadzenie świetlic, oraz festynów odpowiedź taką dało 3 osoby.

Pytanie 7 brzmiało: Jak ocenia Pani / Pan rozwiązania komunikacyjne na terenie gminy?

Lp.	Ocena rozwiązań komunikacyjnych	Liczba oddanych głosów
1	Połączenia są wystarczające	47
2	Połączenia nie są wystarczające	19

Ankietowani mieszkańcy w liczbie 47 osób oceniło, że połączenia komunikacyjne na terenie gminy Siedlce są wystarczające, 19 osób stwierdziło przeciwnie.

Pytanie 8 brzmiało: Jeśli uważa Pani/Pan, że rozwiązania komunikacyjne nie są wystarczające, proszę uzasadnić swą odpowiedź

Lp.	Uzasadnienie odpowiedzi	Liczba oddanych głosów
1	Mała liczba połączeń autobusowych	12
2	Niedostosowanie godziny połączeń (rozkład jazdy)	4
3	Mała liczba przystanków	1
4	Brak autobusów w wakacje	2
5	Problemy z dojazdem dzieci do szkoły	2
6	Brak ulg dla emerytów i rencistów	2

7	Brak autobusów w okresie wakacyjnym	2
8	Brak asfaltu	1

Z wyników ankiety wynika, że największa grupa wśród ankietowanych tj. 12 osób wskazała, że za mało jest połączeń autobusowych, niedostosowany rozkład jazdy wskazało 4 osoby. Najmniejsza liczba mieszkańców stwierdziła, że za mało mamy przystanków i brak asfaltu - 1 osoba.

Pytanie 9 brzmiało: Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w gminie Siedlce (czy działalność policji i służb ratowniczych jest wystarczająca?)

Lp.	Rodzaj odpowiedzi	Liczba oddanych głosów
1	Tak	20
2	Raczej tak	30
3	Raczej nie	12
4	Nie	2

Spośród ankietowanych mieszkańców najwięcej osób tj. 30 osób stwierdziło że czują się raczej tak bezpiecznie, 20 osób czuje się bezpiecznie, a najmniej osób czyli 2 stwierdziło, że nie czuje się bezpiecznie.

Pytanie 10 brzmiało: Co Pani / Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

- Proszę wybrać 1 odpowiedź.

Lp.	Wizytówka Gminy	Liczba oddanych głosów
1	Przyroda	19
2	Turystyka	5
3	Możliwości inwestycyjne	40
4	Sport	6
5	Kultura	7

Najwięcej ankietowanych(40) stwierdziło iż wizytówka Gminy Siedlce są możliwości inwestycyjne oraz przyroda(19) kolejnymi w kolejności odpowiedziami są kultura(7), sport(6) i turystyka(5).

Pytanie 11 brzmiało: Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź na pytanie nr 10.

Lp.	Uzasadnienie odpowiedzi	Liczba oddanych głosów
1	Ład przestrzenny	4
2	Działalność gospodarcza	5
3	Inwestorzy	3
4	Budowa świetlic	1
5	budowa placów zabaw	1
6	Budowa dróg	2
7	Brak zainteresowań małymi sołectwami	2
8	Brak bibliotek	2
9	Brak zajęć dodatkowych poza szkołami	1
10	Brak kółek i imprez sportowych	1
11	Brak zieleni	2
12	Spalanie plastików	1
13	Mała aktywność fizyczna	1

Najwięcej osób uzasadniło swój wybór działalnością gospodarczą (5) oraz ładem przestrzennym (4) i inwestorami(3).

Pytanie 12 brzmiało: Proszę o wybranie 5 największych atutów gminy Siedlce:

Lp.	Największe atuty Gminy Siedlce	Liczba oddanych głosów
1	Położenie,	49
2	Czyste środowisko	27
3	Droga krajowa	30
4	Zwodociągowanie	40
5	Oczyszczalnia ścieków, rozbudowywana kanalizacja	19
6	Inwestycje w infrastrukturę oświatową	17
7	Infrastruktura sportowa przy szkołach	18
8	Place zabaw dla dzieci w gminie	22
9	Utwardzone drogi w gminie	26
10	Utwardzone drogi transportu rolniczego w sołectwach, -	4
11	Telefonizacja, dostęp do Internetu,	12
12	Gazyfikacja	10
13	Rolnictwo,	7
14	Imprezy promujące gminę, kultywowanie tradycji ludowej	9
15	Zabytki	3
16	Bogate walory krajoznawcze,	9
17	Ciągi pieszo - rowerowe , ścieżki przyrodnicze	4
18	Działalność stowarzyszeń społecznych i klubów sportowych	2

Według ankiety największym atutem Gminy Siedlce jest położenie(49) oraz zwodociągowania(40). Kolejnym atutem Gminy jest umiejscowienie drogi krajowej(30) oraz czyste środowisko(27) i utwardzone drogi gminne(26). Najmniej głosów otrzymały działalność stowarzyszeń społecznych i klubów sportowych(2) i zabytki (3).

Pytanie 13 brzmiało: Proszę o wybranie 5 słabych stron gminy Siedlce:

Lp.	Słabe strony Gminy Siedlce	Liczba oddanych głosów
1	Rozdrobnienie gospodarstw	19
2	Zła jakość gleb	13
3	Brak kanalizacji w części sołectw	37
4	Część nieutwardzonych dróg lokalnych	44
5	Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej	7
6	Niedostateczne oznakowanie dróg i ulic	12

7	Bezrobocie	40
8	Słaba przedsiębiorczość	19
9	Mała aktywność mieszkańców	29
10	Brak gruntów gminnych pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe	10
11	Słabo rozwinięta baza agroturystyczna	16
12	Brak oferty zagospodarowania czasu wolnego	14
13	Brak promocji gospodarczej	15
14	Brak bazy turystycznej i punktów informacji turystycznej	8
15	Zbyt mała liczba funkcjonariuszy policji	12

Według ankietowanych najslabszą stroną Gminy Siedlce jest część nieutwardzonych dróg lokalnych (44) oraz bezrobocie (40) kolejną słabą stroną jest brak kanalizacji w części sołectw (37). 29 osób uważa za słabą stroną Gminy Siedlce mała aktywność mieszkańców. Taką samą ilość głosów (19) otrzymały rozdrobnienie gospodarstw oraz słaba przedsiębiorczość. Najmniej ankietowanych uznało iż słabą stroną Gminy Siedlce są bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej(7) oraz brak bazy turystycznej i punktów informacji turystycznej(8)

Pytanie 14 brzmiało: Jakie są najpilniejsze potrzeby inwestycyjne w perspektywie najbliższych 10 lat w Pana/Pani miejscowości? (Co potrzeba, czego brakuje?):

Lp.	Najpilniejsze potrzeby inwestycyjne w perspektywie najbliższych 10 lat	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Budowa dróg	21
2	Banalizacja	20
3	Oświetlenie	12
4	Chodniki	12
5	Asfaltowanie	4
6	Zmiana planów zagospodarowania przestrzennego	7
7	Internet	7
8	Oznakowanie dróg	5
9	Bezrobocie	6
10	Budowa ogólnodostępnych boisk	8
11	Rozwój sportu i turystyki	4
12	Budowa placów zabaw	8
13	Rozbudowa świetlic	6
14	Energia odnawialna	8
15	Brak świetlic	3
16	Przyciągnięcie inwestorów	4

17	Poprawa systemu segregacji odpadów	1
18	Budowa parkingu przy Ośrodku Zdrowia	3
19	Modernizacja budynków instytucji publicznych -	2
20	Zwiększenie liczby zajęcia dodatkowe	5
21	Rozwój handlu	1
22	Powstanie sklepu spożywczego	1
23	Budowa orlików	2
24	Budowa gazociągu	3
25	Zwiększenie liczby funkcjonariuszy policji	4
26	Zwiększenie liczby autobusów	1

Ankietowani za najpilniejszą potrzebę inwestycyjną w perspektywie najbliższych 10 lat uznali konieczność budowy dróg (21), kanalizację (20), oraz oświetlenie(12). Kolejnymi potrzebami w kolejności oddawanych głosów są budowa ogólnodostępnych boisk(8), budowa palców zabaw(8), energia odnawialna(8). Najmniej głosów ankietowani oddali na poprawę systemu segregacji odpadów(1), rozwój handlu(1), powstanie sklepu spożywczego(1), zwiększenie liczby autobusów(1).

Pytanie 15 brzmiało: Jak ocenia Pani/Pan stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie /wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci, tablice ogłoszeń?

Lp.	Stan zagospodarowania przestrzeni publicznej	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Bardzo dobrze	1
2	Dobrze	18
3	Dostatecznie	31
4	Źle	17

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej ankietowanych(31) jest dostatecznie zadowolonych ze stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie. 18 osób uważa że stan zagospodarowania jest dobry, prawie tyle samo(17) że jest zły. Tylko jedna osoba uważa iż stan zagospodarowania jest bardzo dobry.

16. Jak ocenia Pani/Pan możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?

Lp.	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Bardzo dobrze	1
2	Dobrze	6
3	Dostatecznie	21

4	Źle	33
---	-----	----

Najwięcej ankietowanych(33) źle oceniło możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy Siedlce

Dostatecznie możliwość zatrudnienia oceniło 21 osób. Najmniej osób uznało iż na terenie Gminy bardzo dobrze(1) i dobrze(6) można znaleźć zatrudnienie.

Pytanie 17 brzmiało Jak ocenia Pani/Pan ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy /dla dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów/?

Lp.	Oferta spędzenia wolnego czasu	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Bardzo dobrze	1
2	Dobrze	14
3	Dostatecznie	29
4	Źle	18

Najwięcej ankietowanych stwierdziło iż oferta spędzania wolnego czasu jest dostateczna(29) kolejna kolejności grupa ankietowanych (18), stwierdziła iż oferta jest zła, 4 osoby mniej (14) stwierdziło iż jest dobra, a tylko jedna ze bardzo dobra.

Pytanie18 brzmiało: Jak ocenia Pani /Pan poziom edukacji w gminie /jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze/?

Lp.	Poziom edukacji	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Bardzo dobrze	2
2	Dobrze	23
3	Dostatecznie	28
4	Źle	18

Z powyższej ankiety wynika iż większość głosujących uważa poziom edukacji za dostateczny (28). 23 osoby uważa iż poziom edukacji jest dobry, jednak aż 18 osób uważa że jest zły. Tylko 2 osoby uznały poziom edukacji za bardzo dobry.

Pytanie 19 brzmiało: Jak ocenia Pani/Pan efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?

Lp.	Efektywność zagospodarowania przestrzeni	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Bardzo dobrze	2
2	Dobrze	23
3	Dostatecznie	28

4	Źle	8
---	-----	---

Z powyższego zestawienia wynika, iż większość ankietowanych (28 osób) uważa iż zagospodarowanie przestrzenne jest w stopniu dostatecznym, 23 osoby uważa że w stopniu dobry. Najbardziej skrajne odpowiedzi dotyczące efektywności zagospodarowania czyli bardzo dobre i złe otrzymały odpowiednio 2 i 8 głosów.

Pytanie 20 brzmiało: Prosimy o podanie 5 najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Gminie Siedlce (czego brak/niedostatek/niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej):

Lp.	Najpoważniejsze problemy związane z jakością życia w Gminie Siedlce	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Słabe drogi	25
2	Brak kanalizacji	15
3	Energia odnawialna	12
4	Brak gazu	4
5	Brak udroźnionych rowów	5
6	Bezrobocie	14
7	Brak zajęć pozalekcyjnych	5
8	Słaby dostęp do aktualnych informacji	2
9	Brak tablic informacyjnych w zapomnianych wsiach	1
10	Złe przeznaczenie funduszy sołeckich	1
11	Bierność mieszkańców	6
12	Brak aktywności wśród młodzieży	1
13	Brak zniżek dla seniorów	2
14	Brak Internetu	8
15	Słaby zasięg	8
16	Brak bezpłatnego Internetu	4
17	Nieskoszone trawniki	2
18	Dzikie wysypiska	5
19	Nadużywanie alkoholu	3
20	Niedostosowany plan zagospodarowania przestrzennego do potrzeb mieszkańców	9
21	Niedostateczne odśnieżanie dróg	7
22	Mała liczb autobusów	5

23	Problemy ze złodziejami	2
24	Skromne budynki świetlicy	2
25	Problemy ze sprzedażą produktów rolnych	1
26	Zła komunikacja między instytucjami publicznymi	1
27	Brak zainteresowania radnych mniejszymi miejscowościami	1
28	Niebezpieczne wyjazdy na drogi krajowe	2
29	Brak ośrodka sportowo- turystycznego	1
30	Brak supermarketów	1
31	Brak kąpieliska	1
32	Brak klubów sportowych	1
33	Brak imprez sportowych	1
34	Brak współpracy z miastem	1
35	Wzrost opłat	2
36	Brak parkingu	2
37	Brak imprez dostosowanych do grup wiekowych	1
38	Niskie zarobki	6
39	Doposażenie świetlic	3

Dla ankietowanych najważniejszym problemem związanym z jakością życia na terenie Gminy Siedlce są słabe drogi (25 głosów) następnym w kolejności problem jest brak kanalizacji(15) oraz bezrobocie(14). 8 osób uważa , iż problemem jest brak Internetu i słaby zasięg. Według powyższej ankiety najmniej osób bo po jednej uważa za problem: brak tablic informacyjnych w zapomnianych wsiach, złe przeznaczenie funduszy sołeckich, problemy ze sprzedażą produktów rolnych, zła komunikacja między instytucjami publicznymi, brak zainteresowania radnych mniejszymi miejscowościami, brak ośrodka sportowo- turystycznego, brak supermarketów, brak kąpieliska, brak klubów sportowych, brak imprez sportowych, brak współpracy z miastem, brak imprez dostosowanych do grup wiekowych.

METRYCZKA

1. Płeć

Lp.	Płeć	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Kobieta	43
2	Mężczyzna	23

Z powyższego zestawienia wynika iż ankietę wypełniło dwa razy więcej kobiet(43) niż mężczyzn(23)

2. Wiek

Lp.	Wiek	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Poniżej 20 lat	1
2	20 – 30 lat	8
3	31 – 55 lat	41
4	56- 65 lat	13
5	Powyżej 65 lat	3

Powyższe zestawienie wskazuje, iż najczęściej ankietowanych 41 osób jest w wieku 31-55, drugą co do liczebności grupą wiekową są osoby między 55-65 lat – 13 osób, w dalszej kolejności są osoby w wieku 20-30 lat- 8 osób, powyżej 65 lat – 3 osoby, oraz poniżej 20 lat - 1 osoba.

3. Wykształcenie

Lp.	Wykształcenie	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Uczeń	
2	Podstawowe	
3	Zawodowe	9
4	Średnie	30
5	Ponad maturalne	4
6	Wyższe	23

Z powyższego zestawienia wynika iż najwięcej ankietowanych posiada wykształcenie średnie 30 osób, następną w kolejności grupą są osoby posiadające wykształcenie wyższe- 23 osoby, osoby z wykształceniem zawodowym i ponadmaturalnym to odpowiednio 9 i 4 głosy. Nikt z oddających głosy nie zaznaczył posiadania wykształcenia podstawowego oraz statusu ucznia.

5. Status zawodowy

Lp.	Status zawodowy	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Uczeń / student	3
2	Osoba pracująca	46
3	Osoba bezrobotna	5
4	Osoba na rencie / emeryturze	10

Najwięcej osób które wypełniły ankietę to osoby aktywne zawodowo(46), kolejną grupą są emeryci(10), osoby bezrobotne to zaledwie 5 osób spośród 64, uczniowie i studenci to najmniej liczna grupa ankietowanych (3).

6. Jak długo mieszka Pani / Pan na terenie gminy Siedlce?

Lp.	Liczba lat	Liczba udzielonych odpowiedzi
1	Kilka lat	2
2	Kilkanaście lat	11
3	Kilkadziesiąt lat	14
4	Od urodzenia	38

Z powyższego wynika, iż większość osób wypełniających ankietę mieszka na terenie Gminy Siedlce od urodzenia 38 osób. Najmniej ankietowanych mieszka na terenie Gminy Siedlce jedynie kilka lat 2 osoby. Pośrednimi odpowiedziami było kilkanaście i kilkadziesiąt lat zamieszkiwania 11 i 14 osób.

Z wyników ankiety wynika, że największą grupą wśród ankietowanych stanowiły kobiety w wieku od 30 do 55 roku życia z wykształceniem średnim, aktywnych zawodowo, zamieszkujących teren gminy Siedlce od urodzenia. Osoby te najczęściej poruszały problem braku infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej i energetycznej oraz konieczność zmiany planów zagospodarowania przestrzennego. Te same odpowiedzi powtarzały się w pytaniach dotyczących najważniejszych potrzeb, słabych stron i problemów gminy Siedlce. Największymi oczekiwaniami ankietowanych była zmiana tej sytuacji oraz potrzeba inwestycji w energię odnawialną oraz zwiększenie atrakcyjności spędzania wolnego czasu na terenie Gminy Siedlce. Ankietowani uznali, że największymi atutami gminy Siedlce są: położenie wokół miasta Siedlce, zwodociągowanie gminy, połączenie z drogą krajową oraz czyste środowisko. Na podstawie przeprowadzonej analizy możemy zauważyć, że mieszkańcy gminy czują się raczej bezpiecznie i w przeważającej liczbie są zadowoleni z wykonanej już infrastruktury, ale oczekują od władz gminy kolejnych inwestycji mających na celu poprawę ich życia.